NATIONAL LIBRARY
MAR 3 1972
BIBLIOTEKA NARODOWA

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

7. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 12. FEBRUĀRIS 21. GADS

SATURDAY, FEBRUARY 12, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Latviešu valodas gads

Valoda ir pati izteiksmīgākā nacionālās individuālitātes zīme un nozīmīgākais faktors attiecīgās sabiedrības apvienošanā tautā. Kronvaldu Atis jau pirms simts gadiem dedzīgi aizstāvēja latviešu valodu. Uzsverot, ka valoda ir tautas kauli un asinis, viņš norādīja, ka mātes valoda ir galvenais līdzeklis bērnu audzināšanā latviskā garā. Tā ir stiprākā tautas vienības saite.

Lielākās briesmas emigrantu nacionālai identitātei ir valodas panīkšana. Svešumā jaunā paaudze pietiekami labi neiemācās savu mātes valodu, bet tanī pašā laikā arī tās vispārīgai attīstībai un kopšanai ir daudz ierobežojumu. Visu to apzinoties, mūsu valodnieki, skolotāji un sabiedriskās dzīves vadītāji ir apņēmušies šai gadā valodas jautājumus nostādīt latviešu sabiedriskās apziņas fokusā. Tādēļ Kanadā un ASV 1972. gads ir izsludināts par Latviešu valodas gadu. Tanī ir paredzēts atkārtoti vērst vecāku uzmanību uz viņu nozīmi un pienākumu iemācīt saviem bērniem latviešu valodu, meklēt sekmīgākos ceļus tās iemācīšanai skolās un lietošanai jauniešu sabiedrībā, kā arī veicināt latviešu valodas kopšanu.

Kā pirmais sarīkojums un darbs Latviešu valodas gadā Kanadā būs LNAK Izglītības un Kultūras nozaru rīkotais simposiums par tematu Runāsim latviski! Tas notiks svētdienas pēcpusdienā, 27. februārī, plkst. 3 Sv. Jāņa baznīcas mazajā sarīkojumu zālē (200 Balmoral St.), Toronto. Tam būs divi apakštemati: Kā mācīt latviešu valodu — kā mātes valodu vai kā otru valodu? Kā panākama latviešu valodas lietošana jaunatnes ikdienas sarunās? Uz simpoziumu tiek aicināti skolotāji, jaunatnes organizāciju un nometņu vadītāji, kā arī visi, kam vien ir interese par šiem jautājumiem. Otrā jautājumā svarīgi ir dzirdēt arī pašas jaunatnes domas. Katra temata iztirzāšanu ievadīs īss referāts, kam sekos pārrunas, kurās varēs piedalīties visi simposiuma dalībnieki. Par jautājumu, kā mācīt latviešu valodu, runās L. Vīks, bet par otru jautājumu — J. Mežaks.

Vēlāk Latviešu valodas gada ietvaros tiks rīkoti vēl citi referāti un valodas jautājumu studijas. Skolas un organizācijas tiek aicinātas ievērot Latviešu valodas gada uzdevumus un visos latviešu centros strādāt to īstenošanai.

J. Mežaks

Latvieši arī šogad piedalīsies Karavānā

LATVIEŠU NACIONĀLAS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDES LĒMUMI UN ATZINUMI

Latviešu līdzdalība 1971. gada etniskajā Karavānā bijusi iespaidīga un sekmīga, kas izriet no latviešu rīcības komitejas priekšsēža J. Zivtiņas ziņojuma LNAK 2. februāra valdes sēdē. Latviešu namā iekārtoto novietni Rīga apmeklējuši vairāki tūkstoši interesentu no dažādām tautībām un kā iekārtojuma, tā arī priekšnesumu ziņā tas atzīts par vienu no labākiem. Tomēr bijušas arī vairākas kļūmes, galvenokārt pieredzes trūkuma dēļ, jo šoreiz rīcības komitejā darbojās gandrīz tikai jaunatnes pārstāvji ar Latviešu nacionālās jaunatnes apvienību Kanadā kā atbildīgo rīkotāju. Aizvadītā darba pieredze un kļūmes ir bijusi teicama sabiedriskā darba skola, kā to atzina J. Zivtiņa un vairums LNAK valdes locekļu. Saimnieciskā ziņā Karavāna devusi 3876 dol. ienākumos un 3850 dol. izdevumos. Tā kā ienākumos ieskaitīti 300 dol. ziedojumi un arī LNAK 200 dol. aizdevums, tad J. Zivtiņa lūdza šo aizdevumu svītrot, kam valde arī piekrita.

Arī šai gadā etniskā Karavāna paredzēta no 24. jūnija līdz 1. jūlijam un LNJAK uzņēmusies latviešu novietnes organizēšanu, aicinot J. Zivtiņu par rīcības komitejas priekšsēdi. Bez viņa rīcības komitejā vēl līdzdarbību apsolījuši Valda Siksna, pārzinot saimniecību, Mārtiņš Rītiņš — dekorācijas, Baiba Viļuma — informāciju, Ilze Šmite — izstādes un Sarmīte Butāne — sarīkojumus un priekšnesumus Bez tam šogad rīcības komitejā pieaicināšot arī vairākus vecās un vidējās paaudzes pārstāvjus. Pēc lietišķīgām debatēm J. Zivtiņas zi-

(Nobeigums 16. lpp.)

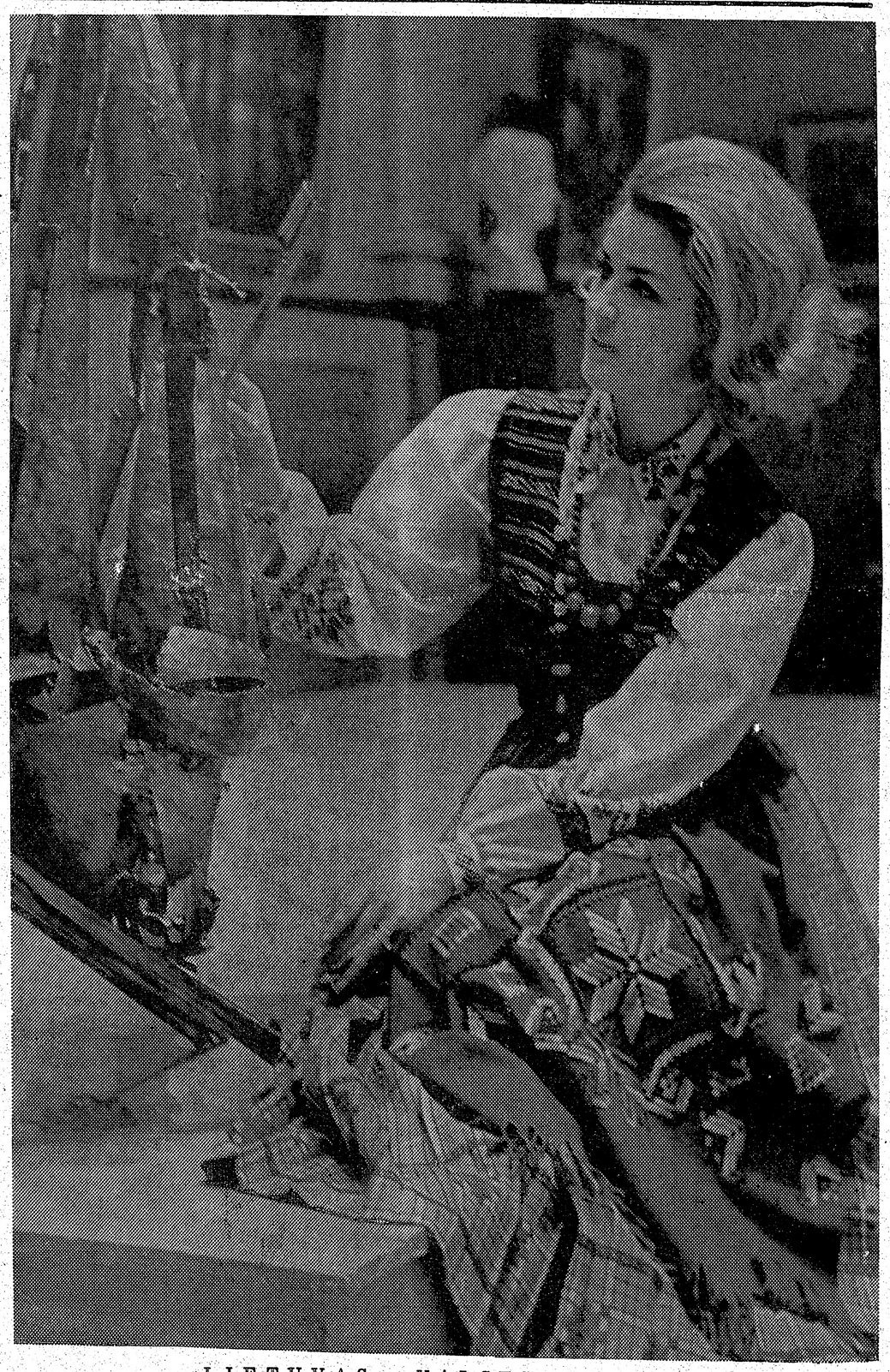

LIETUVAS VALSTS SVĒTKOS

J. Ligera fotostudija

DV Toronto nodaļas vanadžu koŗa

ZĪLE

KONCERTS

atzīmējot komponista VALDEMĀRA OZOLIŅA 75. šūpļa svētkus.

sestdien, 1972. g. 19. febr.,
plkst. 7 vakarā Latviešu namā, Toronto,
Programmā: komponista I. Saksa ievadvārdi, koŗa un solo dziesmas.
Diriģente Austra Plampe.
Pēc koncerta deja, spēlēs ARRO kapella.
Ieejas cenas: koncertam $2.50, koncertam un dejai $4.00, dejai $2.00.

Visus laipni ielūdz DV nod. vanadžu koris ZĪLE.

LATVIJA AMERIKĀ

7. N-RS. SESTDIENA, 1972. G. 12. FEBRUĀRIS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 129 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Cikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

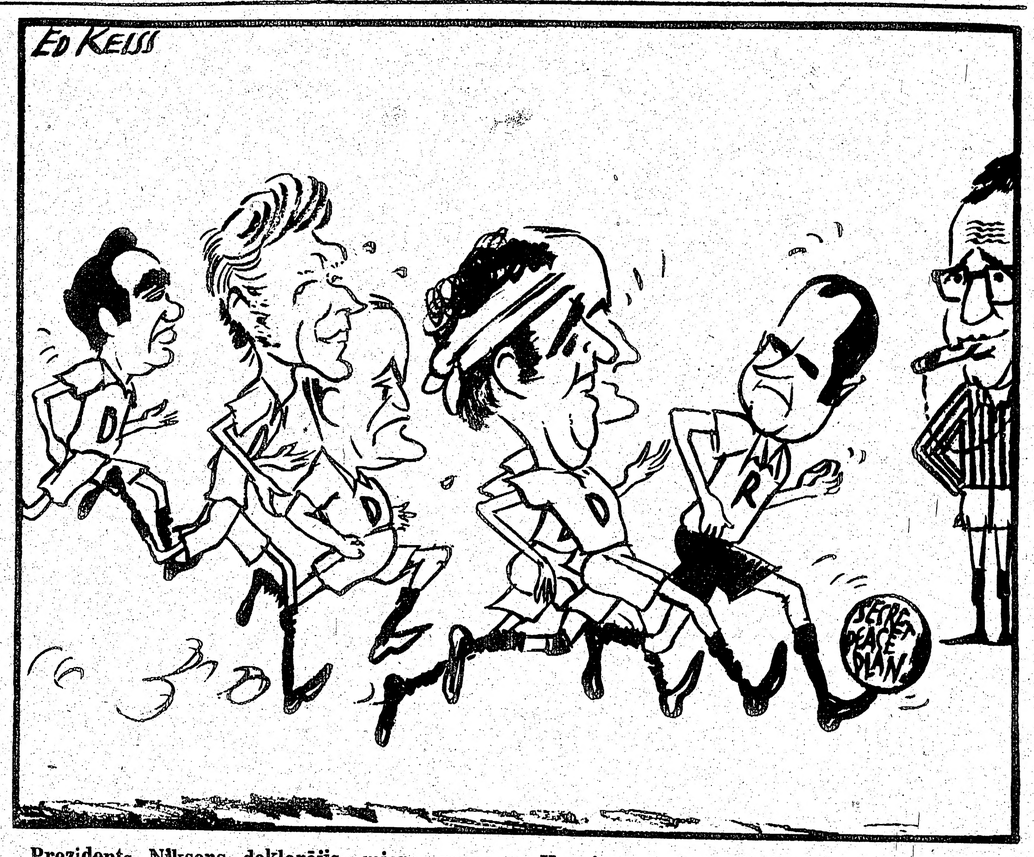

Prezidents Niksons deklarējis miera sarunas ar Hanoju, ar ko paralizējis pašu māju kara kritiķus. . . . Kad aizsargs atņem bumbu uzbrucējam . . .
Ed. Keiša karikatūra

Aleksandrs Vilks

Lietuvas dienā

Jau kuro gadu brīvās Lietuvas karogā, kas tik brīnišķi simbolizē mazo valsti Baltijas jūras krastā, baigi tumst verdzinātāja posta zīme — sirpis ar āmuru, ar sevišķu uzsvaru sarkanai krāsai. Tas nozīmē, ka asiņu un ciešanu slogs kļūst lielāks, pieņemas posts un verdzība top sīvāka. Raksturīgi, ka padomju verdzinātāji it visos, reiz brīvo, bet tagad sev pakļauto tautu karogos ieveido vienu un to pašu simbolu, kas norāda, ka okupanti apņēmušies nolīdzināt dzīvi un domas visos sev pakļautos vergos, padarot tos par pelēku, vienveidīgu un bezrakstura masu, kurai nav vairs savas dzīves un domu un kurai jāpakļaujas sirpja un āmura cirtienam. Tā ir Lietuvas ikdiena, līdzīga tai, kā tās māsām ziemeļos.

Nav vairs nekādu illūziju par to, kādu likteni Pad. savienība izlēmusi saviem upuriem. Tieši šodien vislielākās bažas uzrauš okupantu pastiprināti piekoptā genocīda politika, kas virzīta uz to, lai Baltijas jūras krastā ieviestos un dzīvotu no Krievijas iekšienes ievazātie slavi, tā Baltijas valstīs izdeldējot pēdējo etnisko asnu.

Bet jautājums vēl pastāv: vai šīs rusifikācijas briesmas spēs pilnīgi īstenoties, ievērojot lietuvju dzelžaino pieķeršanos savai zemei, kultūrai un etniskam diženumam? Vai okupācijas varmākas pārliecināti par sekmēm savos asinsdarbos, ievērojot, ka arī dzīvojot verdzībā, lietuvjos nav mirusi cerība brīvībai, kaut arī tā izlauztos gaismā dažu paaudžu laikā?

Sauli var aizklāt tumši padebeši, dienas padarot drūmas un bezcerīgas. Taču zinām, ka būtībā pati saule vēl pastāv. Tā tas arī ar brīvības ilgām apspiesto dvēselēs. Ja pati brīvība apklusināta, ilgas tomēr paliek, jo tās sevī nes dzīvais cilvēks no paaudzes uz paaudzi.

Man bija izdevība dzirdēt lietuvju meitenes stāstu, kas dzimusi svešumā un devusies ciemos uz savu vecāku un senču zemi. Viņai trūcis pilnīga priekšstata par to, kāda gan tagad izskatās skaistā lietuvju zeme un ļaudis, kas to joprojām apdzīvo ar sīkstu izturību un cerībām.

Pelēka posta aina. Jaunajai sirdij, kas pasaules gaismu ieraudzījusi brīvā zemē, kaut tūkstošiem jūdžu attālumā no savējās, apmulsis skats. Visas dienas kā bez saules. Trūkums. Nedrošība. Bailes. Šaubīšanās. Fiziska un garīga nospiestība.

Un tad viņa novelk savas drānas, lai tās atstātu saviem piederīgiem, jo arī kārtīgu ietērpa priekšmetu tur trūkst. Visa dzīve it kā ieslīgusi krusta zīmē. Un tomēr cauri šai baismīgai ikdienai meitene saklausa savas tautas un savu piederīgo ticības pilno sirdi. Kaut tā nepauž uz ārieni savu ritmu, viņa pukst slepenā cerībā un ilgās, jo nakts nevar būt mūžīga.

Gan svešumā pārlaistie gadi mums nav sagādājuši kādu efektīvāku gandarījumu kopējai cīņai par brīvību, kaut esam centušies to panākt. Tas rādās ilgs process, lai noklūtu līdz taustāmiem panākumiem. Bieži vien nav viegli noskanot sabiedrisko domu mūsu labā, jo tie, kas varētu skalāk runāt, cīnās ar savām grūtībām, noslogoti ar savām sarežģītām problēmām. Mums ir bijis jāsamierinās vai vienīgi ar šabloniski izteiktu līdzjūtību.

Bet ja varam ticēt pēdējā laika notikumiem un apsvē-

(Turpinājums 5. lpp.)

Lasītāju vēstules.

HISTERIJA NEVIETĀ

Izlasījis Fr. Strazdiņa rakstu Latvija Amerikā 15 janv. n-rā, biju pārsteigts, ka piedzīvojis žurnālists var prezidenta Niksona politiku apzīmēt par „nenoteiktu, svārstīgu un neskaidru, un ka galvenos argumentus pievest nevis faktus, bet minējumus un pareģojumus. Vai uesām Str. nesaprot, ka Niksons ir stiprākais pretkomūnists, kāds jebkad ieņemis ASV prezidenta posteni un ka viņam nav uzkraujama „mīņāšanās" politika, kādu vērojām demokratu prezidentu pilnvaru laikā. To pierāda Niksona enerģiskā rīcība: viņš negrib atdot komūnistiem ne vien vietnamu, bet pasargāt arī Kambodzu un Laosu, nonākot šīs politikas dēļ asās pretišķībās ar demokratu vairākumu tautas vietnieku namā, sevišķi senātā, ar komūnistiem labvēlīgajiem Fulbraitu, Mekgovernu un Kenediju.

„Vietnamizācija" ir pilnīgi jana, bet ASV un pretkomūnisma cīņai visizdevīgākā cīņas metode—atbalstīt un sagatavot pašas komūnistu apdraudētās tautas savai aizsardzībai. Ko mūsu pašu brīvības cīņās nozīmēja lielgabalu šāvieni, kas tika raidīti pret Bermontu, to labi atceramies no sabiedroto flotes atbalsta pie Daugavas pārejas uz Bolderāju. Visa Indoķīna jau sen būtu komūnistu nagos, ja amerikāņu aviācija nebūtu sniegusi ne vien Vietnamai, bet arī Laosai un Kambodžai spēcīgu un ātru aviācijas atbalstu.

Prātošana par Niksona braucienu uz Pekingu un Maskavu ir pāragra, sevišķi vēl, ja F. Str. jau pareģo, ka šie apmeklējumi „nekā nedos". Niksonam vispirms ļoti svarīgi gūt tiešāku ieskatu par šīm komūnistu valstīm. Nekad vēl nav pieminēts, ka Niksons jau no sava brauciena pieredzes uz Pad. savienību 1959. gadā, toreiz vēl kā viceprezidents, kad krievu tauta Novosibirskā tam uzgavilēja, tāpat kā poļi Varšavā — lolo pielietot pret komūnistiem pavisam jaunu, bet ietekmīgu taktiku — celt tiltus uz pašām komūnistu apspiestām tautām, pāri diktātoru galvām.

Fr. Strazdiņam vajadzētu iegaumē, ka deklarējot savus politiskos mērķus, Niksons atkārtoti teicis, ka tie domāti ilgākam laikam — nākotnei. Gaidīt, ka no šīs politikas jau šodien kritīs ceptas pīles no gaisa, ir pāragra un pārāk naiva spriedelēšana.

Alberts Kalniņš, Toronto

APLAMĪBAS

Latvija Amerikā 15. janvāra numurā jaunatnes nodaļas rakstā par Napoleonu un Hitleru ir daudz aplamību. Vispirms Napoleons nav dzimis 1760., bet 1769. gadā. Starpība, salidzinājumā ar Hitlera dzimšanu 1889. g., tātad neiznāk 129 gadi, bet gan 120 gadi. Napoleons uzsāka karu ar Krieviju, **būdams 43 gadus** vecs, Hitleram bija 52 gadi. Abi esot zaudējuši karu, kad viņiem bija 56 gadi. Kā Napoleonam varēja būt 56 gadi, ja viņš mira 1821. gadā, būdams tikai 52 gadus vecs?

Lasītājs, Čikagā

INTERESANTA GRĀMATA

Nule iznākusi Jāņa Zariņa triloģijas Kāvu gados pirmā daļa, kas pārsteidz ar savu interesanto saturu un raito stāstījumu. Jāvēlas, lai šādu grāmatu, kas aptver veselu posmu mūsu dzīvē, būtu vairāk. Tajā aprakstītas mūsu karavīru gaitas austrumfrontē Otra pasaules kara laikā. Ja lasītājs vēlētos dzirdēt vēl ko citu, ko autors varbūt zināmu iemeslu dēļ nav aprakstījis, tas tomēr nemazina rakstītā vērtību.

Pats esmu Pirmā pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu līdzgaitnieks. Ar interesi esmu sekojis Otra pasaules kara notikumiem, kuŗos esmu ziedojis daļu no savas dzīves. Grāmatas autors dažas epizodes bija jau agrāk aprakstījis mūsu trimdas presē. Starp abiem pasaules kariem ir liela atšķirība. Pirmajā karā latviešu karavīri cīnījās galvenokārt uz savas zemes, kamēr otrā latviešu vienības bija izkaisītas pa visu fronti, no Ziemeļjūras līdz Melnajai jūrai. Autors labi raksturo, cik dažādi uzdevumi bija veicami latviešu karavīram Otrā pasaules karā, sākot ar „ugunsdzēsēju" darbu frontē un beidzot ar ražas savācējiem.

Autors labi notēlo karalaika latviešu jaunatni pilsētās un uz laukiem. Labi viņš vērojis latviešu zemnieku, kuŗa loma Otrā pasaules karā bija milzīga. Vēlēsim, lai autora spalva neierūsētu!

Inž. mežkopis **A. Kēlers,**
Vinipegā

KUR IR JAUNIE AUDZINĀTĀJI

Pirms divdesmit gadiem Sv. Jāņa draudze Toronto iepirka savu lauku īpašumu Salaini un iekārtoja tur pirmo draudžu **uzturēto jauniešu nometni brīvajā pasaulē.** Visu šo laiku **draudze, bez sabiedrības atbalsta,** īpašuma izkopšanai un izbūvei ziedojusi daudz darba nu līdzekļu. Tūkstošiem latviešu bērnu Saulainē latviskā vidē, pavadījuši savu vasaras brīvlaiku. Tagad dzirdu, ka Saulaines pārvaldei esot grūtības atrast jauniešu nometnes vadītāju, kaut gan piesolīts samērā labs atalgojums. Jājautā, kur ir jaunie latvieši, kas ieguvuši skolotāju tiesības? Vai tiešām nevienam vairs neinteresē latviešu bērnu audzināšana? Kur ir tie jaunieši, ko draudzes un organizācijas sūtījušas uz dažādiem kursiem, kas domāti latviskā mantojuma saglabāšanai un jaunatnes iesaistīšanai sabiedriskā darbā? Darbs ar latviešu jaunatni ir priekšnoteikums mūsu pastāvēšanai svešumā.

Draudzes loceklis Toronto

DARBA KOLLĒGAS DZIMTENĒ ATCEROTIES

No vēstulēm, kā arī no iebraucējiem saņemtas dažas ziņas par kādreizējo Latvijas agronomisko darbinieku dzīvi un darbību dzimtenē. Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības bijušais priekšnieks agronoms Vilis Skubiņš, kam savā laikā bija lieli nopelni lauksaimniecības veicināšanas darbā Latvijā, īpaši šim nolūkam gādājot līdzekļus no Zemkopības ministrijas — miris — kad un kādā vecumā, ziņu nav. Viņš varēja būt dzimis ap 1885. gadu.

Agr. V. Skubiņa dzīvesbiedre bija krieviete, latviski runāja ar manāmu akcentu, taču ar krieviem nedraudzējās, viņas draugi bija tikai latvieši. Atceros, ja viņu kāds uzrunāja krieviski, Skubiņa runātāju pārtrauca, teikdama: „lūdzu runājat latviski."

Tas bija ļoti cildeni, jo lielākā daļa vecākās paaudzes latviešu agronomu, Krievijā strādādami, bija apprecējuši krievietes, bet tās visur pasvītrāja savu krieviskumu un demonstrātīvi runāja tikai krieviski. Sevišķi to vēroja Armija ekonomiskajā veikalā.

Dažas ziņas par agr. V. Skubiņa dzīves gaitām Latvijā sniedzis A. Eglājs (agrāk A. Ēdels), kas tagad dzīvojot Kabilē. 1950. gadā viņš V. Skubiņu apmeklējis Meža parkā, kur abi ar dzīvesbiedri vēl dzīvojuši savas nacionālizētās ģimenes mājas vienā nostūrī un iztikuši no trūcīgi piešķirtās pensijas.

Eglājs gan centies iegūt sīkākas ziņas par agr. V. Skubiņu, bet saslimis, un tas viņam vairs nav izdevies.

Tā kā ASV dzīvo krietns pulciņš agrāko Latvijas agronomisko darbinieku, pastāv un darbojas arī Latviešu agronomu biedrība, tad sniedzu šīs trūcīgās ziņas, jo ieskatu, ka tās interesēs latviešu agronomiskos darbiniekus trimdā.

Andrejs Leiše,
Mineapolē

Austra Balode

RITUMĀ

Izgaro naktis mūžības traukā,
Atviz dienas un mirkļi zib.
Pamostas vēji ziedošā laukā —
Dzīvības vilnī šūpoties grib.

Gavilēs sveici dzimstošo dienu,
Saulei smaidi un galvu liec.
Dvēselei izraugi draugu vienu —
Mīlot atdevē pilnīgs tiec.

Dejas virpulī dzīvībai dziedi,
Dzīves mainīgās krāsās dedz,
Šaubu rūgtumu nezinā sviedi —
Prieka villaines pāri sedz.

Vizuļo dienas un blāzmo naktis,
Lāsmainā gaismā tumsa mirst,
Mirdzoši mirkļi sien zelta saktīs
Pavedienu, kas neizirst.

Maza zeme

ZENTAS LIEPAS DZEJOĻI . APGĀDS GRĀMATU DRAUGS, 1971.

Zenta Liepa savu jauno dzejoļu krājumu ir veltījusi tēvzemes mīlestībai. Dziļajam pārdzīvojumam dzejniece ir atradusi piemērotu izteiksmi, it īpaši vizuālā tēlojumā. Viņas metaforas ir pievilcīgas un reizē raksturīgas. Tām ir pārliecinātājs spēks.

Pašā sākumā — Ābele, tēvzemes sūtne, un ar to saistīta visa pirmā nodaļa. Tai nevar paiet garām vai to atvairīt.

„Ābele atnāca naktī, aiz loga staroja balta, vēsti nesa no mājām — Ābeļu dārzi jau ziedos".

Un nākamajā vārsmā vēl īpatnējāka aina: „Balta noskalojos ābeles smaržā un elpā, ābeļu ziedu drānās ausmā pret rītdienu cēlos" (9).

Viņa sūtni laipni uzņem: „Es atvēru durvis un, vēl nomodā esot, iegāju sapnī" (10).

Pa sapņa platajiem logiem dzejniece jūt siltu vēju vējojam virs vasaras ūdeņiem, dzird teicam „vārdus, kas dūca kā dziesmā — Te esi tu mājās" (Turpat).

Šajā nodaļā gribētos citēt ik dzejoli, tik viegli, ritmiski tie skan: „Liegi, agri ausmas vēji ielaidās — gulētājam matu vilni plivināt. — Liegi, agri ausmas vēji aizlaidās, nenotraucot sapņu rasu plakstieniem" (16).

Tad dziļā iejušanās dabā, piem. dzejolī Bite: „Visu lāsmoto vasaras dienu biti nesu uz pleca — Vai smaržoju es pēc puķēm un Latvijas pļavām? — Varbūt puķē šorīt, saulei austot, pārvērsta tiku?" (17).

Autore te tēlo pilnīgu tuvību ar dabu — vēl vairāk: pārvēršanos par tās daļu — par puķi.

Tālākajā nodaļā dzejolī Svētās nakts mežs saka: „Cilvēka ļaunums te neienāk, ne pasaules dunēšana. — Svētā nakts gaismas takā gaiša ieved — lai kā stirnas acis laba tieku, lai kā egļu klusums klusa, balta" (27-28).

Šī vēlme tiešām raksturīga mūsu dzejniecei.

Dievu viņa apliecina kā gaismas plūsmu (38) un Viņam izlūdzas: „īsu, laimīgu sapni, mazu klusuma mirkli zem klusuma koka zariem man pasaulē trokšņainā dod!" (39).

Jūtīgā dvēsele pazīst ilgas pēc laipna vārda „pasaules svešumā saltā" (43).

Skatoties uz priekšu, autore redz dzejnieku, „kas rakstīja par lietām, kuŗas neviens vairs nepazina, viņš rakstīja valodā, ko vairs nesaprata, nerunāja neviens" (50.)

Kas tā par valodu, to viņa mums tagad vēl saprotamā veidā skaisti attēlo: „Viņa rakstītās lapas svešā dārzā, zem svešiem kokiem — bites maigi iztekāja, it kā medu meklējot. Un zāles smaržīgas, ko Jāņu vainagos vij, ap dzejnieka rakstītām lapām krāšņi skurbīgi saziedēja. Un tuvu izplaukušā birztalā baltā kā dzejnieka gaišo vārdu atbalss dzeguze jauna ielaidās kūkot — lai pāri jūŗai, platajai jūŗai — līgava jauna zemē mazajā, zemē mīļajā sadzirdētu" (50-51).

Magoliju krasts. „Trejdevīto pavasari nozied jau magnolijas" (55), bet dzejnieci nespēj saistīt magoliju ziedu krāšņums, viņu aicina zilu vizbuļu zilā sala, kur „piepeši uzlec mīļā Latvijas saulīte balta" (83). Atpestīšana var būt tikai vienā zemē, vienā krastā, „gaismā sastapšanās, nekad nešķiršanās" (9).

„Zeme tik maza kā zirņa zieds, kā labības grauds ar zaļu asna sirdi, pazudis pasaules barguma laukā. — Kas ir šī zeme?

Laimes balva — visam cilvēka mūžam šūpulī teiksmaini Lai mas likta, nelaimes atņemta" (95).

Par mazās zemes nelaimi stāsta vientuļš egles krusts tālajā tundrā, kur plosās saltā ziemā puteņi, bet pavasarī atveŗas zilgani ziedi. Dzejnieces stiprā ticība arī tur jauš mīļās zemes atpestīšanu: „Dvēsele nemirusi ar ziedu rasainām acīm tālas zemes rītausmu skata" (102).

Viņa tic arī dziesmas mūžīgumam.

Savu ticību tautas nākotnei dzejniece apliecina pēdējā Vīzijā, kur Baltas jūŗas priežu zaļā krastā parādās jauns, gaišs svešinieks, „jūŗas vēju un tāluma appūsts, (senas teiksmas atsaukts un aijāts").

Dzejniece liek nojaust, ka tas varētu būt „dziesminieks sens vai kāds, kas zem vairoga aprakts", tātad nemirstīgs cīnītājs.

Un turpat, „dzeltenu pieneņu pulkā pienenes saulīti spožu pret sauli ceļ gaišcirtu bērns" (105).

Tā jūŗas krastā sastopas dziesmas un brīvības gara parsonificētājs un dzīvības turpinātājs — bērns, un abi sniedzas saulei pretī.

Mazās zemes nelaimē tēvzemes mīlestība ir tik stipra, ka neļauj dzejniecei nogrimt izmisumā. Mīlestībai blakus iet ticība, ka tauta dzīvos un sniegsies saulei pretī.

Viss pateikts bez skaļuma, atklāts skaistās ainās, māksliniecisķā izteiksmē. Cēla, ierosinātāja dzeja.

Autorei par šo Mazo zemi lasītājs izjūt dziļu pateicību.

Angelika Gailīte

Indra Gubiņa

Mākslinieku apvienības Latvis izstāde Toronto

Toronto, Sv. Jāņa baznīcas telpās, LNAK priekšsēdis T. Kronbergs 27. janvārī ievadīja šā gada Kultūras dienas, atklājot mākslinieku vienības Latvis izstādi.

Visos laikos veidojušās mākslinieku grupas ar vietēju vai starptautisku nozīmi. Dažkārt no sākotnēji mazām grupiņām radās tagad pazīstami mākslas novirzieni, jo šo grupu mākslinieki risināja kopējas mākslinieciskas problēmas, bieži zaudēdami savu individuālitāti. Ne tā tas ir ar latviešu mākslinieķiem, kas Latvi veido jau 18 gadu, taču neradot atšķirīgu novirzienu mākslā, bet, paturot katrs savu individuālo pieeju, tikai kopīgi reprezentējoties.

Latvis ar savām izstādēm ir pierādījis, ka apvienībā darbojas nopietni mākslinieki un izstātes ir kvalitātīvi vērtīgas Atsevišķo mākslinieku darbu dažādība šīs izstādes dara interesantas un dod iespēju salīdzināt gan atsevišķo mākslinieku veidošanos, gan arī viņu darbus attiecībā pret pārējiem grupas mākslinieķiem.

Šā gada izstādē piedalījās 25 mākslinieki ar 62 darbiem, kuŗi bija visai dažādi gan kvalitātē, gan technikā. Liela mākslinieku daļa Latvja izstādes piedalās gadiem, un skatītājiem izveidojies zināms priekšstats, ko no šiem mākslinieķiem sagaida. Un sagaidījumam tiešām atbilda: Eduarda Dzeņa zirgi, dinamiski un spēcīgi, izcilā kompozicijā, piedodot spēku visumā mierīgajai izstādes mazajai zālei; Ērika Dzeņa virtuozie, smalkie zīmējumi, A. Jaunzema robustie, taču ar mīlestību rādītie tipi; Daiņa Miezāja un Ausmas Puķītes liriskie, klusinātos toņos rādītie akvareļi, no kuŗiem izcilākais bija Daiņa Nezāles; A. Nuliša siltā, stingri kompozicionālā abstrakcija; V. Pāvula reāli tvertais ūdens ainavā, gan pasmagajā jūŗā; I. Šteina makabrās, sirreālistiskās, lieliskās grafikas un J. Zuntaka krāsainās, ekspresīvās ziemas ainavas.

Latvī ir arī tādi mākslinieki, kas skatītājiem vēl pasveši vai kas šajā izstādē, salīdzinājumā ar citām redzētām, pārsteidza ar citādāku pieeju saviem darbiem, citādāku techniku vai tematiku.

A. Anšmits 2 eļļas gleznās rādīja it kā no putna perspektīves vērojot dabas cīņu, panākot spēcīgas, emocionāli pielādētas ekspresijas. Daces Birkhānes blāvie, smalki izstrādātie darbi daļēji pazūd starp lielākajiem, krāsainajiem darbiem. Tā viņas asējumu Atmiņas interesantā kompozicijā būtu derējis novietot labāk pieejamā vietā. Alfreds Brūveris pasācis strādāt papīrgriezuma technikā, radot ņirbīgus, nepārskatāmus darbus, kamēr viņa plikņi, kaut skicei līdzīgi, rāda mākslinieciski stingru pieeju. Emmas Dzeguzes gleznas tīrās krāsās, kas lietotas it kā pielielinātā impresionistu technikā, bet tik lielos laukumos, ka acs telpas atstatumos vairs nav spējīga krāsu sajaukšanu izdarīt, tādēļ rādītās ainavas kontūras veidojas ļoti neskaidri un krāsas nenobalansējas. Taču E. Dzeguze ar saviem 3 darbiem parāda savu īpatno pieeju dabai.

Pārsteidza Z. Jurševskis; ne ar kompozicionāli izcilo skulptūru Zivis, bet ar māla plāksni Ceļš uz brīvību. Šis darbs ir jaunums mūsu latviskajā mākslas pasaulē, kā arī Z. Jurševska mākslā. Ekspresīvs, atbaidošs un tomēr fascinējošs tas dominēja telpas daļu.

Pirmo reizi Latvja izstādē piedalījās rakstnieks un mākslinieks T. Ķikauka, un viņa krāsainie, labi nobalansētie pludinājumi rāda gan māksliniecisku, gan technisku varēšanu. Tēlnieks A. Kopmanis izstādījis komponista J. Cīruļa portretu ģipsā. 30. janvārī pagāja 10 gadu no ievērojamā komponista nāves, un šajā sakarībā portrets bija ļoti vietā. A. Kommanis allaž eksperimentē ar dažādiem materiāliem, to šoreiz rādīdams skulptūrā Pārveidības, bet mazais, acij un rokai tīkamais marmora Pumpurs līka domāt par tādiem tēlniekiem kā Brankūzi un Henrijs Mūrs. A. Kopmanis spēj atklāt materiāla organisko skaistumu, liekot tam runāt vienkāršā, dabiski ekspresīvā veidā.

K. Kronbergs ir meklējis gan tematikā, gan technikā un izstrādājis jauktā technikā Pirmsākumu, un kompozicionāli un krāsās izteiksmīgu akmens lito Marū. Domāju, ka nebūšu vienīgā, kuŗu pārsteidza K. Langenfelds ar saulainajām, siltajām puķēm un vibrējošo Saules deju, kuŗā vēl daļēji varēja samanīt mākslinieķam tik raksturīgo dekorātīvo pieeju. Valija Mērniece reprezentējās ar droši tvertu eļļas gleznu un 2 skaistiem krāsainā stikla darinājumiem, mākslas veidu, kuŗu vismaz Latvī piekopj viņa vienīgā. P. Polna apliecināja skulptūrālās izteiksmes meklējumu savā krāsainā patinētā ģipsa figūrā. Jaunā Ilze Prikule rādīja bezkrāsainus, it kā kanadiskus akvareļus, kuŗos risina vēl diezgan primitīvas glezniecīskās problēmas.

V. Reinholds allaž pārsteidz un iepriecina skatītājus. No viņa mēs sagaidām daudz. Sagaidām harmonisku krāsu prieku, ko mākslinieks arī rāda gleznā Gaisma. Sagaidām jau arī kādu viņam īpatu kalumu, kāds ir Eposs, bet pārsteigums ir jauktās technikas darbs Metamorfoze, kuŗā zem plastika pārklāja deg un vibrē krāsas.

Ir mākslinieki, kas būtu pakalpojuši paši sev un arī visai izstādei, ja būtu izstādījuši katrs tikai vienu darbu. Tā A. Kerānam būtu pieticis ar Vientuļo ielu, Guntai Upītei ar Ziediem, un V. Varem ar kompozicionāli interesanto Vēlo rudeni.

Ir grūti sakaņot daudzu mākslinieku darbus saskanīgā vienībā, tomēr šajā izstādē tas bija izdevies. Pārlaižot skatu gan vienai, gan otrai telpai, jāsecina, ka mūsu mākslinieki visumā ļoti konvencionāli, bez Z. Jurševska Ceļš uz brīvību, nebija neviena cita drāmatiska darba. Nebija arī nekādu īpašu jaunumu, kādu pašlaik mākslas pasaulē ir pārpilnam, un ko varēja sagaidīt no janajiem māksliniekiem. Visumā izstādei piemita rāms saulainums, kuŗā vietām iedegās pa košākai krāsai. Katrā ziņā šī Latvja izstāde ir mūsu Kultūras dienu cienīgs sākums.

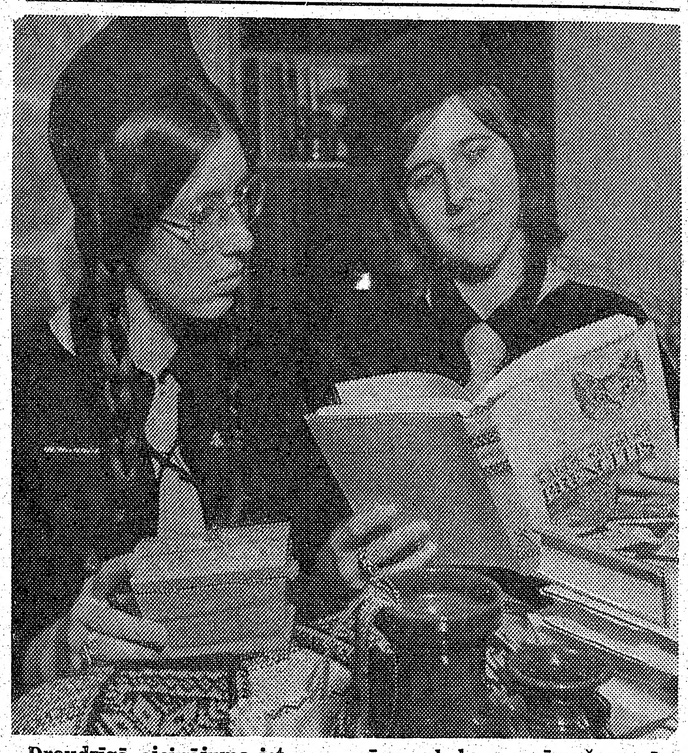

Draudzīgā aicinājuma ietvaros mūsu skolas saņēmušas grāmatu dāvinājumus un citas veltes. Nav aizmirsti arī skauti un gaidas. Uzņēmumā: Ventas (10.) gaidu vienības gaidas Anda Dābola (pa kreisi) un Ingrida Pulciņa pie saziedotām loterijas mantām. Loteriju rīko Ventas vienība kopīgi ar Aiviekstes (39.) skautu vienību Hamiltonā, jubilejas nometnes Rīga dimd apmeklēšanai. Foto: J. Liģers

Austrālijas latviešu skolotāju konference

Rakstot par skolotāju un vecāku konferenci Kultūras dienu laikā, A. Tamuža Austrālijas Latvieša 1111. numurā saka:

„Runājot par skolotāju un vecāku sanāksmē 28. decembrī Melburnā, LAA Skolu nodaļas vadītājs Eduards Silkalns varēja ziņot, ka Austrālijā 1971. gada novembrī darbojušās 12 latviešu skolas... ar 545 skolniekiem. Šīs skolas 1971. gadā beiguši 29 zēni un 28 meitenes. Lielākā skola ir MLB Daugavas skola ar 169, mazākās — Balaratas un Brisbanes K. Skalbes, katra ar 6 skolniekiem."

No E. Silkalna pārskata un paskaidrojumiem konferensē uzzinām, ka skolu skaits Austrālijā samazinājies par vienu, jo skolēnu trūkuma dēļ likvidējusies Viestura papildskola Džīlongā. Skolēnu skaits pagājušā mācību gadā samazinājies par 27. Skolās mācību

(Nobeigums 4. lpp.)

Lūcija Bērziņa

(46. turpinājums)

Anna brīžam skatījās darba laužu sejās agrajos rīta vilcienos un domāja par to, vai šie pionieru pēcteči mācētu līksmoties? Laudis šeit gribēja, lai citi tiem kavētu laiku, tie skatījās filmas, komēdijas, sporta sacīkstes. Priecājās par to, ko rādīja citi, profesionāli līksmes radītāji. Bet vai paši viņi spēja radīt līksmi?

Kā būtu, ja šos pašus braucējus vagonā iedomātos līgojam Jāņu naktī? Kad gaŗajās ziemas naktīs uzkrātā enerģija un dzīves prieks lauzās uz āru vienā vasaras naktī? Austrālijā tik īsas naktis nemaz nevarēja iedomāties. Īsa vasaras nakts pēc gaŗiem tumšiem ziemas mēnešiem! Siltums, ziedi un gaisma pēc ilgām, sniegā un aukstumā ievīstītām dienām. Šai zemē īslaicīgs prieka uzviļņojums nebija vajadzīgs, te visu gadu varēja priecāties par sauli, par zilajām debesīm, ziediem dārzos, skaistām baltām jūrmalas smiltīm. Nebija vajadzības savu enerģiju, dzīves prieku, spēju līksmoties ielikt vienā īsā vasaras naktī, radīt kulminācijas punktu visam gadam. Vai ziemeļnieki šai ziņā bija privilēģēti? Vai tāda iespēja nebija skaista?

Anna skatījās uz pretimsēdētāju, kas cītīgi adīja gaŗu vamža piedurkni un raksturīgām austrāliešu adītājas kustībām bakstīja adāmo ar metalla adatu. Ar adatu grūda projām no sevis, nevis vilka to klāt, kā darīja eiropieši. Savāda, neierasta kustība!

Ik pa piecām minūtēm vilciens piestāja kādā priekšpilsētas stacijiņā. Visas bija krāsotas brūnā krāsā un izskatījās vienādas. Atšķīrās tikai uzraksti. Staciju nosaukumi atgādināja angļu vietu nosaukumus — daži bija iedzimto vārdi. Izmirušo iedzimto cilšu vārdi vēl bija saglabājušies priekšpilsētu nosaukumos. Ko tie nozīmēja? To neviens no braucējiem vairs nezināja.

Brūnā stacijas ēka nozuda. Domas par Līgo vakaru pārņēma Annu. Viņa redzēja sevi līgotāju pulkā kaut kur Vidzemes vidienē stāvam pie Jāņu mucas. Viņai ir sešpadsmit gadu, un viņa ir skolniece. Pilsētniece, izbraukusi pie radiem uz laukiem svinēt Jāņus. Tā ir viņas pirmā īstā Jāņu nakts. Citi agrāki Līgo vakari ir pavadīti pilsētas sienās, un tiem nemaz nebija īsta Jāņu vakara noskaņojuma.

Viņa ir līgotāju pulkā. Jaunie līgotāji iet no mājas uz māju, un viņu skanīgās balsis atskan Vidzemes vasarīgajos kalnos. Pusapvītis Jāņu vainags spiež viņas sakarsušo pieri. Nakts ir silta un gaiša, un no ziedu pilnajām pļavām un apvītušā vainaga nāk reibinātāja smarža. Viņa ir noreibusi no vakara skaistuma, no vasarīgās dabas, pati no savas jaunības.

Anna uzmet skatienu austrālietei, kas sēž tai pretim. Gaŗā metalla adāmā adata fascinē Annu, un tai šķiet, ka adata kļūst arvien gaŗāka un gaŗāka, pieņemot koka kārts formu. Kārts galā sāka liesmot un sprakšķēja Jāņu muca, iedegdamas arvien gaišāku uguni. Braucēju sejas, uguns liesmas apspīdētas, pieņem sarkanīgi rūsganu krāsu; tās pa daļai apsedz apvītušie Jāņu vainagi, kas dažiem ir noslīdējuši ap kakliem. Pustumsā viņu vaibstus nevar pazīt.

Kaut kur līgotāju barā ir arī kaimiņu ķīmijas students Ansis, ko viņa, bikla un izstīdzējusi skolniece, šodien redz pirmo reizi, bet kas viņas iztēlē jau kļuvis par šāsdienas varoni, galveno personu līgotāju pulkā. Ansis, jādomā, nemaz nezina, ka tāda jūsmotāja pusaudze vispār eksistē, bet — tam nav ne mazākās nozīmes. Viņa zin, ka eksistē Ansis.

Jāņu nakti muca dega
Augsta kalna galiņā;
Ciema puiši sanākuši,
Jāņu naktī priecāties.

Ir jau arī citi puiši, kas sanākuši pie degošās mucas Vidzemes augstienes skaistajā kalnā, bet tie viņai tikai blāvi iezīmējas pelēkajā krēslā.

Ansis stāv Annai blakus. Tas saka viņai kaut ko, kaut ko pavisam nenozīmīgu, banālu. Anna nav pat lāgā sadzirdējusi, ko viņš teicis. Laikam kaut ko par mucu un ugunskuru. Nav svarīgi, ko tas teicis. Galvenais, ka Ansis viņu pamanījis, zina, ka arī viņa ir cilvēks, ka arī viņa stāv pie uguns mucas un kopā ar viņu var dalīties vakara burvīgumā.

Vainags vēl dziļāk noslīd uz sakarsušās pieres, sīkas lapiņas aizbirušas aiz apkakles un grauž sasvīdušo ādu, kāds puķu kātiņš duŗas ausī. Acu priekšā nokarās pīpenīšu savītušie ziedi. Viņa nejūtas ērti ar lielo vainagu galvā. Tomēr — starp vītušām ziedlapiņām vēl var saradzēt Anša stalto augumu, viņa paskatās uz Ansi, tas atņem viņas skatienu un ugunskura liesmu radītajā gaismā viņa acis deg kā divas sarkanas, kvēlojošas ogles. Ansis viņai uzsmaida. Uzsmaida viņai — izstīdzējušam, nedrošam skolas skuķim.

Uguns no mucas šaujas arvien augstāk un augstāk, kļūst arvien sārtāka, arvienu liesmaināka, arvienu straujāka. Uguns mēles laiza tumšās, viegli zvaigžņotās debesis. Sprakšķēdamas liesmas šaujas uz visām pusēm un gaiss deg vienā lātī. Neskaitāmās dzirkstelītes atdalās no degošās mucas un pazūd tumsā. Vienai dzirkstelītei mūžs ir gaŗāks. Tā atdalās no pārējām, ilgi vēl redzama tumšajās debesīs un tad nokrīt kādā brūni nokrāsotā mazā stacijā, piecpadsmit gadu vēlāk un trīs kontinentus tālāk.

Austrāliete kārtīgi saloka savu adāmo, saliek dziju, adatas un adīkli attiecīgajā somiņā un tad ceļas, lai stacijā izkāptu. Tad viņa paskatās uz Annu, kā dara katru rītu un, uzsmaidījusi viņai to pašu nemainīgo smaidu, saka:

„Lovely weather this morning, isn't it?"

„It certainly is keeping fine," atsmaida Anna un izņem no somiņas grāmatu ko lasīt.

33.

Nepacietīgi ieskanējās telefona zvans —

— Allo, allo, vai Anniņa, vai?

Anna nepazina runātāja balsi.

— Pie telefona, — tā gandrīz nepacietīgi atsaucās.

— Te runā Leijiņa onkulis — lēni ar vidzemnieka pieskaņu balsī teica runātājs.

— Onkul, tu? — Annai pēkšņi kļuva priecīgi ap sirdi. Viņa bija dzirdējusi, ka krusttēvs arī bija Austrālijā, bet nebija pat zinājusi viņa adresi, tāpēc nebija varējusi līdz šim viņu satikt. Atmiņā atplaiksnījās krusttēva spēcīgais, druknais stāvs, ausīs iezvanījās viņa lēnā, prātīgā valoda.

— Vai tu viens pats Fīliptaunā? Nezināju nemaz, kur tu dzīvo. Vai esi kaut kur tuvumā? —

— Ibraucām abi divi ar Emīlijas tanti. Gribam apmeklēt tos jūsu Fīliptaunas dziesmu svētkus. —

— Nu tad brauciet pie mums. Palieciet šeit pie mums. Tad varēsim parunāt. —

— Tavu adresi jau dabūju Ņumauntā. Tur tagad abi ar Emīlijas tanti dzīvojam. Bet par tevi dzirdējām, ka esi otru reizi apprecējusies. Kārlīti tā arī nesagaidīji? —

— Onkul, brauc tieši uz mūsu mājām. Runāsim par to vēlāk. Bet vai varētu jūs abus sagaidīt laikus? Gribam iet uz gleznu izstādes atklāšanu. Tur jābūt sešos.

— Uz gleznu izstādi gan netaisījāmies iet, bet ja nu jūs abi ejat... Nu tad pagaidām, Anniņ. Cik jauki būs tevi satikt pēc visiem šiem gadiem. —

(Turpinājums sekos)

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU SKOLOTĀJU . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

ilgums dažāds gan stundu skaita, gan skolā pavadītā laika ziņā. Interesanti atzīmēt, ka skola, kas pulcina bērnus tikai 11 reizes gadā, katru reizi māca 215 minūtes, bet ir skolas, kas pulcina bērnus 40 — 42 reizes gadā, bet katru reizi māca tikai 160 minūtes. Lielākais skolā pavadīto stundu skaits ir 122 stundas un 30 minūtes — mazākais 39 stundas un 25 minūtes. Pirmais pieder divām skolām, pēdējais (paldies Dievam!) tikai vienai.

Tikai dažas skolas maksā telpu īres, jo 5 skolas darbojas latviešu namos, otras 5 draudžu telpās, viena pārzines mājā un viena vecāku mājā. Skolotāji par savu darbu saņem atlīdzību tikai 3 skolās, citas maksā vai nu ceļa naudu, vai pasniedz aploksni kā Ziemsvētku dāvanu.

Pēc E. Silkalna ziņojuma konferences 31 dalībnieks debatēja un sprieda: kā veicināt un uzlabot bērnu lasīšanu; vai ir vajadzīgi lasītāju kalendāri; vai būtu iespējams noorganizēt vecāku lasīšanas klubus, kādā veidā un kādas grāmatas dāvināt absolventiem un uzvarētājiem sacensībās — vai grāmatu vietā nedāvināt kuponus, lai iegādājas paši; panākt to, lai vecāki mājās lasa kopā ar bērniem un t. t.

Diezgan plaši pārrunāja par skolu bibliotēkām un to lietošanu, kā arī biedrību un draudžu bibliotēku izmantošanu. No ziņojumiem par skolēnu apmaiņas vēstulēm ar citiem latviešu skolniekiem angliski nerunājošās zemēs izrietēja, ka arī šis labi domātais pasākums nekādus lielos augļus nav nesis. Meklēja veidus un ceļus, kā novērst sarunāšanos angļu valodā stundu starpbrīžos. Bija vairāki ieteikumi.

Pēc E. Šmugaja referāta par tematu „Viena valoda vai divas" bija diezgan dzīvas debates. Par šo referātu A. Tamuža Austr. Latvietī raksta: „Ar ļoti vispusīgiem materiāliem rūdīta skolotāja tvērumā Ed. Šmugajs aplūkoja divu kultūru un divu valodu problēmas."

Konferenci vadīja Melburnas Daugavas skolas pārzinis G. Brēmanis, protokolēja skolotāja Z. Junga un L. Bikiņa, bet norisi skaņu lentē uzņēma A. Tamuža. Skolotāju saimi apsveica LAA priekšsēdis V. Eglīte..

Par šīs konferences turpinājumu varētu uzskatīt izglītības nozares darbinieku apspriedi kultūras darbinieku kongresa rīta cēlienā.

Ed. Šmugajs

Eduards Freimanis

PRET DEBESĪM

Upe debesīs kāpa,
viļņi dzintarus met;
upe mākoņu gubās
saules ugunīs zied.

Dzīvi viļņi un sapņi,
dzīvas debesis deg.
Pats es debesīs kāptu
reiz ar debesīm degt.

Mag. hist. Austra Augenberga

Grāmata par Baltijas valstīm

(1. turpinājums)

Arī pašu poļu starpā nav bijis vienības viņu valsts izveidošanas jautājumā: norisinājusies asa cīņa starp „inkorporācijas" ideju (Domovska ideja) un „federācijas" resp. Piļsudska ideju. Abas partijas atšķiras galvenokārt jautājumā par attieksmēm ar Lietuvu un Viļņu. Inkorporācijas aizstāvji vēlas izveidot šauri nacionālu, centrālizētu poļu valsti, asimilējot visas pārējās tautas poļu valsts teritorijā un atstājot Krievijai austrumu apgabalus, kur poļi bija mazākumā. Viļņa un tās apkārtne tiktu pilnīgi iekļautas Polijā. Dmovskis pat lepni nosaucis lietuvjus par tautu, ar kuru neesot iespējams vest sarunas, slēgt līgumus u. t. t. Federācijas aizstāvji nevēlas pilnīgu lietuvju territorijas iekļaušanu, bet federāciju ar Lietuvu — ar kopēju ģenerālštābu un ārlietu ministriju, atstājot Lietuvas Viļņu kā administrācijas un kultūras centru. Piļsudskis paredz Polijas nākotni: izolētā Polija nevarēs pastāvēt starp spēcīgajiem kaimiņiem — Krieviju un Vāciju. Vienīgā eksistences iespēja — dibināt brīvu, demokratisku valstu savienību telpā starp Krieviju un Vāciju. Kaut arī Piļsudska pretiniekiem bija vairākums Polijas seimā un Parīzē, viņš nezaudē cerību. Vispirms viņš piegriež vērību savai dzimtajai Lietuvai. Viņš cer, ka lietuvji beidzot apzināsies, ka tiem ir daudz kopēja ar poļiem — reliģijā, kultūrā, vēsturiskā pagātnē — un kopēji ienaidnieki (krievi un vācieši). Autors pasvītro, ka Piļsudskis ievada sarunas ar dažādiem Lietuvas politiķiem. Vienu laiku sarunas veicas sekmīgi, bet vēlāk nesamierināms Piļsudska plānu pretinieks kļūst lietuvju profesors (un vēlāk valsts galva) Voldemaras, kuŗu atbalstījuši, kā apgalvo autors, arī vācieši: vācieši apsolījuši pat aizdevumu Lietuvai — ar noteikumu, ka tā neslēgs ūniju ar Poliju. Polijas un Lietuvas federācijas projektu apkaŗojusi arī krievu emigrantu komiteja Parīzē. 1919. g. 10. maijā Voldemaras pat uzstājies Parīzē ar jaunu priekšlikumu (121.) lp.) prasot Lietuvas valsts atzīšanu, kuŗā ietilptu pat Kurzemes (?! Ref.) un Austrumprūsijas daļa; viņš noraidījis federāciju ar Poliju vai Krieviju.

Notikumi iet savu gaitu. Vācieši atvelk savu armiju no Lietuvas territorijas, un 1919. g. janvārī sarkanarmija ieņem Viļņu, 1919. g. februārī tā ir ieņēmusi jau lielāko Lietuvas daļu. Piļsudska draugs L. Vasiļevskis raksta Piļsudska biografijā, ka tad viņš redzējis Piļsudski raudam — vienīgo reizi viņa mūžā. Viens no angļu misijas locekļiem Varšavā izskaidrojis Piļsudska emocionālo pieeju Viļņai tā (127. lp.): Piļsudskis turējis vienīgi Viļņas novadu par savu īsto dzimteni, — ne Poliju. Pat Polijas seimā viņš dažreiz iesācis savas runas ar vārdiem: „Jūs, poļi!"

Piļsudskis nedomā atteikties no cīņas par Viļņu. Viņš cīnās arī diplomātiskā plāksnē, cenšoties ietekmēt lietuvjus ar latviešu palīdzību, — ja Latvija iestātos Piļsudska plāno tā Baltijas konfederācijā. Tanī pašā laikā viņš organizē ar saviem niecīgiem spēkiem kaŗa gājienu uz Viļņu, un tas izdodas: 1919. g. 21. aprīlī Viļņa ir atbrīvota no sarkanarmijas. Bet Viļņas lietuvji atsakās piedalīties Piļsudska nodibinātā Viļņas pašvaldībā — pretēji žīdiem un baltkrieviem.

1919. g. augustā poļi ieņem Minsku, un baltkrievu iedzīvotāji apsveic viņus. Jau agrāk baltkrievu delegācija bija protestējusi pret rietumu sabiedroto plāniem iekļaut Baltkrieviju „nākamā" (t. i. antikomūnistiskā) Krievijā kā autonomu provinci; baltkrievi prasa baltkrievu - lietuvju valsts dibināšanu ciešā savienībā ar Poliju un Latviju.

1919. gada vasarā un rudenī Piļsudskis jau plāno Baltijas konfederācijas nodibināšanu, kuŗā ietilptu Latvija, Igaunija, Somija, ja tas izdotos, tad baltles no izolācijas padarītu lietuvjus piekāpīgākus. 1920. g. aprīlī Polijas ārlietu ministrija nosūta saviem diplomātiem ārzemēs memorandu par poļu mērķiem Austrumeiropā: . . .„Polijas interesēs ir, lai visas territorijas, kuŗu iedzīvotājiem nav krievu izcelsmes, paliktu atdalītas no Krievijas."

Dzievanovska grāmatā ir aprakstīti arī Golca un Bermonta plāni — atjaunot veco krievu un vācu draudzību. Autors vaino Piļsudska un lietuvju sarunu neveiksmē pa daļai rietumvalstu nenoteikto politiku Baltijas telpā: viņi nav aptvēruši šīs telpas nozīmi politiska līdzsvara uzturēšanā Austrumeiropā. Viņš rakstā tālāk par Baltijas valstu savienības ideju, kuŗu sevišķi sirsnīgi aizstāvējis latviešu valstsvīrs Z. Meierovics un igaunis K. Pusta.

Piļsudskis velti cerējis uz Anglijas atbalstu saviem federācijas plāniem. Angļi domājuši, ka viņu tirdzniecības interesēm ir izdevīgāk, ja Baltijas piekraste ir sadalīta mazās vienībās, jo tās ir vieglāk ietekmējamas. Angļi pat snieguši militāru atbalstu lietuvjiem. Angļi baidījušies no poļiem draudzīgās Francijas iespaida pieaugšanas šinī telpā, — līdz ar to būtu apdraudēta angļu sensenā līdzsvara teorija viņu politikā. Autors citē britu misijas locekļa Tallenta grāmatu „Man and Boy", kuŗā talents pasvītrojis, ka Britanija — vairāk kā jebkuŗa cita valsts — noteikusi Baltijas valstu tālāko attīstību.

Tālāk autors apskata rietumvalstu svārstīgo izturēšanos pret antikomūnistiskās krievu armijas vadoņa (sevišķi ģen. Deņikina) prasībām pēc „vienas lielas nedalāmas Krievijas". Rietumvalstis cerējušas, ka tiks atjaunota ekomūnistiska krievu valsts, un tad jaundibinātās nacionālās valstis vēlēsies pievienoties tai, iegūstot, varbūt kaut ko līdzīgu autonomijai, bet Deņikins nevēlas darīt arī to. Piļsudskis redz „baltās" armijas vadoņos šaurus, tuvredzīgus reakcionārus, kas grib atjaunot Krievijā veco režīmu, pie tam nespējīgus gūt uzvaru. Viņš sūta uz Deņikina štābu speciālu sūtni, kuŗš pārved Deņikina izvairīgo atbildi par Poliju, bet skaidru atteikšanos atzīt Ukrainas un Baltijas valstu neatkarību. Piļsudskis ir pārliecināts, ka pēc Maskavas ieņemšanas Deņikins uzsāks kaŗu pret visām tautām, kuŗas atdalījušās no Krievijas.

Sarunās ar Kremli Piļsudska prasība ir: krievi nedrīkst aizkart Petļuras nacionālo, antikomūnistisko valdību Ukrainā, ne arī Baltijas valstis, sevišķi Latgali ar dzelzceļu mezglu Daugavpili. Par to Piļsudskis sola neatbalstīt Deņikinu. Ļeņins to noraida, un sarunas izjūk. Piļsudskis pārliecināts, ka krievu baltā un sarkanā armija ir tikai 2 dažādi senā Maskavas valsts imperiālisma veidi. Piļsudskis arī netic Padomju krievu miera piedāvājumiem un ir pārliecināts, ka tie neturēs līgtos līgumus. Bet Rietumvalstis ar britu Lloid Džordžu priekšgalā grib atjaunot saimnieciskus sakarus ar Padomju Krieviju un tādēļ cenšas ietekmēt Poliju un citas valstis slēgt mieru ar Maskavu. Igaunija nolīgst mieru ar Maskavu, un sarunas uzsāk arī Lietuva un Latvija. Šinī laikā Piļsudskis dabūtu ziņas par Vācijas vēlēšanos tuvināties Padomju Krievijai, lai iznīcinātu Versaļas miera līgumu un atjaunotu Krievijas 1914. gada robežas. Par to bija rakstīts šinī avīzē — „Deiutsche Botschaft Moskau." Rer.). 1919. g. oktobrī Piļsudskim ir garāka saruna ar Z. Meierovicu. Latvijai tiek solīts Polijas atbalsts Latgales jautājumā un piešķirti kaŗa materiāli. Piļsudskis pavēl 20.000 poļu kareivjiem iet palīgā latviešiem. Polija bijusi vienīgā valsts, kas šinī brīdī sniegusi Latvijai palīdzību — bez maksas. Latvieši kopā ar poļiem ieņēmuši Daugavpili. Parallēli militārai akcijai Piļsudskis panāk arī Baltijas valstu sanāksmi Helsinkos, kur piedalās 3 Baltijas valstis, Polija un Somija. Tā bijusi vienīgā sanāksme, kuŗā piedalījušies kopā poļi un lietuvji.

Piļsudskis cenšas atrast sabiedrotos visur. Tā, piemēram, viņš nodibina sakarus ar tā saukto „Trešo Krieviju", jeb antikomūnistisko „Krievijas atdzimšanas ūniju", kuŗā ietilpst dažādu partiju locekļi. Par tās galveno ierosinātāju kļuvis sociālrevolūcionārs B. Savinkovs — cilvēks ar ļoti revolūcionāru pagātni. Pēc Ļeņina uzvaras viņš pievienojies baltajai armijai un 1918. g. vasarā organizējis sacelšanos pret lieliniekiem Jaroslavā, bet drīz vīlies baltarmijas ģenerāļos un kļuvis par ļoti aktīvu „atdzimšanas ūnijas" locekli. Viņš nodibinājis tuvas attiecības ar Piļsudski un pēdējais atļāvis ūnijai organizēt Polijas territorijā armiju pret lieliniekiem (1920. g.). Savinkovs sapņojis — līdzīgi Hercenam — par Austrumeiropas reorganizāciju lielā „Kopvalstī", kuŗa sastāvētu no demokratiskām, līdztiesīgām nacionālām valstīm (krievu virsvadībā?!. . Ref.). Savinkova atgriešanās Padomju Krievijā 1924. g. bijusi liels trieciens Piļsudskim — un viņa plāniem par „Trešo Krieviju".

(Nobeigums sekos)

Latviešu virsnieku apvienības Kanadā vārdā latviešu skolai Toronto Draudzīgā aicinājuma dienā velti — albumu pasniedza apvienības valdes priekšsēdis A. Augulis. Velti saņēma skolas pārzine A. Martinsone.

Foto: J. L.

Lietuvas dienā

(Pārnesums no 2. lpp.)

rumiem (ASV ārlietu ministrijas Austrumeiropas nodaļas direktora D. Martina runa p. g. 11. decembŗa lietuviešu sanāksmē Filadelfijā — A.V.), tad tie mūs var noskaņot pesimismam, kam, gribētos domāt, ir tikai pārejoša nozīme.

Amerikas Savienotās Valstis, neskatoties uz visādām grūtībām, interniem un eksterniem traucējumiem, joprojām ir vienīgais reālais un stiprākais aizsprosts komūnisma ekspansijai. Ir cits jautājums, par cik tās to reālizē komūnisma varā nokļuvušo tautu dēļ.

Un tomēr mums sava ticība jāvērš uz šīs lielvalsts doto solījumu un apņemšanos — tās nekad neatzīs un nelegālizēs padomju rijību. Taču politiskai norisei ne vienmēr rāms un gludens plūdums. Tas var būt mainīgs, pat pēkšņi mainīgs, ar pārsteigumiem un satraukumu. Tieši šobrīd mums ir zināms pamats rēķināties ar varbūtību, ka Baltijas valstu jautājums varētu kļūt ietilpināts turnejā uz Maskavas lidlauku, ja šāda turneja vispār īstenotos.

Šai neaprēķināmu notikumu dūksnājā un iedragātas morāles laikmetā dažkārt šaubāmies — vai varam uzticēties un ticēt tiem, kas mums šo ticību kādreiz devuši un likuši šai gaisotnē iecerēt labāku nākotni savai tautai un zemei?

Atkārtotas zīmes rāda, ka vienīgi lielvalstīm ir neaprobežots svars un politiska vara, atstājot ēnā un izmisumā iedzītās mazās tautas un valstis. Vēl un vēl mūs biedē komūnisma patvaļai un verdzībai pamestā Ungārija, Čehoslovakija un citas mazākas valstis, kuŗas tāpat kā mēs, cerēja un bija pārliecinātas notikumu gluži citādam risinājumam.

Lietuvai un brāļiem lietuvjiem ir vajadzīga izturība un vēlreiz izturība — sīksta, pat pārcilvēcīga. Un tāda nepieciešama katrai tautai, kuŗas brīvību un suverēnitāti aprijusi vēl joprojām neiznīcinātā un neierobežotā sātaniskā vara.

Lai gan savilkušies tumši apvāršņi, lietuvju sirdīs nav izdeldētas ilgas pēc brīvības, lai cik tālu vēl līdz tās īstenošanai. Un tas ir galvenais, kas mudina darboties, pašaizliedzīgi strādāt un dot no sevis visu iespējamo.

Ja lietuvji, savu brīvo valsti izcīnot, bija spējīgi iziet kaujas laukā pret trim ienaidniekiem, tos nospiežot ceļos, tad ir mēs, ir mūsu kaimiņi ziemeļos nešaubāmies par šādu varēšanu un spēku arī šodien, kaut cīņu apstākļi un iespējas ir daudz grūtākas un sarežģītākas.

Ņemunas tecējuma virzienu neviens nespēj mainīt. Brīvības alkas paliks mūžīgas katra lietuvja sirdī.

Emma Kalniņa - Znotiņa

Jaunais aicinājums

LIDIJAS AUZĀNES - TĪCMANES LUGA MĒS PRASĀM BRĪVĪBU TLTA SESTDIENAS ĢIMNAZIJAS AUDZĒKŅU UZVEDUMĀ

Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš Draudzīgā aicinājuma atcerē 29. un 30. janvārī Latviešu namā Toronto sniedza Lidijas Auzānes - Tīcmanes jaunās lugas Mēs prasām brīvību divas izrādes režisora Hugo Miķelsona iestudējumā. Autore varbūt ar nodomu nosaukusi lugu par komēdiju, un tā lugas iestudētājs darbu arī vadījis — jauno tēlotāju izrādes veikumam un gatavībai atbilstoši.

Šogad tradicionālā Draudzīgā aicinājuma izrāde bija ar savdabīgām iezīmēm divu apstākļu dēļ: Mēs prasām brīvību autorei ir — pirmuzvedums. Luga, kā liekas, nav „gulējusi atvilktnē", kā tas bieži dzirdams un lasāms arī laikrakstos par latviešu autoru darbiem, sevišķi drāmatiķu darbu likteņiem. Iemesli šiem likteņiem saprotami katram teātriniekam. — Izkaisītie un ne visās latviešu kolonijās darbīgie teātrinieki nesagatavo lugas rēgulāri un visai bieži, lai pieminētās drāmatiķu atvilktnes tukšotos; ir arī ansambļi, par ko autors, pazīdams iestudējuma varbūtējos rezultātus, labprāt atstāj savu darbu savai atvilktnei . . . Ir arī tādi latviešu drāmas autori, kas minami ar cieņu un godbijību to lielās paškritikas dēļ. Viens tāds ir Alfrēds Dziļums, kas teicis tādus vārdus: „Esmu atstājis uz istabas augšas kilogramiem aprakstīta papīra, bet neviens manuskriptus nav redzējis. Un paldies Dievam..." Cik tādu vārdu teicēju latviešu drāmatiķu vidū, nav zināms.

Par Lidijas Auzānes - Tīcmanes komēdiju Mēs prasām brīvību varam priecāties, ka tā nav palikusi atvilktnē. Iedziļinoties lugas raksturos un to attieksmē pret laikmetīgo, saskatāmas iespējas, kas lugu respektāblu skatuves darbinieku uzvedumā var pacelt daudz spilgtāk un iezīmīgāk nekā jauniešu veikumā. Tikai temats jauniešus, pašiem ar to mēģinājumos un savstarpējā kontaktā vienam ar otru esot ievirza pozitīvā, veselīgā polemikā un tikpat veselīgos secinājumos par tādu vai citu problēmu.

Autorei ir viegli ritoša valoda, nekomplicēta teikumu uzbūve, kas liels atvieglinājums jaunajiem vidusskolniekiem, kas valodā kā tenisa bumbiņas lido no angliskās izteiksmes uz latvisko, tāpat no vienas pašdarbības grupas uz otru, kas katra prasa savu tiesu koncentrēšanās. Latviešu valodas dziļumi, individuālā teikumu un vārdu savdabīgā intonācija, tie pat pavisam izglītotam latvietim dažkārt nav ar spožiem rezultātiem. Latviešu skolnieki labi, ja veic savādo (salīdzinājumā ar citām valodām) garumzīmju problēmu. Tā izrādē bija, ar maziem izņēmumiem, pavisam iepriecinoša.

Sagadīšanās, ka Mēs prasām brīvību pirmizrādē visi tēlotāji ir — pirmoreiz ar lomu skatuvē. Tas ir sava veida draudzīgs aicinājums latviešu skolas draugiem — izrādes skatītājiem, ne tikai skolas kases grāmatām vien. Jaunas sejas, jauni spēki, jauns aicinājums latviešiem: „Mēs esam, mēs kaut ko prasām, redziet un nepiemirstiet mūs!"

Kā galveno lugas ideju autore min — darbs ir latviešu dzīves ziņa. Iestudējumā bija saskatāms respektējams darbs. Meitene Elga (Ilze Morgenšterna), atcerēdamās savas mirušās mātes vārdus, min vēl kādu dzīves ziņu: „Nedomā tik daudz par sevi, bet gan par citiem. Kristus mācībā cilvēks var atrast visu, ko viņš meklē." Vai neskaitāmās runas un rakstos, tāpat cienījamu garīdznieku vārdos nav teikta un atkārtota tā pati ziņa? Bet pašreizējais laikmets sasaistījis cilvēku tā, ka tas to, ko saka šī ziņa, vairs nedzird. Viņam tāpat kā lugas galvenai personai studentam Aivaram pazudusi dzīves ziņas vārdu izpratne. Tam nav brīvības, jo tēvs nedod — automašīnu! Tam nav brīvības, jo tam liek mazgāties un sakopt savas izmētātās lietas! Kas tā par brīvību, ja jāiet uz augstskolu mācīties, kas tā par savdabību domām, ja jāklausās, ka par izglītību maksā darbīgais, pašaizliedzīgais tēvs. Aivars ir izmisumā, nezina un bezpalīdzībā bez savas — „brīvības" . . . Viņš meklē atbrīvotību pašam pilnīgi neizprotamā austrumu mācībā, kas gadu tūkstošiem veca un tāpat gadu tūkstošiem, vēl līdz šai dienai, neizskaidrota. Kā komiska parodija ap Aivara rokas locītavu mētājas apvazāta lente, — laikam kā simbols, ka viņš tas īstais austrumu „Zen" mācības un kustības „gudrais tulks" . . . Tādi sludinātāji un gudrie izrādes iespaidīgākajā ainā kafejnīcā „Silver coin" kā rēgi kustējās vairāki stāvi, palēninātām, svarīgām kustībām, bezpersoniskām sejām. Gaismas šai ainai bija sevišķi iespaidīgas.

Nav viegls uzdevums skolas drāmatiskā pulciņa vadītājam Hugo Miķelsonam katru gadu strādāt ar citiem tēlotājiem, jo skolnieki, beidzot vidusskolu, beidz darbību arī drāmatiskā pulciņā . . . Šāgada Draudzīgā aicinājuma izrāde ir laimes gadījums ansambļa ziņā. Ja kādam skatuves paidagogam skatītāju pulkā jautātu: „Vai jūs varat atrast vienu no lugas tēlotājiem, ar ko nebūtu vērts strādāt un sagatavot to tālākam skatuves attīstības un izglītības darbam?" Droši tas atbildētu un varbūt pat ar priecīgu smaidu: „Visi — lietas koki. Visiem sava vieta!"

Lugas iestudētājs Hugo Miķelsons savā būvuzņēmēja — gādīgā cilvēka, komiski traģiskā tēlā bija ar vairākām līdz šim savās lomās neredzētām spilgtām krāsām. Viena no tām un visspilgtākā — mēmais bijīgums pie kafejnīcas galdiņa, vērojot biedējošo un nekustīgo galda biedru — „jaunekli" platmalē . . .

Lasot programmai pievienotās intervijas ar tēlotājiem, kas pateiktas dažos teikumos, varam paiet tām garām kā standartizētām, varbūt noklausītām vai kāda pieauguša pateiktām, bet pazīstot ne vienu vien no jaunajiem tēlotājiem, sirds saka un prāts piekrīt, ka jaunajiem teicējiem ir jau tagad sava dzīves ziņa, kas pašiem nemanot ierakstās viņu prātos, ja ne tagad, tad vēlāk un ar daudz lielāku jaudu un izpratni nekā tie tagad to saka.

Tēlotāju personāžs ir: Ilze Morgenšterna, Astra Vītola, Silvija Rūtīte, Daina Brumele, Brigita Joma, Ronalds Joma, Alvis Butkēvics, Arnis Budrēvics, Pēteris Snuciņš un Egils Matīss.

Jau minētajās intervijās, kas pievienotas programmai, lasām kādu teikumu: „Slavena aktrise es nekļūšu." To saka kāda tēlotāja, Jūlija Pakalne, 1. vidusskolas klases audzēkne. Viņa tēlo lomu, kas programmā apzīmēta: „Jauneklis". Tā ir nekustīga, zem lielas platmales paslēpta būtne, hipijs bez teksta un tikpat kā bez kustības. Dzīvības zīmes saskatāmas tikai automātam līdzīgā sēkliņu spļaušanā pēc to kožļāšanas. Tēlotāja to dara ar transcendentālu mieru un tik koncentrēti, ka novērš uzmanību no pārējiem tēlotājiem. Lasot viņas pazemīgo sevis „priekšā stādījumu" — „Slavena aktrise es nekad nekļūšu", gribētos tai teikt: „Jūlija Pakalne, kaut tu zinātu, cik tava bezvārdu loma ir grūta, un kaut tu zinātu, cik labi tu to veici. Es gribētu tevi satikt."

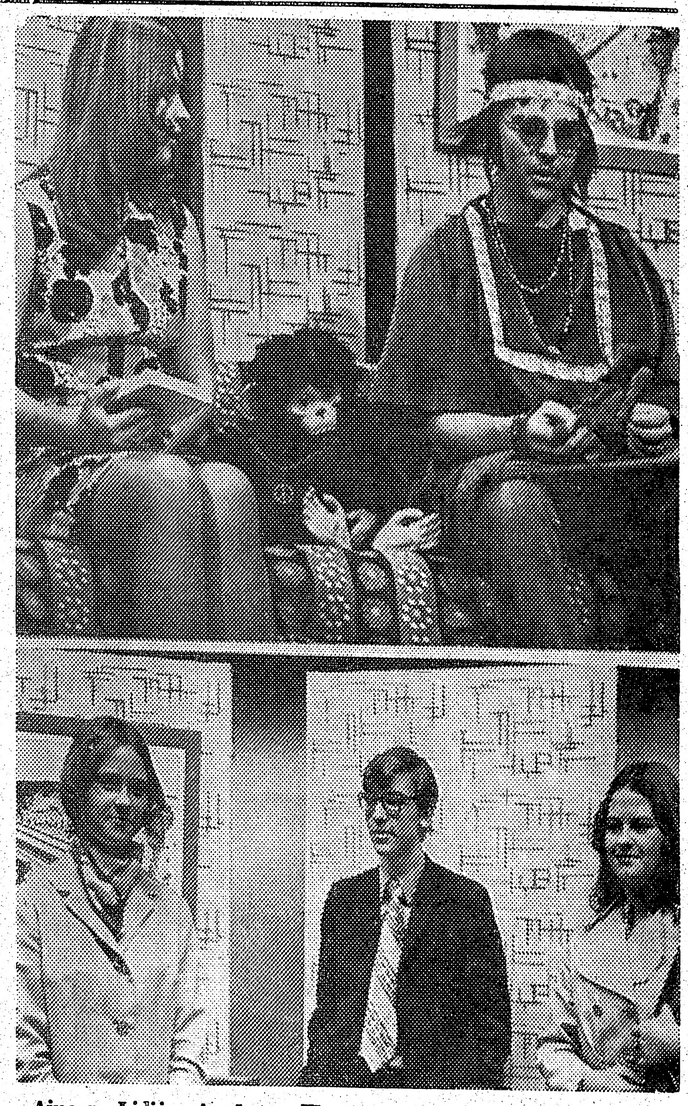

Aina no Lidijas Auzānes - Tīcmanes 3 cēlienu komēdijas Mēs prasām brīvību, kuru Draudzīgā aicinājuma ietvaros TLTA ģimnazijas drāmatiskais pulciņš 29. un 30. janvārī izrādīja Latviešu namā Toronto. Augšā Elgas lomas tēlotāja Ilze Morgenšterna un Ronalds Joma („hipijs") Aivars Grants. Apakšā — Brigita Joma (Lauma), Arnis Budrēvics (Dainis) un Ilze Morgenšterna (Elga). Foto: J. Liģers

Attēlā no kreisās: Astra Vītola (Hilda Kļaviņa), Silvija Rūtīte (Rita) un režisors Hugo Miķelsons (Roberts Grants) Lidijas Auzānes - Tīcmanes lugā Mēs prasām brīvību. Foto: J. Liģers

DAINAS KORIM JAUNA VADĪBA

ĒRIKAS FREIMANES PIEMIŅAS FONDA STIPENDIJA DACEI KĀRKLIŅAI

Dainas koŗa gadasapulci, kurā piedalījās vairāk kā 40 dalībnieku, 24. janvārī Sv. Jāņa baznīcas telpās Toronto vadīja Rasma Pērkone, bet protokolēja sekretāre Aina Zichmane. Sapulce izsacīja pateicību līdzšinējai koŗa valdei par sekmīgu darbību, sevišķi cildinot priekšnieces Aijas Kārkliņas un vietnieces Hertas Višņevskas veikumus.

Pārrunājot nākošās sezonas darbību, vienojās piedalīties rīkotajā kopkoŗu koncertā 27. augustā Sidrabenē. Daļa koristu piedalīsies dziesmu svētkos Vankuverā. Pašreiz Dainas koris gatavojas savam gadskārtējam koncertam 4. martā, Sv. Lorensa centrā Toronto. Programmā komponista Longina Apkalna, Adoņa Kalniņa un Jāņa Kalniņa kompozicijas. Programmā uzņemtas arī varākas DV jubilejas konkursā godalgotās Jāņa Norviļa dziesmas un kantāte Kā Daugava vaida (Toronto tā būs pirmatskaņojums) ar solistiem. Korī tagad darbojas daudz gados jaunu dziedātāju. Biļetes koncertam jau dabūjamas pie koristiem.

Pie Dainas koŗa pastāv koŗa dibinātājas un pirmās diriģentes Ērikas Freimanes piemiņas fonds. Piemiņas fonda valdes priekšsēde Emma Dzeguze ziņoja par fonda darbību un ieceri izdot Ērikas Freimanes solodziesmu krājumu. Fonds jau agrāk izdevis viņas koŗa dziesmas, kas vēl dabūjamas. Ērikas Freimanes piemiņas fonda stipendiju 100 dol. apmērā piešķīra Dacei Kārkliņai. Fonda sekretāre Anna Vītola ziņoja, ka fondā patlaban ir 392 dol., Dainas koŗa kasē — 1450 dol.

Līdzšinējai koŗa priekšniecei vairs nekandidējot, par jauno koŗa priekšnieku ievēlēja Uldi Maksiņu (3 Walter St., Toronto 13, Ont. Tālr.: OXI-7618). Valdē ievēlēja V. A. Bērziņu, Hertu Višņevsku, Rasmu Pērkoni un Ainu Zichmani; revīzijas komisijā — Rasmu Bērziņu, Edgaru Skujevski un Zentu Rāceni.

Korī pašlaik ap 70 balsu, to vidū 20 jauniešu. — re.

Saulaines pārvalde
MEKLĒ
ADMINISTRĀTORU
pilnam darba laikam vasarā un daļējam darba laikam pārējiem mēnešiem. Nepieciešamas labas angļu valodas un administrācijas zināšanas.
Tiek arī meklēti 1972. gada vasaras sezonai:
VASARAS BĒRNU NOMETNES VADĪTĀJS
ZĒNU VADĪTĀJS
MEITEŅU VADĪTĀJA
GRUPU VADĪTĀJI
ZĒNIEM UN MEITENĒM
VIRTUVES PERSONĀLS
Lūgumi rakstāmi, norādot pieredzi un vēlamo algu, Saulaines pārvaldes priekšniekam.
A. Gaiķis
50 Playter Blvd.
Toronto 6, Ont.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai paciņām SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, pa daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.
PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās 3 nedēļu laikā.
Sakarā ar US dolara vērtības pazemināšanu, speciālā rubļa vērtība tagad ir $2.32. ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.
Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
piektā stāvā
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530
Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.
ILGI GAIDĪTAIS,
PILNĪGI JAUNAIS
ZHIGULI VAZ 2101
US$ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE
Luxury Model US$ 3,275.00
MOSKVITCH
408 IE US 3,009.00
ZAPOROZHETS
ZAZ 966 US$ 2,012.50
Ierobežots daudzums.
NEGAIDIET —
PASŪTINIET TŪLĪT
Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.
Mums ir 23 gadu prakse šai uzņēmumā un tūkstošiem apmierinātu klientu.

(13. turpinājums)

Zaiga tagad zina, kas ir vīrietis — īsts vīrietis. Helmūts bija tikai zēns, lai gan par vari centās uzsvērt savu vīrišķību ar bargu uzstāšanos. Un kad viņš viņu mīlēja, viņa rokas darīja sāpes viņas augumam tāpat kā skarbie vārdi sirdij. Helmūts neprata būt maigs; viņš bija zēns, kas gribēja pierādīt, ka ir vīrietis. Tagad Zaiga zina, ka īsta vīrišķība ir maigums. Īsts vīrietis nekad nelietos savu spēku nevietā un nedarīs pārī vājākam. Viņa cietās rokas prata glāstīt maigi un saudzīgi, un Zaiga — jau gandrīz piecpadsmit gadu precēta sieva — tikai nule jutās īsti atmodināta un izplaukusi pilnīgā sievišķībā.

Arī zemes dēls ir atradis pavisam citu sievieti nekā līdz šim pazinis. Sievieti, kam ir ne tikai miesa, bet arī dvēsele. Sievieti, kas atsaucas un atbild uz katru glāstu. katru pieskārienu — ar rokām, ar augumu, ar elpu, ar balsi. Sievieti, kas zina viņa auguma noslēpumus labāk nekā viņš pats un atklāj arī viņam jaunas, nepazītas sajūtas.

Kaut kur tālu meža būdā guļ zemes meita. Nogurusi no dienas pienākumiem, viņa guļ cietā, veselīgā miegā. Citā malā kāds inženieris pēc dienas darba izklaidējas darba biedru pulkā pie pilnām glāzēm. Tie ir ikdienas cilvēki. Viņu domas paliek pie zemes arī atpūtas brīžos. Viņi nav rada zvaigžņu dvēselēm. Pēc nedēļas viņi atkal atgriezīsies; bet pašlaik viņi liekas tik tālu — kā uz kādas citas planētas.

Pa to laiku neapturamais laika rats iet uz priekšu, un katra sekunde aizrit mūžībā uz neatgriešanos. Mēness aizslīd prom no loga, istaba iegrimst tumsā. Laika nemitīgā tecēšana atgādina, ka tuvojas jauna diena ar jauniem pienākumiem. Arī zvaigžņu dvēselēm jāatgriežas ikdienā. Bet pēc dienas būs atkal nakts; būs atkal mēnesnīca un tveices apreibušo sienāžu dziesma. Un šīs naktis pieder viņiem — visu nedēļu.

„Tu būsi atkal rītvakar?"

„Es būšu."

Ārā iedūcas motors, un Zaiga zina, ka nu viņa ir viena. Viena... Nekad vēl vientulības apziņa nav bijusi tik skaudra kā šobrīd. Kaut kas pārtrūkst viņas iekšienē; viņa atkrīt gultā un raud. Viņas locekļi vēl ir pārdzīvotās laimes pilni, bet sirds dreb sāpēs — jo viņa zina, cik šī laime būs īsa. Un tā ir zagta laime. Tev nebūs zagt. Tev nebūs laulību pārkāpt. Tev nebūs iekārot sava tuvākā sievu vai vīru. Kā viņa pirmajā skolas dienā ies baznīcā ar tādu grēku uz dvēseles? Nu tā vairs nebūs miera un drošības vieta kā citkārt. Nu viņa tur jutīsies vēl ļaunāk nekā agrāk, kad viņas vienīgais grēks bija neticība. Baznīca gan aicināja grēciniekus — bet tikai tādus, kas nožēloja savus grēkus. Viņa taču nenožēlo. Nē, kā viņa varētu nožēlot skaistāko, kas viņas mūžā noticis. Vēl tas nav beidzies. Tādas naktis būs vairākas. Šonedēļ zemes dēls pieder viņai. Šī doma nožāvē asaras, un Zaiga iemieg rītdienas gaitām.

12.

Jauns skolas gads atkal pie durvīm. Līdz ar skolniekiem arī pieaugušie pēc vasaras atgriežas ikdienā. Arī divi cilvēki, kam šovasar bijis laulības atvaļinājums.

Helmūts ir pārbraucis no komandējuma, un dzīve rit tālāk. Mechaniski kā uzvilkts automats Zaiga iet savās ikdienas gaitās. Uzsmaida vīram, ja viņš pasaka kādu labu vārdu; novēršas un klusē, ja jādzird pārmetumi. Tāda pati mechaniska lelle viņa ir arī sava vīra rokās. Bet tagad tas vairs nav tik grūti kā agrāk. Vismaz viņa kaut ko var atcerēties. Vienu nedēļu viņa ir bijusi laimīga. Tikai vienu nedēļu — bet lai! Tas tomēr ir labāk nekā nemaz.

Kādā citā mājā parastā kārtība tik viegli neatgriežas. Pirmo reizi mūžā veselais, spēcīgais zemes dēls jūtas saguris un slims. Sievai viņš aizbildinās ar karsto laiku, kas vēl arvien pieturas. Bet pats viņš zina, ka patiesībā fiziski viņam nekas nekaiš; tās ir tikai morālas paģiras. Arī viņš nenožēlo — un tomēr viņam ir bezgala smagi. Vienkāršais, dabiskais zemnieks nav radis izlikties un dzīvot divas dzīves. Kur viņš bija, tur bija viss. Un arī tad, kad domas bija aizklīdušas citur, viņam vēl palika mierinājums, ka īstenībā viņš neko tādu nav darījis, par ko būtu jājūtas vainīgam. Tagad ir citādi. Pirmo reizi gaŗajā laulības dzīvē viņam kaut kas jāslēpj no sievas. Un šis noslēpums kā grūta nasta spiež sirdi.

Taču laiks dziedē visu. Pamazām pierastais dzīves ritms ierauj arī Veldri atpakaļ ikdienas straumē. Vasaras notikums sāk likties kā tāls sapnis — vasaras nakts sapnis, kas izgaist līdz ar rīta gaismu. Gaisma nozīmē reālitāti, un viņa reālitāte ir sieva, bērni, darbs; zvaigžņu meita eksistē tikai sapnī. Un kad pienāk pirmā diena latviešu skolā, Veldre jau ir atkal iejutīes savā parastajā godīga ģimenes tēva un cienījama skolotāja lomā.

Atkal viņi satiekas citu klātienē; atkal viņu rokas tikai uz īsu brīdi sakļaujas, lai tūlīt atrautos! Viss liekas tāpat kā agrāk — un tomēr nav vairs gluži tā. Kad Zaigas roka guļ Veldres plaukstā, viņai šķiet, ka viņa tur būtu visa, un viņas asinis iznēsā viņa ciešo spiedienu pa visu augumu. Un viņu acis vēl glabā atmiņu par dažām tveicīgām augusta naktīm ar mēness gaismu istabā un sienāžiem dārzā.

Tad pienāk brīdis, no kā Zaiga visvairāk baidījusies — kad jāiet baznīcā. Viņa ieiet noliektu galvu kā grēciniece, bet viņas sirdī nav nožēlas, viņa nejūtas saņēmusi grēku piedošanu. Un ja viņa nenožēlo savu grēku un negrib atteikties no savas grēcīgās mīlestības — kas tad viņai ir gaidāms? Nekas cits kā sods. Jā, sods — to Zaiga tagad zina skaidri. Pēkšņi viņa sāk apjaust, cik neticami viegla un gluda viņas dzīve līdz šim bijusi. Kaŗa šausmas un dzimtenes zaudējums — tas bija visas tautas liktenis, bet pati savā personīgajā dzīvē viņa taču nekad nekādu traģēdiju nav piedzīvojusi. Pati viņas neveiksmīgā laulība, kas grauž viņas mūžu, patiesībā ir tikai kā apavos iekļuvušas smiltis, ko var atkal izkratīt un vismaz uz brīdi justies labāk. Viss cits ir vislabākajā kārtībā. Atskaitot kaŗa gadus, viņas dzīve vienmēr ir bijusi materiāli nodrošināta — agrāk pie vecākiem, tagad pie vīra. Viņai ir laba veselība, un tāda ir arī viņas bērniem, Helmūtam, vecākiem. Nevienam nav arī noticis nekāds nopietns negadījums. Nekad viņa nav zaudējusi nevienu tuvinieku. Pasaulē taču ir tik daudz posta un ciešanu; kā gan viņa no visa tā tikusi pasargāta? Un arī tā ir bijusi Dieva žēlastība, kas viņu līdz šim sargājusi — vai gan viņa var uz to cerēt arī turpmāk? Tagad viņa nav to pelnījusi. Zaigas sirdi moka baigas nojautas, līdz beidzot sods, ko viņa gaidījusi, tiešām arī nāk — pavisam citādi, kā viņa bija iedomājusies.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

Ziemeļamerikas latviešu baznīcas sinodes satversmes komisijas sēdē 22. janvārī Toronto Sv. Andreja baznīcas telpās pulcējās komisijas locekļi senātors Rumpēters, prof. J. Robiņš un māc. V. Vārsbergs no ASV un māc. Ā. Čops. Piedalījās arī archibīskaps A. Lūsis un baznīcas virsvaldes sekretārs R. Roze. Komisija izskatīja latviešu laikrakstos publicētos rakstus par iecerēto latviešu sinodi, iepazīstoties ar paustajiem uzskatiem šai jautājumā. Satversmes tekstā komisija izdarīja redakcionālas dabas pārmaiņas, to iesniegs Baznīcas virsvaldei apstiprināšanai, pēc tam izsūtīs draudzēm. Katra draudze saņems tik daudz eksemplāru, cik tajā ģimenes vienību. Pēc iepazīšanās ar satversmi notiks draudžu nobalsošana. Tā kā latviešu draudžu piederīgajos valda neziņa un neskaidrība par latviešu sinodes nepieciešamību un tās uzdevumiem, izsūtītajām satversmes tekstam pievienoti plašāki paskaidrojumi.

Sakarā ar notikušo Kurzemes Ziemsvētku kauju atceres salidojumu pie Kritušo karavīru pieminekļa Saulainē, svētbrīža vadītājs viesis māc. Valters Līventāls ar dzīvesbiedri Austru novēlējuši 20 dol. pieminekļa uzpošanas vajadzībām. Līdzīgam mērķim 10 dolaru ziedojumu nodevis Ziemsvētku kauju atceres runas teicējs Viktors Zemesarājs ar dzīvesbiedri Valdu no Klīvlendas. Latviešu karā invalidu apvienība Kanadā arī šim pašam mērķim ziedojusi 15 dolarus. Salidojuma rīcības komiteja pateicas Lotus puķu veikala īpašniekiem Irenei un Arvīdam Tīrumiem par dāvāto vainagu (19 dol.) Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdim.

DV Toronto nodaļas gadskārtējā masku balle 12. februārī, plkst. 8 vak. DV namā. Spēlēs H. Arro deju kapella. Labākās maskas, kuŗas izraudzīs paši karnevāla apmeklētāji, godalgos.

DV Toronto nodaļas gada sapulce 13. februārī, plkst. 12.30 pēcpusdienā DV namā. Kvoruma nesanākšanas gadījumā tā būs pilntiesīga plkst. 1 pēcpusdienā, neatkarīgi no ieradušos biedru skaita. Darba sekā debates pie amatpersonu ziņojumiem, vēlēšanas, 1972. gada budžeta pieņemšana un biedru naudas noteikšana pensionāriem. Lai atvieglinātu sapulces norisi, izraudzīta nominācijas komisija amatpersonu kandidātu ieteikšanai. Tajā darbojas vanadžu pārstāve Aina Selga, J. Grīnbergs un O. Kļavenieks.

Toronto latviešu sabiedrībā, īpaši katoļu apvienības sabiedriskās dzīves rosmē pazīstamais darbinieks un mūsu laikraksta līdzstrādnieks T. Puisāns, kas nodarbināts par Kanadas meterioloģisko staciju inspektoru, ar 1. februāri pārcelts uz darba vietu Vinipegā. Viņš savā laikā pavadījis četrus gadus polārā apgabalā un vairākus gadus bijis Moosonee (apm. 750 jūdzes no Toronto) meterioloģiskās stacijas vadītājs. Pēdējā laikā T. Puisāns strādāja Toronto, bet nereti devās komandējumos uz tālākām darba vietām. Sakarā ar pārcelšanos uz Vinipegu, draugi un cienītāji viņam 22. janvāŗa vakarā DV namā bija rīkojuši atvadības, kuŗās piedalījās vairāk nekā 60 viesu. Šis notikums sakrita ar viņa 50 dzīvesgadu atceri, kuŗā jubilāru apsveica Kanadas latviešu katoļu apvienības valdes priekšsēdis K. Boriss, Toronto latviešu katoļu vienības priekšsēdis V. Miklašēvics, DV Toronto nodaļas valdes pr-dis I. Zamlovskis un citu organizāciju pārstāvji un draugi.

TLB inženieŗu un tehniķu kopas valde un revīzijas komisija pēc notikušās biedru gada sapulces un izdarītām amatpersonu pārvēlēšanām darbosies līdzšinējā sastāvā: Valdes priekšsēdis V. Sabanskis, vietnieks A. Liepkalns, 1. sekr. E. Broders, 2. sekr. R. Vecmanis, kasieris inž. K. Buliņš, valdes loc. A. Kalniņš; revīzijas komisijā — L. Vēveris (priekšsēdis), E. Tiltiņš (sekretārs) un O. Kļavenieks (loceklis). Kopas adrese: V. Sabanskis, 105 Isabella St., Apt. 423, Toronto (tālrunis 964-1309. Kopas nākamā sanāksme 24. februārī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā, ar inž. J. Švanka referātu: Plūdi un plūdu briesmu novēršana. Pēc referāta pārrunas. Aicināti visi interesenti.

Kristīgo jauniešu saietu, piedaloties 20 jauniešiem, 6. februārī Sv. Jāņa baznīcas zālē vadīja māc. Māris Ķirsons no ASV. Archibīskapam A. Lūsim promesot, viņš tajā pašā dienā vadīja arī Sv. Jāņa draudzes rīta dievkalpojumu. Jauniešu saietā grupu nodarbības un diskusijas vadīja Sandra Kurse, Raimonds Rūtītis, Sandra Indzere, Inese un Andris Černavskis. Pēc saieta bija jauniešu groziņu vakars. Nākošais saiets paredzēts martā.

Mednieku un makšķernieku kluba kārtējā mēneša sanāksmē 3. februārī DV namā piedalījās 36 kluba biedri. Dainis Mārsons izrādīja divas filmas par vilku medībām Aļaskā un trīs filmas par ezeru foreļu un lašu zveju Ņufaundlendā. Pēc filmu izrādēm apbalvoja pagājušā gada veiksmīgākos makšķerniekus. Ceļojošo balvu par lielāko zivju kopskaitu jau otrreiz pēc kārtas saņēma V. Pundors, tāpat balvu par veiksmi asaŗu makšķerēšanā. 31. oktobŗa sacensībās ceļojošo kausu izpelnījās J. Greizis, bet otru balvu par lielāko maskiju. Par lielāko foreli balvu saņēma A. Kristapsons, par lielāko pikreli — K. Krieviņš, J. Sīlis par lielāko līdaku, bet par besu O. Zvirgzdgrauds un Olga Jakabsone. Apbalvošanu vadīja kluba makšķernieku sekcijas vadītājs J. Veckers, bet balvas izsniedza kluba priekšnieka vietnieks J. Atmata. Nākošā kluba sanāksme būs 2. martā, plkst. 8 vakarā DV namā, kuŗā apbalvos medījumu ieguvējus un izrādīs filmas par medībām un makšķerēšanu. Kluba biedru gada sapulce notiks 20. februārī, plkst. 11 priekšpusdienā Latviešu namā. — Gadskārtējā „Zaķu ballē" 15. janvārī starp izlozēto medījumu laimētājiem bija Ilga Roze, nevis Marsone, kā iepriekš ziņots.

Toronto latviešu filatelistu kluba biedru sanāksmē 30. janvārī pie kluba sekretāra P. Rudlapa, pulcinot 15 biedrus, ievēlēja līdzšinējās amatpersonas: par priekšsēdi M. Zichmani, sekretāru P. Rudlapu un kasieri E. Alberingu. Pārskatu par kluba darbību un financiālo daļu sniegs kādā no nākamajām kluba sanāksmēm. Nākošais lielākais notikums būs pastmarku birža, kas plānota martā, kopā ar pārējiem baltiešiem — igauņu un lietuviešu filatelistiem. Biržā varēs pirkt un pārdot pastmarkas. Visi interesenti, arī privātkrājēji, kas klubā nesastāv, varēs apskatīt pastmarku biržu un tajā papildināt savas kollekcijas, kā arī pārdot no saviem krājumiem. Baltiešu marku birža būs pirmais šāda veida sarīkojums Toronto.

Vairāk kā 100 draugu, cienītāju un organizāciju pārstāvji pulcējās 29. janvāŗa vakarā DV namā, lai godinātu Toronto latviešu katoļu vienības koŗa diriģentu un Mežciema saimniecības kopas priekšnieku Antonu Gertmani viņa 60 gadu jubilejā. Sveicot no Toronto latviešu katoļu vienības un Mežciema pārvaldes, Toronto latviešu katoļu vienības priekšnieks V. Miklašēvics cildināja gavilnieku kā nenogurstošu un klusu darba veicēju. Kanadas latv. katoļu apvienības priekšsēdis K. Boriss savam sveicienam pievienoja dāvanu — zelta Nameja gredzenu, Kanadas katoļu apvienības, Toronto latv. katoļu vienības, koŗa un Mežciema pārvaldes kopējo velti. Jubilāram īpašu veltījumu izteica viņa laika biedrs un draugs T. Puisāns. Vēl sveica korp. Lacuania pārstāvis K. Znotiņš, bet no latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars — S. Gabrans. Ar dziesmām jubilāru godināja katoļu vienības koris V. Rundāna vadībā. Apolonija Raikovska-Sapale (soprāns) jubilāra sumināj umam nodziedāja vairākas dziesmas, pianistes O. Upenieces klavieŗu pavadījumā. Īpašu klavieŗu mūziku atskaņoja Margrieta Upeniece. Cienasta galdu bija klājušas katoļu vienības dāmas.

Toronto latviešu biedrības gadskārtējais karnevāls 26. februārī — „Greizā spoguli"; 12. martā māc. Ā. Čopa referāts; 18. martā novadu vakaru ciklā — Zemgales vakars; 26. martā rakstnieka Arnolda Rasas referāts: Vaŗoņu motīvs latviešu literātūrā; 16. aprīlī biedrības gada sapulce.

Latviešu kreditsabiedrības bilance uz 1972. g. 1. janvāri pieaugusi uz 100.000, sasniedzot 3.462.000 dol. Gada 9 mēnešos pelnīti 29.031 dol. un biedru skaits ir pārsniedzis 2700. Pēc š.g. pirmā ceturkšņa — aprīlī paredzēta gada sapulce, kur apspriedīs tīrās gada peļņas sadali.

Gaujas (14.) gaidu un Rīgas (72.) skautu vienības vecāku padomes 18 pārstāvji par padomes priekšsēdi izraudzīja R. Strazdu, par palīgu J. Vandeli, sekretāra pienākumus pildīs O. Bernaus, gaidu vienības kasiere ir I. Vaivara, bet skautu vienības — R. Gaile. Saimnieces pienākumus pildīs B. Jansone, mantziņa A. Kārkliņš, transporta pārzinis S. Vasarājs.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes gada sapulce 20. februārī pēc dievkalpojuma plkst. 3 pēcpusdienā. Dāmu komitejas gadskārtējais bazārs 27. februārī pēc dievkalpojuma plksten 3 pēcpusdienā.

Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes dāmu komiteja rīko 20. februārī pēc dievkalpojuma, plkst. 12.30 R. Šteinberga Japānas un Havajas ceļojuma uzņēmumu demonstrējumu krāsu diapozitīvos.

DV Toronto nodaļas vanadžu koŗa Zīle koncertam 19. februārī, plkst. 7 vakarā Latviešu namā ieejas kartes iepriekšpārdošanā dabūjamas DV grāmatnīcā Latviešu namā tālrunis: 921-7121.

Latviešu basketbola meistarsacīkstes jauniešiem un senioriem risināsies centrālās YMCAs telpās, 40 College St., izņemot 6. aprīļa spēli, kas būs Mimico High School telpās.

Vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts 5. februārī, Sv. Lorensa zālē pulcināja ap 400 atsaucīgu klausītāju un

Viesu diena Toronto latviešu skolā. Pēc Draudzīgā aicinājuma sarīkojuma TLB sestdienas skolā vecāki ieradās klasēs, kur vēroja mācību gaitu. Attēlā pa kreisi — K. Zenaitis, skolotāja L. Jansone un A. Gribusts dodas uz klasēm. Labajā pusē — „gaŗajā brīvstundā" skolas pagalmā audzēknes Maira Radziņa, Iveta Gerba un Aina Tīlupe. Foto: J. Liģers

dziesmu draugu. 46 dziedātāji, ieskaitot arī dažus vīrus no Hamiltonas un mazāku grupu no Sv. Katrīnām, diriģenta J. Baruša vadībā nodziedāja 15 dziesmas, atsevišķās dziesmās solo dziedot Imantam Barušam un Edgaram Šmitam. Klausītāji netaupīja aplausus. Vairākas dziesmas vajadzēja atkārtot, bija jādod arī piedevas, koncerta nobeigumā braši noskandējot I. Saksa Tādi vīri. Koristi saņēma arī ziedu veltes.

Ballē pēc koncerta pulcējās ap 300 apmeklētāju, to vidū arī kupls skaits jauniešu. Diemžēl, laužu pārpildītā zālē dejotājiem bija pavisam maz vietu. Par uzkodām un atspirdzinājumiem rūpējas viesturiešu dāmas un koŗa valde ar priekšnieku Ž. Šmitu.

Toronto korporaciju kopai mainījies prezidijs. Kopas seniora amatu pārņēmis Oskars Perro (Cursica), viceseniora pienākumus pildīs V. Miklaševics (Lacunia), bet sekretāra A. Vinters (Lettonia). Kopas seniora adrese: 1595 Bloor St. W., Toronto 9, Ont. (tālr. 535-5555).

Mednieku un makšķernieku kluba kārtējās asaŗu žibulēšanas sacīkstes 6. februārī uz Simko ezera pulcināja 24 dalībniekus, to vidū 4 jauniešus. Pieaugušo klasē lielākais loms bija J. Silim — 5 mārc. 6 unces asaŗu; otrā vietā pēc loma ierindojās Fr. Noveiko, bet trešā A. Audze. Jauniešu klasē veiksmīgākais bija P. Zvirgzdgrauds, R. Jākabsons un A. Sīlis. Labvēlīgos laika apstākļos sacensības ilga 5 stundas. Tās vadīja un uzvarētājiem balvas pasniedza makšķerēšanas sekcijas vadītājs J. Veckars. Pieaugušo klases veiksmīgākais makšķernieks J. Sīlis izpelnījās žibulētāju ceļojošo kausu. Nākamās asaŗu, pikreļu un līdaku žibulēšanas sacensības būs 12. martā plkst. 7 rītā.

TLTA sestdienas ģimnazijai Draudzīgā aicinājuma ietvaros skolotājs J. Šmits ziedojis mācības līdzekļus (ģeografijas konspekti) kopsummā par $ 30,20.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu skolā divreiz nedēļā, pirmdienās un ceturtdienās no plkst. 6.30—10 vakarā risinās sporta nodarbības volejbolā un basketbolā, pulcējoties Norwood Park pamatskolas vingrošanas zālē. Nodarbības vada Ivars Leja, Tālivaldis Ansons un Raimonds Bulte, kas ir piedzīvojuši sportisti. Izdevumus par telpām sedz Hamiltonas latviešu skola. Nodarbībās var piedalīties arī latviešu jaunieši un jaunietes, kas neiet latviešu skolā, bet ieinteresēti nodarbībās.

Hamiltonas latviešu skautu un gaidu vienības noorganizējušas latviešu baznīcas apakšējā zālē moderno deju kursus. Programmā: angļu valsis, tango, fokstrots un Vīnes valsis. Kursi notiek divreiz mēnesī — trešdienās no plkst. 7—9 vakarā, igauņu skautu vadītāja Karla Arnata vadībā. Pašlaik grupā ir 26 dalībnieki. Piedalīšanās maksa 2 dol. visam kursam. Var piedalīties arī latviešu jaunieši, kas nedarbojas skautos un gaidās.

Aiviekstes (39.) skautu un Ventas (10.) gaidu vienības Hamiltonā vecāku padome šogad darbojas jaunā sastāvā: padomes priekšsēdis Edgars Jirgens, palīgs E. Robežgruntnieks, kasiere Ausma Bulte, sekretāre Rasma Tērauda un Padomes dāmu komitejā darbojas Jerva, G. Zutis un E. Bitmanis. Padomes dāmu komitejā darbojas priekšniece D. Šuškova un palīdzes O. Kurmīte, L. Meca, E. Dāboliņa, E. Leja un R. Tuklere. Vecāku padome un dāmu komiteja rosīgi darbojas gaidu un skautu vienību 20. gadasvētkiem 27. februārī. Vecāki pateicās iepriekšējam padomes priekšsēdim Valdmanim par 10 gadu pašaizliedzīgo darbu latviešu jaunatnes labā.

J. G.

DV Hamiltonas nodaļas gadskārtējais karnevāls „Pastalnieki Pigbridžā" 19. februārī, plkst. 7.30 vakarā Rainbow Room telpās. Karnevālu vadīs nodaļas jaunās vanadzes, kas dekorēs arī telpas. **BŠK**

VINIPEGA

Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu 29. janvārī Men & Nature mūzeja telpās, Vinipegā atklāja akadēmiskās kopas priekšniece E. Petardi, uzsverot kultūrālās vērtības, ko aicinājums devis mūsu skolām. Mūzeja direktors V. Stevens savukārt norādīja uz latviešu ieceļotāju kultūras pienesumu Kanadā, pasvītrojot it sevišķi Vinipegu. Ilga Vijuma dziedāja J. Vītola, A. Kalniņa, J. Mediņa un O. Grāvīša tautas dziesmu kompozicijas, klavierpavadījumus spēlējot J. Kraftam, kas sniedza vēl paša komponētās latviešu tautas dziesmu variācijas. Koncerta otrā daļā Ilga Vijuma dziedāja J. Reinholda, O. Grāvīša, V. Dobravolska un A. Žilinska kompozicijas. J. Krafts uz klavierēm iejūtīgi atskaņoja J. Mediņa āriju. Vinipegas akadēmiskās kopas dāmas bija klājušas kafijas galdu. Turpat blakus telpās atradās J. Krafta izstādītās gleznas un T. Blosmaņa keramika. Koncertu, kuŗu rīkoja Vinipegas organizācijas un draudzes, bija izkārtojusi E. Sniķere.

V. Z.

Draudzīgā aicinājuma sarīkojums Čikagā

Krišjāņa Barona skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā Čikagā, pēc prof. Ādolfa Sprūdža uzrunas, organizāciju apsveikumiem un absolventu nozīmju izsniegšanas sākās koncerts, kurā piedalījās mūsu mūziķu jaunākā paaudze. Koncertu ievadīja jaunā pianiste Marta Borgiela ar Šopēna Fa diēza minora Polonēzi, apliecinot priekšnesumā labu spēles techniku un iejūtīgu satura tulkojumu.

Uģis Sprūdžs izteiksmīgi un skaidrā izrunā deklamēja Skaidrītes Kaldupes un V. Krāslavieša dzejoļus. Satura veidojumā labi izcēlās Krāslavieša — Lielām tautām ir viss . . . Lindas Būdenieks un Sandra Ēvele raiti atskaņoja V. Šēra klavieru duetu — Čardašs un Rapsodija. Sekoja Kristīnes Jareinko baleta scēnā no Fiddler on the Roof, graciozās kustībās apliecinot labus sniegumus dejas mākslā. Traucēja gan skaņu lentes mūzika. Sandra Dzene ar Ćaikovska Valsi apliecināja drošus pamatus klavierspēlē.

Ar plašāku tautas dziesmu birumu duetā un solo, uzstājās Laura un Armands Birkeni, atbalstot savus dziedājumus ģitaru skaņām. Abu balsis klusinātās skaņās labi tembrētas un saskanīgas. Dziesmu satura tulkojums izteiksmīgs. Braši izskanēja — Visi ciema suņi rēja. Kristīne Jaremko iejūtīgi un veiklā technikā atskaņoja Rachmaņinova Preludi.

R. Paula — Mežrozīti un tautas dziesmu — Es biju maza meitenīte, vienkārši, bet sirsnīgi dziedāja Mārīte Mozga. Klusināti, sērā noskaņā Bruno Skultes Aijā, mana dzimtene, ģitaras pavadījumā dziedāja Armands Birkens.

Vakaru noslēdza E. un V. Dzelmes tautas deju grupa Dzelmieši, izceļot tautas dejās drošu soli un raksturīgus grupējumus. Dejas spēlēja Irisa Mangule. Kuplais apmeklētāju pulks dzīvi apsveica jauno censoņu priekšnesumus. Lai tie būtu labs pamudinājums šo censoņu turpmākām gaitām!

Beidzot jāapstājas pie sēru vēsts, ko paziņoja sarīkojuma sākumā programmas vadītājs A. Birkens. Dažas dienas pirms Draudzīgā aicinājuma sarīkojuma 27. janvārī mūžībā aizgājis čakls skolas un latviešu sabiedriskās dzīves darbinieks, mākslinieks Arnolds Šīmanis. Vakara programmas pirmo lapu grezno viņa vāka zīmējums — tautu meita pie globa un grāmatām. Klātesošie aizgājēju godināja ar klusuma brīdi.

Eduards Ramats

Burtnieku tikuma daudzinājuma sarīkojumā DV namā Toronto. No kreisās: A. Palieps, Vija Vare un Arvids Memenis pie austras koka sienas dekorējuma.

Foto: V. Cinis

Savienotajās Valstīs

Grand Rapidi

● Koncertabonentu kopas 23. janvārī, Latviešu biedrības namā rīkotais čellista J.Adamsona koncerts ar brīvmāksl. V. Melķi pie klavierēm, bija pulcinājis ap 100 klausītāju, kas ar lielu uzmanību sekoja abu mākslinieku sniegumam. Programmā — latviešu un citu komponistu darbi. Bija jādod arī vairākas piedevas.

● Jauniešu un bērnu orķestra vadītājs Jānis Sulainis mainījis dzīvesvietu. Viņa adrese tagad ir: 1907 Bradford N. E., Grand Rapids, Mich. 49503, tālr. 459-5775. J. Sulainis nesen aizgāja pensijā un tagad cer veltīt vairāk laika nodarbībām ar jauniešiem mūzikā.

● Bez jau agrāk izziņotiem sarīkojumiem, kas notiks Latviešu biedrības namā — izplānoti sekojoši: 18 un 19. martā teātŗa kopas izrāde (rež. A. Štams) 8. aprīlī rakstnieku cēliens, 15. apr. jauniešu pulciņa Pērse teātŗa kopas izrāde (rež. A. Brūna), 15. un 16. apr. arī keramikas un audumu izstāde, bet 3. maijā Austrālijas latviešu teātŗa kopas viesizrāde.

● Latviešu biedrības sporta kopa informē, ka sākot ar 31. janvāri biedrības nama apakšējā zālē no plkst. 6.30 — 10 vakarā notiek galda tenisa treniņi, kā iesācējiem, tā šīs spēles pratējiem, abu dzimumu grupām neierobežotā vecumā. Treniņus vada Imants Kārklis, ar palīgu Aldonu Kalniņu. Tuvāka informācija pie sporta kopas vadītāja Arņa Buša, tālr. 458-7143, pēc plkst. 5 vakarā.

● Leitnants Juris Klovāns, kuŗa vecāki dzīvo Grand Rapidos un kas beidzis džetu lidotāju skolu, tagad paaugstināts virsleitnanta dienesta pakāpē. Viņš stacionēts Lasvegā, Nevadā.

● ALAs biedru karteš saņemamas pie Latviešu biedrības kasieŗa Gunāra Liepiņa, 215 Burton St. W., vai arī atsevišķos gadījumos biedrības namā, kad viņš tur sastopams.

V. Z.

● Teātŗa izrāžu skaita ziņā Grand Rapidos šis gads solas būt viens no bagātākiem, jo nule kļuvis zināms, ka vietējai DV apvienībai viesizrādi rudenī piedāvājis Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansamblis. Trīs izrādes ar vienu atkārtojumu notiks pavasarī. Pirmā no tām paredzēta 18. un 19. martā, ko gatavo vietējā teātŗa kopa, pēc tam jauniešu teātŗa izrāde 15. aprīlī un 3. maijā Austrālijas latviešu teātŗa viesizrāde.

● No Latviešu biedrības piesūtītiem gada pārskatiem redzams, ka vislielākā summa $7288,34 ieņemta par telpu īri, no sarīkojumiem — $1918,55, bet ziedojumos nodots $2677,24, kas kopā ar citām ieņēmuma summām dod $13.910,14. Izdevumos vislielāko summu, ap 7000 dol izdota biedrības nama uzturēšanai, pie kam apkopšanai vien izmaksāts $3155.11. Pelņa aizvadītā gadā bijusi $4088,37, bet bilance uz 1972. g. 1. janvāri noslēgusies ar $85.008,06. Tekošā gada budžets sabalansēts uz $9570, paredzot biedrības nama uzturēšanai $7500.

V. Z.

Nujorka

● Nujorku pēc Ziemsvētkiem apmeklēja prāvests Antons Justs, ciemojoties pie saviem vecākiem. Nesen viņu iecēla par amerikāņu draudzes prāvestu Stauntonā, Virdžinijā. Viņš turpina arī apkalpot Vašingtonas un Filadelfijas latviešu katoļu draudzes. —Nujorkas latviešu katoļu draudzes nama izdevumi pieauguši galvenokārt par apgaismošanu, apkuri un telefonu. Daļa draudzes locekļu gada nobeigumā nodevuši draudzei prāvākus ziedojumus, lai ar tiem segtu nama uzturēšanas izdevumus. —be

KALAMAZŪ

● Draudzīgā aicinājuma atceres gadījumā V. Šteinharde nodevusi Kalamazū latviešu skolas un Latviešu biedrības bibliotēkai sava nelaika vīra agr. Arn. Šteiharda bibliotēkas grāmatas.

● Regīna Skrupškele un jaunais dzejnieks Juris Kronbergs no Zviedrijas 10. janvārī salaulāti. Jaunais pāris devies uz Zviedriju. Pirmā iepazīšanās notikusi pirms diviem gadiem Rietummičigenas universtātes latviešu valodas kursos, kur abi mācījušies.

● Lai atbalstītu Garezera vidusskolas būvi, koris Dziesmu Vairogs par 200 dol. iegādājies Garezera dalības zīmes, kādu koŗa īpašumā tagad ir sešas.

● Keramiķe E. Jirgena arī šogad piedalās (no 11.—13. februārim) West Main iepirkšanās centra izstādē. Piedalīšanos pieteikuši tuvu pie 100 dažādu izstādījumu gatavotāji.

● Latviešu biedrības gadskārtējā biedru sapulce 20. febr., plkst. 2 p.p. biedrības namā. Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes padomes sēde 27. februārī pēc dievkalpojuma.

IETEIC TRUDO ĪRU KONFLIKTA ATRISINĀŠANAI

Anglijas kabinets būtu iepriecināts, ja pasaules lielāko valstu vadītāji spētu pārliecināt Īrijas katoļus atsacīties no nelegālo demonstrāciju rīkošanas Ziemeļīrijā. Augstākie britu pārstāvji uzsvēruši, ka Kanadas ministru prezidents Trudo varētu šajā ziņā spēlēt ievērojamu lomu, jo viņam esot pieredze Kvebekas konfliktā. Anglijas ministru prezidents Hīts ievadījis privātsarunas ar galvenajiem katoļu baznīcas vadītājiem Anglijā un Īrijā. Angļu kabinets uzsvēris, ka atkārtotu demonstrāciju gadījumā angļu karaspēks turpinās ierobežot nelegālās demonstrācijas un ka Anglija nedomājot atteikties no savas atbildības Īrijas jautājumā.

Vēl nesen britu pieja bija, ka šādas problēmas būtu jāatrisina Īrijai pašai, bet pēc pēdējiem notikumiem, kad demonstrācijās nošāva 13 īru katoļu, problēma stipri sarežģījusies, jo abas puses pastāv, ka otra šāvusi pirmā. Ar šo incidentu īru katoļu starpā izcēlās milzīgs sašutums, kas izvērties demonstrācijās, un Dablinā nodedzināts Anglijas sūtniecības nams 650.000 dol. vērtībā. Policija nav bijusi spējīga aizsargāt sūtniecību pret 25.000 demonstrantiem. Demonstrācijās ievainotas 40 personas un 14 policisti.

Īru ministru prezidents Linčs apgalvojis britu valdībai, ka atlīdzinās par nodedzināto sūtniecības ēku. Īru ārlietu ministrs Hilarijs griezies pie ASV ārlietu ministra Rodžera un Kanadas ārlietu ministra Šarpa, lai viņu valdības ieteikmētu Angliju un rastu atrisinājumu šā asiņainā konflikta izbeigšanā.

Pretkomūnisma izstāde Sadberijā

Baltijas tautu federācijas Kanadā Sadberijas nodaļa rīkoja no 1.—4. februārim Sadberijas pilsētas bibliotēkā Toronto etnisko grupu organizēto izstādi „Ļeņins bez maskas", kas radās kā pretreakcija sarkano un viņu līdzskrējēju rīkotai Ļeņina 100 gadu dzimšanas dienas slavināšanas izstādei. Izstāde tagad saucas „Komūnisms praksē" un papildināta ar jaunām liecībām par intellektuāļu apcietināšanām Pad. savienībā un ukraiņu protestiem pret vecu ukraiņu kapu izpostīšanu, kuŗos atdusas Pirmā pasaules kaŗa ukraiņu cīnītāji pret poļiem. Krievi apcietinājuši daudz ukraiņu protestētāju. Baltijas valstis izstādē bija pārstāvētas ar atsevišķiem paneļiem. Iniciātors bija Baltijas tautu federācijas Kanadā pārstāvis Sadberijā Vitolds Kārkliņš, kas izstādi izkārtoja kopā ar ukraiņu kultūras grupu, izsūtot vietējām skolām ap 600 uzaicinājumu. Izstādi sagatavoja un pārraudzīja Kanadas brīvības padome (Canadian Freedom Council), kuŗā ieiet gandrīz visas etniskās grupas. Baltieši kopā ar ukraiņiem bija ievietojuši Sadberijas arodbiedrības laikrakstē „The Searcher" liela apmēra sludinājumu, aicinot izstādi apmeklēt un novērtēt. Starplaikā izstāde apceļojusi ASV un Filipīnas, kur notika Vispasaules pretkomūnistu ligas konference.

Hamiltonietis Jānis Cīrulis (attēlā pa kreisi), kam nule piepildījušies 95 mūža gadi. No viņa pa labi — dēls Alfrēds. Stāv, no kreisās — znots Oskars Jonass un radinieks Jānis Krastiņš no Dakotas, ASV. (Skat. rakstu 14. lpp.)

Foto: J. Gailītis

Rūpes par latviešu valodu

CENTRĀLĀS KULTŪRAS DIENAS ŅUJORKĀ

ASV latviešu centrālajās kultūras dienās Ņujorkā 29. janvārī bija ieradušies ap 200 apmeklētāju, puse no tiem jaunieši. Vēlāk, sākoties referātiem par latviešu valodu un jauniešiem, pēdējo bija pat vairāk nekā veco. Interesanta bija izstāde. J. Bičolis bija sagatavojis latviešu valodas materiālu izstādi ar veciem un jauniem izdevumiem, dažādām Latvijas laika skolas grāmatām, kā arī zinātniskiem izdevumiem un rakstiem. Latviešu preses diebrības valdes loceklis O. Akmentiņš no Bostonas bija atvedis latviešu preses izdevumus no divdesmitiem un trīsdesmitiem gadiem. L. Rumaks bija iekārtojis 1971. gadā izdoto grāmatu, bet J. Lelis mācības līdzekļu skati.

Kultūras dienas atklāja PB LA un ALAs priekšsēdis U. Grava un paziņoja, ka ALA nolēmusi šo gadu izsludināt par Latviešu valodas gadu. Viņš norādīja, ka latviešu valoda ir latviešu tautas dzīvība. Latvija var pastāvēt pret apspiedējiem, bet tā beigs eksistēt, ja neviens vairs nerunās latviešu valodu.

Kultūras dienas ievadīja māc. R. Zariņa vadītais svētbrīdis. Rīcības komitejas priekšsēdis P. Norvelis uzrunā atgādināja, ka latviešu gara pasauli neviens nekops, ja to paši nedarīsim. ALAs goda priekšsēdis A. Bērziņš savā uzrunā uzsvēra, ka ar citas pavalstniecības pieņemšanu cilvēks nezaudē tautību. Latviešiem ir nozīmīga vieta citu brīvo tautu vidū. Latviešu jaunieši vēl sevi uzskata par latviešiem, kaut gan gribētos, lai to skaits būtu lielāks.

ALAs kultūras biroja vadītājs V. Klīve, runājot par valodu un sabiedrību, norādīja, ka ne visi valodas jauninājumi iesviesušies tautā. Latviešu filologu darbs trimdā ir ierobežots, bet okupētajā Latvijā valodas attīstība iet savu ceļu; tur notikušas vairākas valodas reformas. Nedrīkstētu tomēr izveidoties divas latviešu valodas. Valodai jāaug un jāveidojas. Paši labākie bērnu skolotāji ir vecāki, bet latviešu valodas gadā katram tautietim būtu jādomā par savas dzimtās valodas pasargāšanu.

B. Senkeviča, kas bija ieradusies Ņujorkā atceļā no sava Venecuēlas brauciena, sveica LNAK un LPB Kanadas kopas vārdā.

Par notikušo Latviešu valodas komisijas saietu ziņoja J. Bičolis. No 31 komisijas dalībnieka iesūtītas 24 balsojuma atbildes. Par 1942. gada latviešu rakstības paturēšanu balsojuši 14, ar iebildumiem pret to balsojuši 6, bet pret to 3. Līdz ar to Latviešu valodas komisija ieteic latviešu pareizrakstībā trimdā turēties pie tās ortogrāfijas, kas noteikta 1942. gada Latviešu valodas krātuves Latviešu pareizrakstības vārdnīcā. Komisija savās pārrunās arī atzinusi, ka laikrakstiem un izdevējiem būtu jāpieturas pie viena veida rakstības. Tāpat jāmēģina iztikt ar iespējami maz angļu valodas papildinājumiem. Komisija pārrunāja arī mīkstinātā r lietošanu.

Tālāk J. Bičolis norādīja, ka latvieši katrus 6—7 gadus vēlas savu valodu mainīt. Viņš ieteica zilbju dalīšanā lielāku brīvību, jo tas nepieciešams šinī mašīnu laikmetā.

H. Tichovskis runāja par Latviešu pareizrakstības vārdnīcas tapšanu. Līdzšinējā 1942. gadā sastādītā un divas reizes pārspiestā latviešu vārdnīca nedeva visas atbildes, tāpēc tagad sagatavo jaunu, par pamatu ņemot šo vārdnīcu. Daļa līdzstrādnieku iesūtījuši jaunus vārdus, citi vēl kārto. Viņš atteicies no komisijas priekšsēža uzdevumiem, bet aizstājējs vēl nav atrasts.

N. Valtere referēja par dažu angļu vārdu transkripciju latviešu valodā, jo latviešu īpašvārdu rakstība rada problēmas. Latvijā ir iznākušas vairāk nekā 10 šadas īpašvārdu rakstības vārdnīcas. Referente minēja savus iebildumus pret tur publicēto dažu vārdu rakstību, norādot, ka angļu zemēs dzīvojošie latviešu filologi varētu palīdzēt saviem kollēgām Latvijā ar šo vārdu rakstību.

V. Zeps runāja par jaunu vārdu darināšanu, izdalot arī lapas ar angļu valodas vārdiem, kam nav apzīmējuma latviešu valodā. Sanāksmes dalībnieki gandrīz katram vārdam deva latviešu nosaukumus, jo izrādījās, ka daudziem latviešu valodā apzīmējumi bijuši, tikai tie aizmirsti.

G. Reimanis referēja par kultūras un valodas konfliktu latviešu jaunatnē. Viņš domāja, ka bērnam nav iespējams pievienoties divām kultūrām, kā arī šaubījās, vai cilvēks var savās domās pārslēgties no vienas valodas uz otru. Bērns valodu nemācās pats no sevis. Nav vēlams, ka latviešu vecāki saviem bērniem nemāca par jauno zemi, dažreiz pat to nopelt. Pirmie gadi skolā ir svarīgākie gadi bērna dzīves veidošanā, tāpēc vecākiem jāmāca ne tikai latviešu, bet arī jaunās zemes vērtības.

Par latviešu valodas studijām runāja J. Lelis, norādot, ka jaunajai paaudzei nav tik laba latviešu valoda kā vecajai. Latviešu valodas kursu labākie organizētāji būtu paši jaunieši.

K. Rabācs savā referātā ieteica bērniem latviešu valodu iemācīt tā, ka tie spētu šinī valodā brīvi domāt. Mācības līdzekļi latviešu skolās jāiekārto tādi paši kā labākajās amerikāņu skolās. Izveidojama draudzības stipendija un uzlabojama latviešu skolotāju sagatavošana, tiem maksājot pienācīgu atlīdzību. Tam gan vajadzēšot daudz līdzekļu. Debatēs vairāki runātāji domāja, ka šis plāns nav īstenojams.

ALJAs priekšsēdis M. Zandbergs norādīja, ka pēdējos 5 gados latviešu jaunatne runā sliktu latviešu valodu. Pāris stundas nedēļā latviešu papildskolā nespēj dot pienācīgas zināšanas. Bieži lieto latviskotu angļu valodu, pie tam visas paaudzes. Viņš ieteica korporācijām vairāk rūpēties par latviešu valodas izkopšanu. Latviešiem attīstās trīs latviešu valodas dialekti: angļu, vācu un zviedru. Runātājs latviešu valodas gadā aicināja uzlabot latviešu valodu.

—be

Jāņa Poruka vakara programmas dalībnieki Bostonā, no kreisās: Silvestrs Lambergs, režisors Reinis Birzgalis, Ance Rozīte, Rasma Birzgale, Maija Asberga un Ritvars Asbergs.

JĀŅA PORUKA DOMAS UN TĒLI SKATUVISKĀ VĒRTĒJUMĀ

RAKSTNIEKA SIMTGADES ATCERE BOSTONĀ

Amerikas latviešu tautiskā savienība Bostonā šogad Draudzīgā aicinājuma ietvaros rīkoja Jāņa Poruka 100 gadu dzimšanas dienas atceri, kas iezīmējās ar īpatnēju dzejas un prozas fragmentu saliedējumu viengabalainā, skatuviskā uzvedumā: „Es redzu sapņus vien, dvēseles skaņas . . .".

Izraudzītie prozas darbi Kukažiņa, Sirdssķīsti ļaudis, Baltās drānas un Brūklenāja vainags — rādīja Poruka tiekšanos pēc sirds skaidrības un gara cildenuma, kā arī izcēla viņa atziņu, ka mīlestības pārdzīvojums dara cilvēku labāku. Šo darbu sastrādājumā drāmatizēts dialogs mainījās ar stāstījumu. Katru darbu, t. i., uzveduma jaunu posmu, ievadīja piemērota dzejoļa skandējums.

Uzveduma režisors Reinis Birzgalis savu ieceri apzīmēja par sava veida koncertformas izrādi. Tēlotāgji atturējās no žestikulācijas un lielākām kustībām, iezīmējot raksturus un atdodot sajūtas tikai ar balss izteiksmi un mīmiku. Arpas mūzika un gaismu maiņas no viena „spēles laukuma" uz otru atdalīja ainu no ainas.

Uzveduma dekorātīvo ietērpu Reiņa Birzgaļa izveidojumā deva zils aizmugures aizkars ar divām baltām drapēriju kolonnām un baltu Poruka ģīmetnes gravūru. Balti bija arī dažāda augstuma podesti priekšplānā, uz kuriem grupējās programmas izpildītāji. Romantisko gaisotni vēl papildināja attiecīgs iegaismojums.

Dzejnieka un stāstītājas lomas, kas caurvijās visas iestudējumam, pildīja Ritvars Asbergs un Rasma Birzgale. Kukažiņa, Krustmāte (Sirdssķīstos ļaudīs) un Māte (Brūklenāju vainagā) bija Ance Rozīte; Sieva (S. ļ.) un Ieva (Baltajās drānās) — Maija Asberga; Zaļkšņu tēvs (S. ļ.) un Krišjānis (B. d.) — Reinis Birzgalis; Krustdēls (S. ļ.) un Dēls (B. v) — Silvestrs Lambergs. Par gaismošanu rūpējās Jānis Meingailis, par skaņām — Vitolds Vītols.

Poruka biografiskie dati bija atrodami vakara programmas lapā. Īss stāstītājas priekšvārds par galvenajām tēmām Poruka dailradē pieslēdzās uzveduma noskaņai, pasvītrojot ka šai piemiņas sarīkojumā par autoru runās pats kompetentākais liecinieks — viņa paša darbi.

Kā zināmu atzinību šādai pieejai var uzskatīt lielo skatītāju pulku, kas uzmanīgi sekoja poētiskā vakara norisei.

V. R.

„LATVIAN VACATION CLUB" rīko 1972. g. sekojošas ekskursijas (sākot ar $639.00) —

uz Eiropu
— 30. jūn., 2., 3., 7., 8. un 9. jūl.

uz Dienvidameriku, Afriku un Eiropu
— 21. jūl.

uz Afriku, Mazāziju un Eiropu
— divi lidojumi, 31. jūl. un 3. aug.

Pieprasiet brīvu lidojumu katalogu ar sīkāku informāciju Pieteikties nekavējoties pie:

LATVIAN VACATION CLUB
c/o H. Kapa,
12636 S. E. 161st Street
Renton, Wash. 98055 U.S.A.

BRIGHTON THEATRE
127 Roncesvalles Ave. 532-2710
2 interesantas krāsu filmas
no 11. — 16. febr.
Monumentāla filma
WATERLOO
lieliska drāma par kauju, kas pārveidoja pasaules izskatu un
The Kremlin Letter
ļoti saistoša spiegu filma.
Drīzumā: no 18.—23. febr.
2 interesantas krāsu filmas
RASPUTIN
The Mad Monk
un Sofija Lorena mīlestības stāstā
SUNFLOWER
filmēta Krievijā no Kremļa līdz Ukrainai
Ik dienas viena 3½ stundas gara izrāde, sāk 7.30 vak., sestdienās no pl. 5.00.
Lieliskas izrādes, — nenokavējiet!

Zelta ābeles raža. Draudzīgā aicinājuma dienā latviešu skolas ar vērtīgām veltēm atcerējās latviešu organizācijas un atsevišķi tautieši. Uzņēmumā — Toronto latviešu skolas svinīgajā aktā, no kreisās: skolas pārzine A. Martinsone ar daļu no saņemtajām veltēm. No viņas pa kreisi — Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis A. Augulis, kas pasniedza skolai albumu ādas vākos, latviskā apdarē, tālāk O. Perro (nodeva Toronto korporāciju kopas veltī — 200 dol. filmu projekcijas aparāta iegādei) un I. Alksnis (TLB velte — 50 dol.)
Foto: J. Liģers

Bēgļu vietā aģenti

BALTIEŠU PRESES DARBINIEKU INFORMĀCIJAS SANĀKSME ŅUJORKĀ

Stokholmā, Zviedrijā, 2. oktobrī no Igaunijas ieradies Heino Jogisma, kas uzdevies par igauņu bēgli. Viņš caur Kareliju izbēdzis uz Zviedriju un lūdzis Zviedrijas valdības aizsardzību. Ziņojot par šo gadījumu, igauņu trimdas prese bija atturīga un uzmanīga, jo dēkainais ceļojums likās aizdomīgs. Tagad Zviedrijas iestādes guvušas citus pierādījumus.

Kā ziņo Ņujorkas igauņu avīze, Zviedrijas valdībai esot dokumenti un pierādījumi, ka par bēgli uzdevies igauņu komūnistu aģents. Zviedrijas policija noskaidrojusi, ka starplaikā igauņu „bēglis" slepeni apciemojis Somiju un atkal atgriezies Zviedrijā. Policija arī noskaidrojusi, ka igaunis Zviedrijā ieradies no Bosnijas, bet nevis dēkainā ceļojumā caur Kareliju. Viņš ar vilcienu devies uz Bosnijas līci, kur pēc tām šķērsojis robežu uz Zviedriju. „Bēglis" izteicis vēlēšanos doties uz Kanadu vai ASV. Zviedru policijas nopratināšanā viņš beidzot atzinies, ka esot padomju aģents. Nav zināms, ko Zviedrijas iestādes darīs. Igauņu laikraksti piezīmē, ka bijuši vairāki līdzīgi gadījumi, kad igauņi pārbēguši uz Zviedriju, bet brīvā igauņu prese šīs ziņas uzņēmusi atturīgi.

No okupētās Igaunijas saņemtas ziņas, ka trūkst pārtikas un citi priekšmeti. Par tiem jāmaksā dārgāk nekā agrāk, gaidītāju rindas kļuvušas garākas. Kilograms gurķu Tallinā maksājot 7 rubļus, bet tikpat daudz puķu kāpostu Maskavā — 5 rubļi.

Igauņi 29. janvārī ievēlējuši Nacionālās padomes jauno priekšsēdi un 14 vicepriekšsēžus. No diviem kandidātiem ar 30 balsīm par priekšsēdi ievēlēts Ilmars Plērs, bet Ants Pullaps saņēmis 15 balsis. No 14 vicepriekšsēžiem divas ir dāmas. Līdzšinējais priekšsēdis Lēsmets pārcēlies uz Vašingtonu, kur uzņēmies pārstāvniecību apvienoto baltiešu komitejā, līdzīgs amats, kāds no latviešiem ir G. Meierovicam.

Šīgada Visnapū godalgu literātūrā saņēmis igauņu dzejnieks Harijs Asi no Toronto. Viņam iznākušas 4 dzejoļu grāmatas. Dzejnieks šo godalgu saņem jau otro reizi; pirmā piešķirta pirms 3 gadiem. Igauņu vingrotāji pārstāvējuši Kanadu starptautiskā sarīkojumā Havanā, Kubā, kur ieņēmuši 7. vietu. Viņi stāsta, ka apstākļi Kubā esot bēdīgi. dzīvojuši Havanas Hiltona viesnīcā, bet jutušies kā cietumnieki. Trīs „tulki" vienmēr sekojuši un palīdzējuši ar pakalpojumiem arī tad, kad tie nav bijuši vajadzīgi...

Saņemtas ziņas, ka ar 22. janvāri Madridē radioraidījumos var noraidīt tikai mūziku un spāņu ziņas, bet nedrīkst sagatavot komentārus un pašu ziņojumus. Igauņu sūtnis Madridē Rauds mēģina panākt šo raidījumu izkārtošanu pieņemamā veidā, kādi tie bija līdz šim.

Lietuvieši Čikagā ierosinājuši vienu pilsētas ielu pārdēvēt Kudirkas vārdā, bet pilsētas galva Dēlijs tam nav piekritis. Tā būtu 69. iela, kas iet caur lietuviešu apdzīvoto rajonu.

Ņujorkas lietuviešu laikraksts Darbininkas ziņo, ka lietuvieši saņēmuši pilnu tekstu no Prieņu baznīcas katoļu priestera aizstāvēšanās runas Zdebskas tiesas sēdes, kas notikusi 11. novembrī. Priesteris arestēts 16. augustā un apsūdzēts, ka mācījis bērniem iesvētības mācību Prieņu baznīcā. Tajā piedalījušies 70 bērni un 50 vecāki, kas pārsteigti dievnamā. Tiesas sēdē priesteris savā runā apsūdzējis padomju iestādes, bet notiesāts uz 1 gadu cietumā. Līdzīgs sods piespriests arī otram priesterim Bubņim. Tiesas dienā ap 500 lietuviešu Kauņā demonstrējuši pie tiesas nama. Prieņi ir ap 50 jūdzes no Kauņas.

Arī latvieši saņēmuši 17 komūnistu rakstītu vēstuli, kas no Latvijas sūtīta komūnistu partijas vadītājiem rietumos. Vēstulē aprakstīti apstākļi Latvijā. Krievu tekstā ir 17 mašīnraksta lapas. Šo rakstu janvārī iespiedis Sociāldemokratu izdevums Brīvība Zviedrijā. Sociāldemokratu izdevums pa lēno pastu Ņujorkā saņemts janvāŗa beigās. Arī ALAs valdes priekšsēdis Uldis Grava bija ieguvis šīs vēstules krievu tekstu, kas tagad pārtulkots latviešu un angļu valodās. Ņujorkas latviešu laikraksts Laiks pirmā lappusē izcilā ietērpā ziņoja, ka redakcija ieguvusi šo dokumentu, kas izsūtīts no okupētās Latvijas.

Lietuvieši 16. februārī Ņujorkā un Vašingtonā rīko pieņemšanu sakarā ar Lietuvas valstssvētkiem. Atzinības rakstus piešķīra 7 lietuviešu kultūras darbiniekiem literātūrā, glezniecībā, mūzikā, skolu darbā un sabiedriskiem darbiniekiem. No 17. — 26. februārim lietuviešiem notiek vispārēja gleznu izstāde Bruklinā.

Visas augšminētās ziņas iegūtas baltiešu preses darbinieku sanāksmē 3. februārī Ņujorkā.

V. **Irbe**

LATVIEŠU KULTŪRAS DIENAS KANADĀ

1972. g. no 27. janvāŗa līdz 5. martam

„Tautas iekšējā vienība sakņojas tās kultūras vienībā"
„Celdama savu kultūru, tauta īsteno savu sūtību"
J. Girņus

Sarikojumi
kas notikuši vai vēl notiks

Toronto

27. janv. — 6. febr. Mākslinieku vienības Latvis izstāde
29. janv. — TLB Sestdienas skolas Draudzīgā aicinājuma akts
29. un 30. janv. — TLTA Sestdienas ģimnazijas teātŗa izrāde „Mēs prasām brīvību"
5. febr. — Vīru koŗa Viesturs koncerts
19. febr. — DV Toronto vanadžu koŗa koncerts
27. febr. — Latviešu valodas simposiums „Runāsim latviski!"
4. martā — Dainas koŗa koncerts

Montrealā

6. febr. — TLTA Sestdienas ģimnazijas teātŗa izrāde „Mēs prasām brīvību"

Hamiltonā

20. febr. — TLTA Sestdienas ģimnazijas teātŗa izrāde „Mēs prasām brīvību"

Kā es varu kopt un veicināt latviešu kultūru?

— Apmeklējot latviešu sarīkojumus
— Lasot latviešu grāmatas
— Iegādājoties latviešu mākslas darbus
— Runājot latviski
— Ziedojot Kultūras Fondam

LATVIEŠU NACIONĀLĀ APVIENĪBA KANADĀ

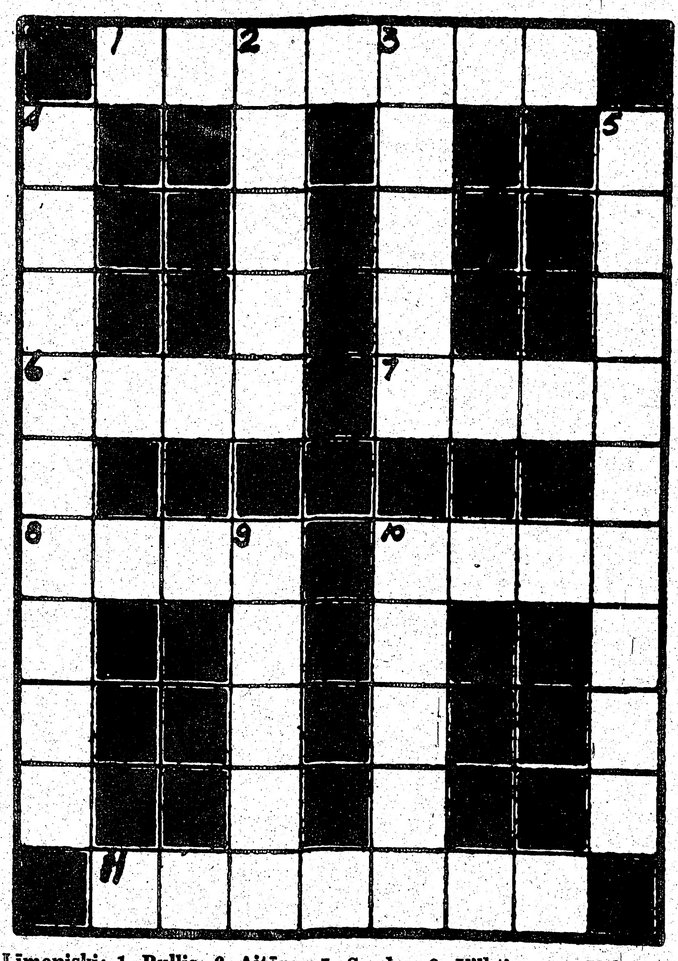

Līmeniski: 1. Rullis. 6. Aitēns. 7. Spodrs. 8. Vilkties. 10. Velēnieši. 11. Latviešu rakstnieks. Stateniski: 2. Slikts. 3. Apsaukt. 4. Jūŗas arājs. 5. Latviešu ģenerālis. 9. Mūzikas instruments. 10. Ciemiņi.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums: Līmeniski—1. Pareģis. 6. Nest. 7. Ātri. 8. Usne. 10. Gari. 11. Vaivode. Stateniski — 2. Rīkot. 3. Grēda. 4. Jaunaudze. 5. Atrisināt. 9. Eposi. 10. Gremo.

LPB Kanadas kopai vēlēšanu gads

Darba apstākļu dēļ LPB Kanadas kopas valdes sēdē 6. februārī bija kavēts piedalīties priekšsēdis M. Lorbergs, tādēļ viņa vietā sēdi vadīja vicepriekšsēde L. Auzāne-Tīcmane. Tā kā pašreizējās valdes pilnvaras izbeidzas šinī gadā, tad vienojās jaunas valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas izdarīt iespējami drīzā laikā. Vēlēšanu komisijas priekšsēža pienākumus uzņēmās A. Tīcmanis, kas tuvākā laikā sastādīs vēlēšanu komisiju. Vēlēšanas notiks rakstveidā, tāpat arī kandidātu uzstādīšana, kādēļ visi kopas biedri aicināti uzstādīt vēlamos kandidātus kā valdei, tā arī revīzijas komisijai, paziņojot to vārdus līdz 30. aprīlim A. Tīcmanim, 58 Morgan Ave., Tornhill, Ontario.

Kopai šogad jāuzņemas arī LPB mēnešraksta Brīvais Vārds rediģēšana un izdošana. Pārrunājot šo jautājumu, vienojās izraudzīt plašāku redakcijas kollēģiju pēc iespējas no visiem kopas biedru centriem, bet galveno redaktoru no Toronto dzīvojošajiem.

Aizvadītais 1971. gads kopas darbībai bijis saimnieciski sekmīgs, kā tas izrietēja no kasiera O. Liepas pārskata. Ieskaitot iepriekšējā gada atlikumu (2417,69 dol.), kases ienākumi bijuši 5446,34 dol. un izdevumi 2689,09 dol. Pašreiz kases vispārējā kontā ir 2312,49 dol. un atsevišķā godalgošanas kontā 444,76 dol. Pieaudzis arī biedru skaits no 43 gada sākumā uz 48 darbības gada nobeigumā, kaut gan 5 biedri izskaitīti biedru naudas nenokārtošanas dēļ. No kopējā biedru skaita 3 ir goda biedri, 4 biedri interesenti un 3 biedri veicinātāji. Iepriekšējo valžu lēmumos ir neskaidrības un pretrunas par „mūža biedru" statusu, kādēļ nolēma to svītrot, bet no biedru maksām atbrīvot visus biedrus, kas sasnieguši 65 gadu vecumu. No jauna kopā par biedru uzņēma feļetonistu Leonardu Krūmāju no Orilas.

Plašākas pārrunas veltīja arī turpmāko sarīkojumu organizēšanai. 3. martā plkst. 8 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās paredzēts kārtējais biedru vakars ar jaunās paaudzes pārstāves Sandras Luces referātu par tematu „Underworld Press". Literāri jautrais vakars notiks 9. aprīlī Latviešu namā, kur paredzēts uzvest arī vairākus skečus DV teātŗa iestudējumā. Šī sarīkojuma organizēšanu un vadību uzņēmās R. Norītis. Ieejas maksu noteica 2 dol. pieaugušiem un 1 dol. skolniekiem, studentiem un pensionāriem.

Valde pievienojās DV Londonas ierosinājumam piedalīties tās organizētā rakstnieku cēlienā Londonā, par pieņemamāko datumu iesakot 23. aprīli.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes lauku īpašumā augusta mēnesī LPB Kanadas kopai uzticēta literārās pēcpusdienas un paneļdiskusiju organizēšana, ko kārto O. Liepa. Kā viņš valdei ziņoja, tad literārās pēcpusdienas vadību un dalībnieku apzināšanu uzņēmies Dr. Pāvils Vasariņš. Paredzēts, ka šajā sarīkojumā aicinās retāk dzirdētos rakstniekus arī no tālienes, kas savu darbu lasīšanu vai skandēšanu varētu uzticēt kādam no vietējiem aktieŗiem vai aktrisēm.

LPB Kanadas kopas biedri dzīvo izklaidus pa visu Kanadu, tādēļ tiešās gada sapulces nav iespējamas. Lai vismaz aptuveni tās aizstātu, valde vienojās nākošajā apkārtrakstā ievietot iespējami pilnīgu un vispusīgu valdes darbības pārskatu, aicinot biedrus izteikties par to kā kritikas, tā arī ierosinājumu veidā. Savus ieskatus biedri aicināti izteikt vai nu valdei tieši, vai arī rakstot revīzijas komisijai.

R. N.

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

12. februārī — pl. 6.30 vak. Latviešu namā Latviešu katoļu vienības dāmu komiteja rīko gadskārtējo „Pankūku vakarīņu" ar priekšnesumiem.

12. februārī DV gadskārtējais karnevāls DV namā plkst. 8 vakarā.

19. februārī — pl. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.

26. febr. pl. 7.30 Latviešu namā T.L.B. karnevāls „Greizā spoguli."

26. febr., pl. 7 vak. Latviešu namā nama dāmu komiteja rīko „Pankūku balli" ar jautriem priekšnesumiem.

22. aprīlī pl. 7 vak. — Sv. Andreja baznīcā — draudzes koŗa 20 gadu jubilejas koncerts ar solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos. Garenais skaņdarbs L. Apkalna „Kingiras Rekviēms".

6. maijā pl. 8 vak. — Bickford Park High School — Sidnejas latv. teātris — Kaleidoskops.

7. maijā pl. 4 p.p. — Bickford Park High School Sidnejas latv teātris — Luga.

24. septembrī—A.L.T. Vašingtonas ansambļa viesizrāde — A. Straumaņa „Tagad ir citādi" Bickford Park skolas auditorijā, Toronto.

HAMILTONA

19. februārī: DV karnevāls „Pastalnieki (hillbillies) Pigbridžā" 7.30 vakarā Rainbow Room telpās. Spēlēs Runči trimdā.

20. febr. pl. 4.30 pēcp. Kristus draudzes baznīcas zālē, Victoria Ave. E., Toronto ģimnazijas drāmatiskais pulciņš izrādīs L. Auzāneș - Tīcmanes komēdiju „Mēs prasām brīvību".

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
m a k s ā
5¼% par noguldījumiem
6% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, Reizē ar naudas **noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.
JAUNAIS TELEFONS 924-2551 924-2552

Latviešu žibulētāji šoziem gūstlabus lomus. Toronto laikraksts The Globe and Mail latviešu žibulētājiem veltījis divus lielus foto uzņēmumus. Augšējā attēlā redzams Krišjānis Priedoliņš no Kesvikas uz Simko ezera. Dažas dienas vēlāk tajā pašā laikrakstā parādījās otrs foto uzņēmums, kuŗā bez Kr. Priedoliņa bija vēl redzams arī žibulētājs Romans Mierkalns no Hamiltonas.

Izmeklēšana turpinās

TORONTO DEMONSTRĀCIJĀ DIVU CIETUŠO LATVIEŠU LIECĪBAS

Izmeklēšanā par demonstrācijām padomju premjēra Kosīgina apmeklējuma laikā 25. oktobrī pie Ontario zinātņu centra Toronto, aldermans Viljams Boičuks sacija, ka jātnieku policists sitis ar pātagu kādam vīrietim un sievietei. Izmeklēšanas devītā dienā Boičuks liecināja par policijas brutālitāti pret demonstrantiem. Viņš bijis liecinieks Alfreda un Veras Lazdiņu piekaušanā. Boičuks, kas pārstāv 1. vēlēšanu iecirkni Toronto rietumos, sacīja, ka viņš saņēmis 150 protesta vēstuļu par policijas brutālo rīcību pie Ontario zinātņu centra.

Vera Lazdiņa izteicās, ka policijas zirgs viņai uzminis. Viņas 59. g. vecais vīrs Alfreds Lazdiņš liecināja, ka viņam iesists trīs reizes, kad bijis pārliecies pār savu dzīvesbiedri, kuŗu policijas zirgs notriecis pie zemes, lai tādā veidā to aizsargātu. Viņi abi stāvējuši demonstrantu aizmugurē, kad pēkšņi tuvojies policijas jātnieks.

Alfreds Lazdiņš liecināja: „Mēs nebēgām, tāpēc ka neapzinājāmies ko slikta darījuši. Viss norisinājās ļoti ātri. Es ieraudzīju sievu pakritušu pie zemes un nometos pie viņas, lai to aizsargātu. Kad zirgs tuvojās, sajutu galvas labajā pusē sitienu. Es neaptvēru, kas man sit, viss norisinājās ļoti ātri."

Kad policijas padomnieks Rojs Makmartrijs (MakMurtry) jautāja: „Vai taisnība, ka jūs neredzējāt, ka policijas virsnieks jūs sit ar nūjiņu?"

„Es neievēroju, kas man sita", atbildēja Lazdiņš.

Vera Lazdiņa liecināja, ka zirgs pēkšņi atradies pār viņu, kad bijusi notriekta pie zemes. Viņa dzirdējusi sitiena troksni. Sitiens trāpījis viņu un viņas vīru. Lazdiņai atrastas uz kājas četras zirga pakava spēriena zīmesū zirgs iespēris viņai arī pa galvu.

Dienu pēc incidenta V. Lazdiņa izmeklēta East General slimnīcā, kur atrasts liels zilums uz kreisās kājas.

Centrālā technikuma skolotājs Michails Vavrišīns liecināja, ka policija iejājusi demonstrantu pūlī un situsi ar pātagām un nūjiņām katram, kas pagadījies tuvumā. Tikko jātnieki izlauzušies cauri pirmajām demonstrantu rindām, tie paātrinājuši zirgus. Vavrišīns redzējis piecus līdz sešus jātnieku policistus, kas tuvojušies pūlim. Skolotājs liecināja, ka redzējis kādu vīrieti pārliekušos pār kādu sievieti, kad policists gaŗām jājot sitis viņam pa muguru.

Izmeklēšanas tiesnesis Antonijs Vanīni (Vannini), kas izdara izmeklēšanu, atļāva aldermanim Boičukam nolasīt gaŗu rakstu, ko viņš iesniedzis pilsētas eksekūtīvai komisijai, kur kritizējis policijas ziņojumu par nepareizu un vienpusīgu.

Izmeklēšana, kas sākās janvāŗa beigās, cik paredzams, ilgs trīs nedēļas. Izmeklēšanā aicināti 457 liecinieki.

ŠĶĪDONIS PILSĒTAS IELĀS
Aleksandra Kalniņa uzņēmums

Rakstnieku un iesācēju sastapšanās

PIEZĪMES PAR ASTOŅU AUTORU VAKARU KALAMAZŪ

Kalamazū latviešu biedrības namā 22. janvārī pulcējās ap simt latviešu mākslas veidotāju, atbalstītāju un cienītāju. Prozu lasīja Ernests Aistars, Jānis Balks, Dīna Rauna, bet dzeju — Lalita Mujāniece, Ilze Skrupškele-Kleinberga, Jānis Šverns, Austra Balka. Aivars Ruņģis klausītājus iepazīstināja ar savu eseju — „Kas ir rakstnieks". Tā Kalamazū latviešu biedrība sadarbībā ar Kalamazū preses darbinieku un literātu kopa, ar šo vakaru ievadīja turpmākās kultūrālās rosmes vidējos rietumos.

Lasītāji reprezentēja Kalamazū apkārtnes autorus, sākot ar vecmeistariem un beidzot ar rakstniekiem, kas nule rakstu mākslai pievērsušies. — Klausītāju rindās ieskanējās vārds: „diletants"! Šī iemesla dēļ arī raksts tapis.

Mākslinieka, rakstnieka un katra cita daiļradītāja vērtēšanas formulā diletants un diletantisms ir neaizstājami elementi. Diletantisms ir smagākā apsūdzība, ko vērtētāji. labvēļi un skauģi iestrādā mākslas un literātūras recenzijās. Izskaudīsim diletantismu mūsu mākslā! Atmaskosim diletantus mūsu daiļradītāju pulkā! Nepazemosim savus māksliniekus, izstādot viņus kopā ar diletantiem! Un tā bez gala.

Diletantisma fronte ir ļoti plaša un iezīmīga kultūras dzīvē. Tiešām: cīņa ar diletantismu nav cīņa ar vējdzirnavām. Diemžēl, arī diletantismā izpaužas cilvēka iedzimtā tieksme pēc daiļrades. Individa urdīgais prāts prasa izmēģinājumu, paša spēju salīdzināšanu ar līdzgaitniekiem kādā daiļrades jomā. Tā dažkārt neapdāvināti dzejas mīļotāji paši sāk dzejot. Ir gan liela starpība, vai to dara ar vai bez pretenzijām. Atceros šādu gadījumu. Kāds izcils universitātes profesors, gatavodamies mākslas vēstures kursa lekcijām, sāka mācīties gleznot. Tas esot vajadzīgs mākslas dziļākai izpratnei, viņš paskaidroja. Kļūstot par mākslas diletantu, profesors gleznošanu turpināja bez pašironijas vai liekulīgas pazemības Uzplaiksnī ģeķīga iedoma. Kā būtu, ja Preses biedrība savus biedrus grupētu: biedri-profesionāļi, biedri-amatieŗi, biedri-diletanti.

Ar apbrīnojamu gatavību tauta uzsūc diletantiskās mākslas paraugus, ievirzes. Nav pārspīlēts secinājums, ka tieši pēc diletantiskās mākslas liels pieprasījums, bieži vien tai neticama ieperināšanās spēja. — Daļa mūsu literātu piešķīrusi dzejniekam Kārlim Jēkabsonam gandrīz vai diletantu karaļa titulu (atcerēsimies Blaumani, Jāni Grīnu!). Turpretī viņa popularitāte tautā milzīga. Viņa dziesmu teksti kļuvuši par tautas gara mantām. Tāpat „karaļi" mums ir arī tēlotājā mākslā un citās daiļrades nozarēs.

Ja vēl pieminam savtīgu mākslinieku un mūziķu savstarpēju izrēķināšanos, vieglprātīgi mētājoties ar epitetu „diletants", kļūst saprotams publikas apjukums par mākslas kritikas mērauklu.

Ja uzmanīgāk lietotu šo epitetu, varbūt arī pats diletants sev piederīgo apzīmējumu spētu pieņemt kā bezkaislīgu kvalifikāciju. Tauta iemācītos atšķirt diletantu ražojumus no īstas daiļrades, bet uztvertu to kā dabisku kultūras veidošanas procesu.

Šādās sanāksmēs kā minētā, kur visu mūsu literātūras kvalitāšu skālu — šedevru, mēģinājumu, sākumu, pilnību — varam salīdzināt, aptvert, izprast, izlikt kā uz delnas, autori un klausītāji gūst ļoti daudz. Tā ir zināma veida literāra audzināšana. Tikai šādos pasākumos nepieciešamas augstas kvalitātes: mērķtiecīga kritika un priecīga paškritika. Kalamazū autoru vakarā bija daži lasījumi, kas izraisīja klausītājos vīpsnu. Tā bija parāde, kur rakstnieks pazemīgi nostājās blakus iesācējam. Mālu Ansis

Žibulētāji kļuvuši par mērķi arī mūsu fotografiem, kā tas redzams šajā Jāņa Neimaņa uzņēmumā, kurā viņš rāda žibulētājus uz Simko ezera. Jaunieši vēl nododas arī slidošanai.

RUNO ATBILD

„SING — SING" CIETUMS!

Jaunībā, vēl Latvijā dzīvojot, daudz lasīju par plašo un vareno Ameriku. Saistoši un interesanti likās arī raksti par Čikagas bandītiem, kramplaužiem, detektīviem un policistiem. Daudz lasīts arī par pasaules slaveno „Sing – Sing" cietumu, elektriskajiem nāves krēsliem, gāzes kamerām u.t.t. Tagad, Kanadā dzīvojot, neesmu nekā ne dzirdējis, ne lasījis par šo slaveno „Sing — Sing" cietumu. Vai tas būtu pārkristīts vai nojaukts?

B. Belars, Toronto

Vispirms, sirsnīgs paldies par atzinīgajiem vārdiem „Runo nodaļai" un tās vadītājam, ko veltījat savas vēstules ievadā. Uzskatu to par personīgu cildinājumu, tādēļ pieņemu to bez publicēšanas. Kas attiecas uz jautājumu par „Sing — Sing" cietumu, tad liekas, ka pašreizējai, modernai dēku un kriminālliterātūrai šī kādreiz tiešām ievērojamā vieta ir novecojusi. Līdz 1901. gadam ASV ar šādu vārdu bija pazīstam neliela, apdzīvota vieta ap 30 jūdžu ziemeļos no Ņujorkas, Hudsonas upes austrumu krastā. 1826. gadā no Auburnas atvestie 100 cietumnieki tika norīkoti pie cietuma būves upes krastā Sing - Sing ciema pievārtē, kā vārdā tika nosaukts arī ilgtermiņa cietums vīriešiem par smagākiem noziegumiem. Pēc 1901. gada Sing-Sing ciems līdz ar cietumu tika piedalīts Ossining pilsētai, tā zaudējot agrāko nosaukumu un popularitāti.

LATVIEŠU VALODAS GADS

Š. g. 8. janvāŗa numurā Latvija Amerikā Runo atbild uz manu jautājumu un saka: „Dažas rakstības kļūdas ieviesušās arī jūsu vēstulē. Tā, piem., vārdus Kanada un Čikaga neraksta ar gaŗiem ā."

Nedomāju, ka tā būtu kļūda, jo pēc mag. phil. A. Kalniņa paskaidrojuma jau 30-tajos gados Latvijas izglītības ministrijas svšvārdu pareizrakstības komisijas atzītais princips bija, ka svešvārdu izruna un rakstība pieskaņojama oriģinālvalodas izrunai. Šis atzinums tika pārņemts arī „Latviešu pareizrakstības vārdnīcā", kas vairākkārt negrozīta izdota arī svešumā. Tā, piem., vietvārdus Kanada un Čikaga raksta divējādi, kā ar gaŗo, tā arī īso „a", kaut gan angļu izrunai pilnīgi neatbilsts ne viena, ne otra.

R. Ārums, Čikagā.

Jūsu norādītās svešvārdu pareizrakstības komisijas atzinums tiešām pielaiž divējus rakstības veidus, piem., vārdā Čikaga, kaut gan, vismaz pēdējā laikā, pieņemts rakstīt to īsi. Turpretim Kanada arī pēc šī principa rakstāms īsi, jo arī iepriekš pieminētajā Latviešu valodas pareizrakstības vārdnīca norādīts, ka nekad nav rakstāms gaŗš patskanis tur, kur oriģinālvalodā nav bijis gaŗuma.

Kaut gan šī nodaļa nav domāta plašākām diskusijām, tomēr ierosinātais jautājums ir pelnījis nopietnāku pieeju, jo ne tikai svešvārdu, bet vispār mūsu valodas jautājumi trimdā palikuši pabērna lomā. Cerēsim, ka ALA un LNAK izsludinātais „Latviešu valodas gads" dos kādus panākumus arī šajā virzienā. Vismaz iecerētās latviešu valodas komisijas ir teicams solis uzlabojumu virzienā.

VĒLREIZ VECĀS MĀMUĻAS

Lasot jūsu rakstus attiecībā uz vecākām māmuļām, varu piedāvāt brīvu istabu un uzturu, ja viņa ir spējīga un grib palīdzēt vieglos mājas darbos. Un, es uzsveŗu — tikai vieglos darbos. **Piedāvājums**, Toronto.

Paldies par atsaucību. Pašreiz ir jau trīs iespējas izvietot vecās māmuļas latviešu ģimenēs. Jautājuma ierosinātāja no kādas veco ļaužu mītnes jau panākusi labvēlīgu atrisinājumu un uzņemta kādā latviešu ģimenē ārpus Toronto. Sirmās māmuļas un vispār vecie ļaudis aicināti atsaukties un uzticēt savas problēmas. Ceŗu, ka kopējiem spēkiem spēsim tās atrisināt. Runo

LAIKRAKSTA
LATVIJA AMERIKĀ
ATVEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO
LATVIEŠU VEIKALOS
★
„Latvija Amerikā" vajadzīgi
abonementu
un
sludinājumu pārdevēji
pilnam vai daļējam darba laikam
Labs atalgojums.
Zvanīt: 465-7902

PĀRDODAMA
1. OBLIGĀCIJA
Zvanīt Toronto
691-3163

Latviešu nams Toronto
M e k l ē
NAMA PĀRZINI
VĒLAMS
PRECĒTS PĀRIS.
Lūdz rakstīt valdes priekšsēdim: E. Briedis,
132 Church Ave.,
Willowdale, Ont.

Kārlis Kūlmanis

dzimis 1899. gada 10. oktobrī Rīgā,
miris 1972. gada 2. februārī
Grand Rapidos, Mich.

Izvadīts uz pēdējo dusu 5. februārī.

Dziļās sērās
piederīgie ASV, Kanadā un dzimtenē

„Es sapņi par dzimteni pagalvī lieku . . ."

Latviskā mantojuma glabātāji

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA SARĪKOJUMS HAMILTONAS SKOLĀ

Hamiltonas latviešu skola Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā 29. janvārī par Kārļa Ulmaņa dzīvi un darbu lasīja ģimnazijas audzēkņi. Dāvids Lapiņš un Dzintra Rudzīte apskatīja aicinājuma nozīmi un devumu neatkarīgās Latvijas skolām, bet Ruta Kalupniece savā lasījumā pieminēja Draudzīgā aicinājuma ietekmi mūsu skolu dzīvē svešumā. Viņa atcerējās arī DV 2. globālo dienu lielās jundas noslēgumu,kuŗā tika ienesti seno dienu kauju karogi, tos pavadot trimdā dzimušajam zēnam un meitenei tautas tērpā, tā simbolizējot karoga un tautas nākotnes nodošanu jaunajai audzei. Nobeigumā Laima Cera deklamēja K. Ulmaņa iemīļoto Ilzes Kalnāres dzejoli Mana dzimtene.

Vakara referente bija rakstniece Indra Gubiņa, kuŗa stāstīja par latviešu literātūras attīstību, sākot ar veco Stenderu līdz mūsu dienām. Referente pieminēja arī Jāni Raini kā izcilu dzejnieku, kas skubināja tautu tiekties pēc izglītības un savas valsts. Tauta atzina, ka vārdā ir spēks. Referente tālāk pieskārās bēgļu gaitām Vācijas nometnēs, kad nebija mācības līdzekļu, bet ar visām grūtībām nometņu skolās izauga latviešu paaudze, kuŗas bērni tagad ir trimdas latviešu skolu skolēni. Arī tiem jāizaug par latviešiem. Nobeigumā Indra Gubiņa nolasīja vienu no saviem dzejoļiem, ko veltījusi savam dēlam, aicinot palikt par latvieti, jo viņa vecāki ir latvieši. Savā stāstījumā referente ievīja dzejoļus un dziesmas, ko dziedāja gan visa publika, gan latviešu skolas koris.

Pēc referāta skolas pārzine E. Gulbe un E. Fogele pasniedza ģimnazijas kursa beigšanas apliecības Laurai Rozei un Inesei Tuklerai, kuŗām jau pagājušā gada pavasarī bija jāpabeidz latviešu ģimnazija, bet viņas tajā laikā atradās Minsteres latviešu ģimnazijā Vācijā. Atgriežoties Hamiltonā, abām likās, ka šī apliecība ir vērtīga un lūdza skolas padomi rast iespēju to saņemt. Viņas tagad strādā latviešu pamatskolā par palīgskolotājām. **BŠK**

Gaŗš un svētīts mūžs

Hamiltonietim Jānim Cīrulim 13. janvārī piepildījās 95 mūža gadi. Viņš dzimis 1877. gadā Valmieras apriņķī. 1900. gadā sācis dienēt cariskās Krievijas armijā. Piedalījies krievu-japāņu un Pirmā pasaules kaŗā, vēlāk iestājoties arī latviešu strālnieku pulkos. J. Cīrulis ir biedrs Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrībā Kanadā. Latvijas patstāvības laikā saimniekojis Valmieras apriņķa Gibžu mājās, kas atradās uz paša Gaujas krasta. Jubilārs 20 gadus darbojies sava pagasta valdē, beidzamos 11 gadus būdams pagasta vecākais. Bez šiem pienākumiem vadījis vietējo pašpalīdzības biedrību, Latviešu zemnieku savienības nodaļu, kā arī bijis Valmieras pilsētas latviešu biedrības krājaizdevu kases padomes loceklis un Latvijas bankas Valmieras nodaļas diskonta komitejas loceklis.

Hamiltonas latviešu biedrības namā 15. janvārī sirmo jubilāru bija ieradušies sumināt bijušie valmierieši un citi apsveicēji. No Hamiltonas latviešu ev.-lut. draudzes sveica bij. Valmieras mācītājs E. Pavasars, no draudzes dāmu komitejas — V. Alksne, bet vecajiem strēlnekiem — O. Berka. No agrākajiem valmieriešiem sveica A. Apinis. DV vārdā jubilāru sveica J. Gailītis. Bija daudz dāvanu, to vidū arī agrāko valmieriešu dāvinātais „veselības krēsls", apsildāms ar elektrību. Ap 40 suminātāju nodziedāja Daudz baltu dieniņu un Dievs, dod tautas darbiniekiem.

Ar visu smago gadu nastu, jubilārs vēl ir visai spirgts, arī par veselību nesūdzas. Viņš cītīgi lasa grāmatas un abonē laikrakstu Latvija Amerikā.

J. G.

Hamiltonas latviešu skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā 29. janvārī Hamiltonas latviešu biedrības zālē. Priekšnesumu izpildītāji, no kreisās: Davids Lapiņš, Ruta Kalupniece, rakstniece Indra Gubiņa, Laima Cera un Dzintars Rudzītis. Foto: J. Gailītis

Aizvadits sekmigs gads

DV Hamiltonas nodaļas gadasapulci 30. janvārī Latviešu biedrībā māc. E. Pavasars ievadīja ar īsu svētbrīdi. Nodaļas valdes priekšsēdis A. Kalupnieks aicināja sapulces dalībniekus ar klusuma brīdi godināt mūžībā aizgājušos cīnītājus un DV biedrus.

Par sapulces vadītāju ievēlēja E. Robežgruntnieku, protokolētāju — Baibu Šmitu - Kalēju, bet par balsu skaitītājām jaunās vanadzes Inesi Tukleru un Lauru Rozi. Valdes ziņojumā A. Kalupnieks minēja, ka nodaļa izkārtojusi Karnevālu „Monte Carlo", sporta un jaunatnes svētkus Sidrabenē, vanadžu „Zaķīšu tirdziņu", DV meistarsacīkstes šaušanā un DV 2. globālo dienu izskaņas sarīkojumu Lielupē, tāpat nodaļas gadasvētkus, sporta kopas Sparta 20 gadu darbības atceri un vanadžu eglītes vakaru. Nodaļas biedri darbojušies arī DV 2. globālo dienu rīcības komitejā un piedalījušies arī citu sarīkojumu organizēšanā, tāpat ieradušies arī demonstrācijā Pad. savienības premjēra vizītes laikā Toronto. Sekmīgi noritējušas ziedojumu vākšanas akcijas. Jaunatnes audzināšanas darbam izdoti $465,50, atbalstot latviešu skolu Hamiltonā, latviešu gaidas un skautus, Minsteres latviešu ģimnaziju Vācijā un Divreizdivi nometnes apmeklētājus.

Pie nodaļas darbojas sporta kopa Sparta, kuŗu vada Ivars Leja, Šaušanas sekcija Nikolaja Ozoliņa vadībā, Ritvara Dzelmes vadītā šacha kopa un drāmatiskā kopa ar režisori Lizeti Kalvāni. Par nopelniem DV darbā ar DV Kanadas valdes atzinības rakstu apbalvoti 3 nodaļas biedri, bet ar DV Sporta nozīmi sudrabā — 5. Valdes priekšsēdis pateicās nodaļas vanadzēm par nenogurstošo darbību un apsveica nodaļas jaunos biedrus. Norai Pulciņai par nenogurstošo vanadžu kopas ilggadīgo vadību valdes priekšsēdis pasniedza atzinības velti — grāmatu un rozes.

Nodaļas kases ziņojumu sniedza kasieris A. Adītājs. Biedrzinis E. Reins ziņoja, ka nodaļā pašreiz 164 biedri — 99 vanagi un 65 vanadzes. Aizvadītajā gadā iestājušies 7 biedri, izstājušies 5. Pārskatā par Spartas darbību Ivars Leja ziņoja, ka sporta kopā reģistrēti 20 biedri, to vidū 6 jaunieši un 2 biedri veicinātāji. Sieviešu volejbolu vada Laimdota Morusa, bet vīriešu — M. Žulps. Volejbolistu komandas piedalījušās Kanadas latviešu meistarībā, draudzības dienu un DV 2. globālo dienu turnīrā, jaunatnes un sporta svētkos Sidrabenē. M. Žulps ieguvis 1. vietu Kanadas galda tenisa meistarībā, bet Sandra Leja un Laimonis Eichvalds uzvarējis jauktā dubultspēlē. Iegūtas vairākas uzvaras galda tenisā. M. Žulps piedalījies pasaules meistarībā Japānā. Sporta kopas dalībnieki piedalījušies jaunatnes un sporta svētku organizēšanā un vadībā Sidrabenē, DV 2. globālo dienu turnīrā un vairākās vieglatlētikas sacīkstēs Sidrabenē. Kopa vada arī sporta nodarbības latviešu skolā. Kopas 20. gadasvētkos vairāki biedri saņēmuši DV Kanadas valdes sporta medaļu sudrabā. Atsākusi darbību Hamiltonas DV nodaļas drāmatiskā kopa, dalībniekos esot tikai jauniešiem.

Sapulcē nolasīja vecā latviešu strēlnieka Pēteŗa Zariņa pateicības rakstu par strēlnieku godināšanu, it sevišķi par DV 2. globālo dienu izskaņas sarīkojumu Lielupē, kuŗā vecajiem strēlniekiem bija noorganizētas šaušanas sacīkstes.

Revīzijas komisijas protokolu nolasīja J. Dubinskis, aicinot sapulci izteikt pateicību nodaļas valdei, tās ilggadējam kasierim A. Adītājam un līdzšinējai vanadžu kopas priekšniecei Norai Pulciņai, tāpat visai kopai.

Valdē bija pārvēlami 2 locekļi. Ievēlēja V. Dāboliņu un K. Salenieku. Vadoties pēc DV Kanadas valdes ieteikuma, katras nodaļas valdē ievēlēt vienu jaunatnes daļas vadītāju vai vietnieku, šajā amatā ievēlēja Inesi Tukleri, bet par palīdzi Lauru Rozi. Revīzijas komisijā vienbalsīgi ievēlēja J. Dubinski, A. Rozīti un E. Remkinu, bet kā delegātus Kanadas DV delegātu sapulcē 18. un 19. martā Toronto — E. Robežgruntnieku un I. Krūziņu.

Pārrunās Inese Tuklera ierosināja Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā domātiem ziedojumiem pievienot norādījumu, kādiem mērķiem ziedotā nauda izlietojama. Pēc viena gada pavadīšanas Minsterē, viņa ieteica ziedot mācību līdzekļu iegādei.

A. Kalupnieks pasniedza grāmatas velti Pēterim Zariņam viņa 75. šūpuļa svētkos. Jubilārs savukārt ar ziedojumu atcerējās nodaļas valdi.

Pēc sapulces tās dalībnieki pulcējās kopējā biedru vakarā. Galdu bija klājušas nodaļas vanadzes. J. Gailītis demonstrēja DV 2. globālo dienu filmu. Dziesmu pavadījumus uz akordeona spēlēja Alfreds Grīnbergs, bet Baiba Šmita - Kalēja uz ģitaras. Jautru epizodu par piedzīvojumiem Minsterē tēloja jaunās vanadzes Inese Tuklera un Laura Roze, kuŗas tur pavadīja pagājušo mācības gadu.

BŠK

No dzimtenes saņemta ziņa, ka mūžīgā mierā aizsaukts mūsu mīļais tēvs

Jānis Boruks

dzimis 1888. g. 17. februārī Jaunjelgavā,
miris 1972. g. 1. februārī Vecāķos.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
piederīgie Latvijā un meita ar ģimeni Kanadā

Augšā aiz zvaigznēm,
Tur tiksies reiz mīļi,
Tie, kas šeit pasaulē
Šķīrušies būs.

Mūsu mīļais

Dr. Roberts Ciekurs

miris 1972. gada 2. februārī Jangstaunē, Ohio

Viņu mīļā piemiņā paturēs:
sieva ar ģimeni ASV, brālis ar ģimeni Kanadā, brālis ar māsu Latvijā, Elza Ziediņa ar vīru.

Kā aiziet mūžs, kā pazūd dienas,
Tu stāvi, brīnies — nupat bij,
Un te jau tavu zemes dzīvi
Pret mūžību Dievs svētais mij...

Jānis Markitants

dzimis 1888. gada 6. maijā,
miris 1972. gada 27. janvārī Hamiltonā, Ontario.

Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

Ziedojumi TLTA latviešu ģimnazijai

Draudzīgā aicinājuma ietvaros arī šogad latviešu skolas svešumā saņēmušas lielākus ziedojumus. Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijai ziedojuši:

Latviešu nacionālā apvienība Kanadā 500 dol., Latviešu nama valde, Latviešu biedrība un Toronto latviešu kreditsabiedrība atbalstījusi skolu ar telpām, laikraksti Latvija Amerikā un Londonas Avīze ar brīvu laikraksta gada abonementu, Sv. Jāņa ev.-lut. draudze 75 dol., Sv. Andreja ev.-lut. draudze 100 dol., Austrumu ev.-lut. draudze 50 dol., Latviešu katoļu draudze 25 dol., Latviešu baptistu draudze 20 dol., Studenšu korporāciju kopa 50 dol., Toronto korporāciju kopa 50 dol., korporācija Selonija 50 dol., Akadēmiskā vienība Līdums 15 dol., vanadžu kopa Toronto 25 dol., TLB inženieŗu un tehniķu kopa 25 dol., Latviešu kara invalidu apvienība Kanadā 15 dol., diriģentes Ērikas Freimanes piemiņas fonds — 50 nošu burtnīcas, Benjamiņa filmu laboratorija — 60 diapozitīvus, A. Liepiņa litogr. plašu izgatavošanas darbnīca — 46 dol. atlaidi no klišejām skolas žurnālam.

Privātie ziedotāji: 50 dol. St. Vasarājs; 25 dol. Dr. Ņīna Černavska un V. Kaliņa ģimene; 20 dol. — arhibīskaps A. Lūsis, Dr. A. Vanags, Dr. L. Upenieks, Dr. A. Ikše, E. A. Koks, R. Bērziņa ģimene, Dz. Simanovska, Jānis Ozols, Vold. Bebris, A. Pētersons Ltd., E. Dallas, M. Gruzīte, V. Brieža ģim. 15 dol. Dr. V. Lauge, K. Grasmanis, Broadview Delicatessen Mikelsons); 10 dol.— B. Senkēviča, Indra Gubiņa, P. Auziņš, Vija Bembere, A. Dumpe, A. Melbārdis, Velta Ruble, L. Undups, R. un N. Zubans, K. Bertušs, A. Andžāns, Jūlijs Snuciņš, Alf. Leja, L. Tauriņš, G. Tannis, I. Kuksis, D. Jankovskis, Ed. Koks, Jānis Plaudis, T. Mūrnieks, B. J. Miškins, I. Morgensterns, M. Baumeisters, A. Ozoliņš, D. Melnbārdis, Aija un Jānis Brieži, J. Liepiņš, Arturs un Alma Ozoliņš, Arnolds un Anna Putniņš, E. Gulbis (Crest Florist), L. Balevics, R. Pelude, Jānis Zvirgzdiņš, Marjorie Kaņķis, A. Lucs, I. Balodis, A. Korbs, Hedviga Pētersone, A. Jaunkalns, Ludmilla Kuze, A. Vītols, A. Prauliņš, Harijs Kiršs, A. Brieža ģim.; 6 dol. — E. Zilāns un R. Pērkons; 5 dol. ziedojuši 98 ziedotāji. Bez tam vēl ziedotas vairākas grāmatas.

Uz ziedojumu listēm savākts: Dr. V. Lauge $224, V. Liepiņš $100, Ludmilla Kuze $75, St. Vasarājs $73, M. Baumeisters $64, Dr. Nina Černavska $64. Visvairāk ziedojumu savākušas šādas klases: 4.b klase — $357,50 (klases pārstāve R. Zubāne), 4a — $284 (M. Budrevica), 1..b. — $237 (M. Baumeistars) un 2.b — $194 (D. Siksna).

Ģimnazijas direktrise V. Slavieša visiem ziedotājiem un skolas labvēļiem izsaka sirsnīgu pateicību.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums .....

Valoda jākopj

KULTŪRAS DIENĀS ŅUJORKĀ 18 REFERĀTU

ASV centrālās latviešu kultūras dienās 29. un 30. janvārī divās jauniešu paneļdiskusijās mēģināja noskaidrot, vai nākamajai paaudzei vajadzētu mācīt latviešu valodu. Paneļa vadītājs Juris Ķivulis norādīja, ka izteiktās domas varētu arī neatbilst jauniešu pašu uzskatiem. Visi 4 jaunieši, kas piedalījās paneļa pārrunās, beiguši latviešu ģimnaziju Ņujorkā un darbojušies dažādās jauniešu organizācijās.

Maira Bundža norādīja, ka no vecākiem mantojusi latvisko garu. Mums kā latviešiem ir kopīga pagātne, tāpēc arī jāuztur latviešu valoda un sapnis redzēt Latviju. Gunārs Lucāns apsolīja savus pēcnācējus tā audzināt, lai tiem būtu patika palikt par latviešiem un runāt latviešu valodu.

Pretējo uzskatu aizstāvis Andris Eilands domāja, ka viņš pieder amerikāņu kultūrai un ka latviešu kultūra viņu atsvešina no amerikāņu apkārtnes. Organizācijas varētu noturēt sēdes angļu valodā, jo angļu valodas nepratēju latviešu starpā nav. Dzidra Liepiņa domāja, ka vecākiem nemaz nav bijusi cita iespēja kā tikai audzināt bērnu par latvieti. Tagad viņa pati var izšķirties par divām kultūrām. Kaut gan viņa atzīst, ka latviešu valodu vajadzētu mācīties, tomēr paliks pie amerikāņu kultūras.

Paneļa vadītājs J. Ķivulis vēlreiz uzsvēra, ka šīs domas izteiktas tikai paneļdiskusijās; pēc viņa domām lielākā daļa jauniešu noskaņoti par latvisku audzināšanu.

Otrās paneļdiskusijās literāti centās noskaidrot jautājumu par rakstnieku un valodu.

Paneļa vadītājs J. Bičolis aizrādīja, ka rakstnieks ir dzīves vērotājs un tulks. Nora Valtere runāja par valodu dzejā. Liriskajā dzejā valodai ir īpatnējs uzdevums — runāt par vienu lietu un likt noprast citu. Dzejnieks netieši mēģina izteikt kādu apakšstrāvu, kas kā burvība lasītāju ievilina pārdzīvojumā. Dzejas valodu mēdz saukt par saistīto valodu. Brīvajā pantā liekvārdību vairāk ievēro, bet dažreiz ar raksta grafiku papildina dzeju.

V. Zeps norādīja uz tautas dziesmu, klasiskās dzejas un brīvās dzejas uzbūvi. Latvijā pēdējos gados ieviesušās tīrās atskaņas vārdu vidū.

N. Kalniņš domāja, ka rakstniekam jāizkopj latviešu valoda, par palīglīdzekļiem iesakot Latvju dainas un Latviešu valodas vārdnīcu.

Debatēs H. Ozoliņa ieteica reizi mēnesī rīkot rakstnieku sarīkojumus, kas dotu iespēju klausītājiem dzirdēt ne vien rakstneku jaunākos darbus, bet arī tīru latviešu valodu un varbūt kādu jaunvārdu.

Runājot par bērnu un latviešu sabiedrību, L. Streips domāja, ka divvalodu bērnam vajadzīga palīdzība angļu valodā, bet latviešu vecāki tam nav sagatavoti. Par valodas mācības palīglīdzekļiem viņš ieteica latviešu valodas vārdnīcu, latviski angļisko un angliski latvisko vārdnīcu, sinonimu un svešvārdu vārdnīcu, enciklopēdiju, Mazputniņu. Divvalodu bērni esot ne vien labāki valodu pratēji, bet arī sekmīgāki citās mācībās.

J. Lelis referēja, ka latviešu valodas mācīšana jāpārkārto uz struktūrālās mācīšanas metodes pamatiem. Lietvārdam jāmin nominātīva un datīva formas, verbiem trešā persona līdzšinējās nenoteiksmes vietā. Vārdi mācāmi pēc dažādu krāsu kartītēm, citādi mācāma arī vārdu locīšanā.

A. Liepkalns bija novērojis, ka meitenes latviešu valodu prot labāk nekā zēni. Latviešu bērni latviešu valodā lasa vismaz divas reizes lēnāk nekā angļu valodā. Viņš ieteica bērniem dot publicēšanās iespējas, bet preses pārstāvji aizrādīja, ka bērni savus darbus nav laikrakstam iesūtījuši.

Runājot par latviešu preses 150 gadiem, V. Irbe norādīja uz latviešu preses vēsturisko attīstību raksturojot lielākos un ievērojamākos latviešu preses izdevumus. Kaut arī latviešu preses attīstībai nav labvēlīgu apstākļu, rodas jauni līdzstrādnieki un preses darbinieki. Minsteres ģimnazijas izdevumam „Snīpis" visi līdzstrādnieki ir jaunieši. Talkā jānāk arī pašam lasītājam, iesūtot laikrakstam ziņojumus par savas apkārtnes notikumiem.

Referējot par iespiesto vārdu, B. Senkēviča aizrādīja, ka grāmatas un laikraksti latviešus vieno visos kontinentos. Viņa aicināja rakstniekus pievērsties simboliem, jo reizēm pietrūkstot simbolu un varoņgaru. Dzejnieks un rakstnieks reti kad saņem honorāru, bet savu grāmatu izdodot nereti arī jāpiemaksā. Grāmatu okupētajā Latvijā izpērk dažās dienās, bet ārpus Latvijas to nevēlas iegādāties vai pat izlasīt. B. Senkēviča aicināja, lai latviešu grāmata un rakstītais vārds būtu mūsu gara barība.

Pieņēma rezolūciju, ka latviešu valoda jāmāca mājā un skolā, ka bērnam jāsaņem iespējami labākā izglītība, jāatbalsta latviešu mācības iestādes.

Sestdienas vakarā notika Bostonas Līgas koŗa koncerts dir. J. Austruma vadībā. Klausītāji neskopojās aplausiem. Koris dibināts 1954. gadā, un tā tagadējais priekšnieks ir F. Hervarts.

Divās dienās nolasīja 18 referātu. Arī par apmeklētāju skaitu var priecāties. Vk

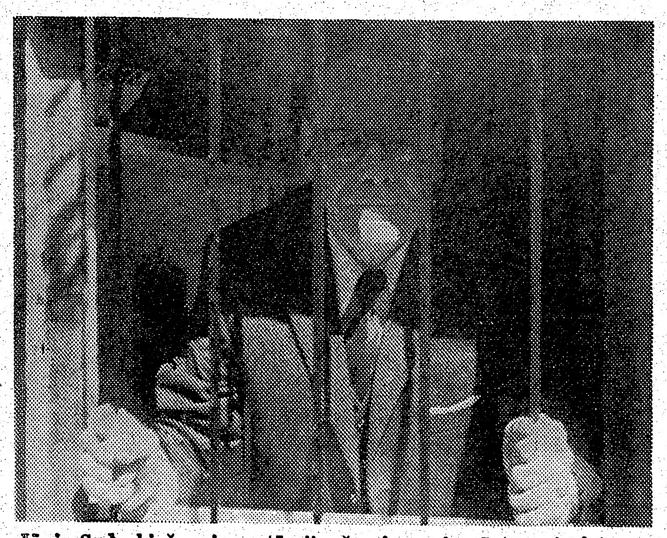

Jānis Sudrabiņš „aiz restēm"— šoreiz nevis gūstā vai cietumā, bet gan A. Aucinieka „Mežvidu" viesu mājas logā, Taunusa kalnos Vācijā, pagājušā gada vasarā, gatavojot Sirmo grāmatu.

A. Aucinieka uzņēmums (MINOX)

Vecie latviešu komūnisti meklē palīdzību

17 LATVIEŠU KOMŪNISTU VĒSTĪJUMS RIETUMEIROPAS KOMŪNISTU PARTIJĀM

Janvāŗa beigās vairāki Rietumeiropās raidītāji ziņoja par okupētās Latvijas 17 veco komūnistu vēstuli, kuŗu tie piesūtījuši vairākām Rietumeiropas un arī dažām sociālistisko valstu komūnistu partijām. Šī vēstule patiesībā ir vēstījums, adresēts Dienvidslavijas, Rumānijas, Italijas, Francijas, Austrijas un Spānijas komūnistu partijām un atsevišķiem komūnistiem, kā franču rakstniekam M. Aragonam un bij. franču komūnistam Garodī.

Šo veco latviešu komūnistu vēstījumu no okupētās Latvijas it kā pagājušā vasarā esot izvedis kāds latviešu tūrists, tā esot rakstīta ar mašīnu un par tās īstenumu neesot ko šaubīties. Starplaikā šis vēstījums publicēts dažos Stokholmas zviedru laikrakstos un arī sociāldemokratu izdevumā Brīvība.

Savā vēstījumā 17 vecie latviešu komūnisti apliecina to pašu ko trimdas latvieši, ka Latviju strauji pārkrievina un tai draud tāds pats liktenis kā somu Karēlijai. Pārkrievināšanas spēcīgākais līdzeklis ir Latvijas pārmērīgā industrializēšana, kas prasa jaunus un atkal jaunus krievu strādniekus. Tāpat krievu valodas uzspiešana par galveno valodu, krievu un Krievijā dzimušo un augušo komūnistu iecelšana visos vadītājos amatos, un visas galvenās noteikšanas uzticēšana komūnistu partijas otrajam sekretāram, krievam Belucham. Vēstulē uzskaitīti arī visi okupētās Latvijas ministri, kas ir krievi vai Krievijā dzimušie latvieši un latviski nerunā nemaz vai runā vāji; tāpat visi vecie komūnisti, kas atbrīvoti no visiem amatiem un nobīdīti pavisam malā.

Vēstules parakstītāji izsaka vilšanos par Pad. savienības vadību un lūdz citas komūnistu partijas sanāksmēs un kongresos iestāties par stāvokli Latvijā, lai tā nepiedzīvotu Karēlijas likteni.

17 vīlušies vecie latviešu komūnisti vēstulē īstenībā nekā sensācionāla nepasaka, bet tā var būt dokuments, kas palīdz trimdiniekiem cīnīties pret Latvijas pārkrievināšanu.

Šīs vēstules norakstu, kas aptver 17 lappuses, krievu valodā saņēmusi arī mūsu laikraksta redakcija.

SPORTS

Jean Mynarick basketbola līga Toronto

Toronto latviešu YMCA iesāka otro spēļu kārtu ar uzvaru pret lietuviešu Aušras jaunatni. Kaut laukumā šoreiz neredzējām parastos YMCA vienības pamatsastāva spēlētājus Tomasu, Jaunzariņu un A. Ozoliņu, viņus lieliski aizstāja šogad pirmo reizi laukumā redzamie I. Pērkons un A. Lakstīgala. Atjautīgs piespēlēs un arī sekmīgs punktu guvējs bija L. Tobiss. Daudz grozu otrā puslaikā ieguva arī I. Kopštāls, bet sevišķi veiksmīga diena bija V. Pālenam.

Pirmā puslaikā lietuvieši spēlēja negaidīti sīksti un sedza mūsu zēnus reizēm pa visu laukumu, nedodot iespēju latviešiem atrauties. Šāds spēles veids deva latviešu labā daudz sodu. Puslaiku beidzot, YMCA veda ar 35:32. Otrais puslaiks rādīja, ka pretinieks nespēj vairs segt labi spēlējošo latviešu jaunatni. Trešā ceturksnī mūsu zēni veda jau ar 61:38 un uzvarēja spēli ar 95:50.

YMCA spēlēja: V. Pālens — 34; J. Kopštāls — 20; L. Tobiss — 16; A. Lakstīgala — 12; I. Pērkons — 11; A. Līdums — 2; R. Valdmanis.

Ž. Zentiņš

Novusa spēles interesenti!

Kanadas latviešu 1972. gada meistarsacīkstes novusā notiks 19. februārī plkst. 10 rītā Toronto DV namā, 125 Broadview Ave. Sacensības notiks vienspēlēs un dubultspēlē, dalībniekiem pieteicoties uz vietas ne vēlāk kā līdz plkst. 10.30.

Latvieši arī šogad piedalīsies...

(Pārnesums no 1. lpp.)

ņojumu pieņēma, novēlat labas sekmes arī šī gada Karavānas rīkošanā.

Valdes priekšsēdis T. Kronbergs ziņoja, ka LNAK mūža biedru skaits pieaudzis par sešiem un pašreiz sasniedzis 69. Pēdējā laikā muža biedriem paredzētās iemaksas izdarījuši Zigurds Miezītis, Solveiga Miezīte, Alfreds Vītiņš, Pauls Treiers, Milda Treiere un Andrejs Rolavs. Lielāku atsaucību šim pasākumam varētu sagaidīt no mūsu akadēmiķiem, galvenokārt ārstiem, kas materiālā ziņā ir labāk situēti par citiem.

Plašākas pārrunas izraisīja J. Mežaka un V. Upeslāča izstrādātie mūža biedru fonda noteikumi, kas paredz pamatkapitāla neaizkaŗamību, izņemot sevišķi nozīmīgiem nacionāliem pasākumiem pēc LNAK valdes atzinuma ar ⅔ balsu vairākumu. LNAK tiešajam darbam paredz gan izlietot kapitāla procentus, pie kam vienojās kapitālu ieguldīt drošos un ienesīgos pasākumos — vērtspapīros. Pēc M. Čuliša ierosinājuma nolēma mūža biedru fondu nosaukt par „LNAK nākotnes fondu". Šos ierosinājumus un jaunā fonda noteikumu apstiprināšanu nodos LNAK padomei kā statūtu papildinājumu.

LNAK padomei nodos arī Kanadas DV zemes valdes ierosinājumu par kopēju baltiešu radioraidījumu organizēšanu.

Latviešu pārstāvis Baltijas tautu federācijā Guntis Suksse informēja, ka federācija sagatavojusi vēstules Kanadas federālā parlamenta un senāta locekļiem par ministru prezidenta Trudo vizīti Pad. savienībā un tur noslēgtajiem līgumiem. BTFK ir ieskatos, ka šie nolīgumi apdraud baltiešu intereses, tādēļ aicina parlamentāriešus apsvērt iespējas to revidēšanai.

Par saraksti ar ALA priekšsēdi U. Gravu sakarā ar ierosinātiem gozījumiem Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda valdes izraudzīšanā, ziņoja J. Mežaks, par ko mūsu lasītājiem plašāka informācija sniegta jau agrāk. Pēc līdzšinējās kārtības par ZLKF priekšsēža vietnieku jau agrāk apstiprināts T. Kronbergs, par vicepriekšsēžiem J. Mežaks un Dr. E. Upenieks, bet par valdes locekļiem J. Zuntaks (tēlotājas mākslas nozarē) un A. Štrombergs (mūzikas nozarē). Pēc J. Mežaka priekšlikuma LNAK valde apstiprināja visus ALA izraudzītos ZLKF valdes locekļus un referentus, bet no Kanadas savukārt ierosināja ALAs valdei apstiprināt par referentiem humanitāro un sociālo zinātņu nozarē Anitu Liepiņu (filoloģija), J. Dreifeldu (politiskās un sociālās zinātnes), technisko un dabas zinātņu nozarē prof. A. Dreimani, literatūrā Gunu Blūmu, presē O. Liepu, daiļamatniecībā un lietiskā mākslā Veltu Vilsoni un A. Gugānu, teātŗu mākslā Almu Maču un paidagoģijā A. Bāliņu. Vienojās gadskārtējo Kultūras fonda ziedojumu vākšanas akciju ievadīt ar kopēju uzsaukumu, ko parakstīs ALAs valdes priekšsēdis U. Grava un LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Kanadā paredzēts savākt 2000 dol.

Bez iebildumiem pieņēma T. Kronberga ierosinājumu arī Kanadā šo gadu izsludināt par Latviešu valodas gadu, līdzīgi kā to jau agrāk darījusi ALA.

Pārrunājot iespējas izmantot Kanadas federālās valdības paredzētos atbalstus etniskiem kultūrāliem pasākumiem, vienojās tādu pieprasīt daiļamatnieces un etnografes O. Dzērvītes iecerētajai grāmatais Latvju raksti. Grāmatai paredzētais teksts aptvers 120 lappuses ar 100 illustrācijām, to vidū ap 30 krāsu uzņēmumi.

Pēc Kritušo kaŗavīru piemineklja pārvaldes lūguma piešķīra tai 100 dol. pieminekļa uzturēšanas izdevumu segšanai. Ar padomes sesijā ierosināmo budžeta projektu iepazīstināja kasieris K. Tannis, ko valde pieņēma ar 700 dol. palielinājumu Kultūras fonda ieņēmumos un izdevumos. Valdes operātīvais budžets sabalansēts 6550 dol. apmērā, bet dažādos fondos kopā 5150 dol., jeb pavisam kopā 11.700 dol.

Kā zināms, pēdējo Kanadas latviešu dziesmu svētku ietvaros Nākotne 70 sarīkojumu atlikumu pārvaldīšanai pie LNAK nodibināja atsevišķu fondu „Mantojums — Heritage". Šī fonda valde, kā informēja V. Liepiņš, principā piekritusi LNAK valdes lūgumam aizdot 1000 dol. paredzētam BPLA kapitālizdevumam Latviešu gramatika, pie kuŗas sastādīšanas strādā austrāliešu profesors Dr. Fenells.

Latviešu pārstāvēšanu „Ethnic intern-commitee for aged" uzņēmies A. Rāviņš.

Valdes sēdē, ko vadīja priekšsēdis T. Kronbergs, bez jau minētajiem un pārējiem valdes locekļiem vēl piedalījās arī LNJAK valdes priekšsēdis K. Zichmanis. R. N.

Draudzīgā aicinājuma dienā latviešu skolā Toronto. Bērnu vecāki un viesi noklausās kokļu ansambļa priekšnesumus un deklamācijas. Svinīgo aktu ar svētbrīdi ievadija māc. A. Briedis. Akta dalībniekus uzrunāja skolas pārzine A. Martinsone, pēc kam par latviešu presi stāstīja LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs. Foto: J. Liģers

Atbalsts jaunatnei

LONDONAS LATVIEŠU KOPAS GADA SAPULCE

Londonas (Ontario) latviešu kopas gada sapulcē 16. janvārī pārskatus par pagājušā gada darbību sniedza valdes priekšsēdis A. Dreimanis. Kopas biedru skaits pašreiz ir 122 (8 nākuši klāt, 3 miruši), visi ir LNAK dalībnieki. Pagājušā gadā rīkoti 7 sarīkojumi, no tiem 3 izkārtoti kopā ar citām Londonas latviešu organizācijām. Noorganizētas 3 izstādes un skates. Ārējai informācijai dāvātas grāmatas un abonēti žurnāli angļu valodā Rietumontario un Vaterlū universitātēm. Londonas pilsētas bibliotēkai pēc tās pieprasījuma iesniegts grāmatu saraksts, ar kādiem izdevumiem būtu vēlams iesākt latviešu nodaļu. Atbalstīts Nacionālais Fonds Zviedrijā. Jaunatnes atbalstam pagājušā gada sākumā nodibināts vēsturnieka Pēteŗa Dreimaņa piemiņas fonds, kurā saziedoti 932 dol. No tiem 200 dol. piešķirti Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā un 50 dol. Ainas Krūmiņas braucienam uz Divreizdivi nometni.

Kases pārskatu nolasīja kasieris A. Banga. Biedru maksas, ziedojumi un sarīkojumu ienākumi bijuši lielāki nekā budžetā paredzēti, bet palielinājušies arī daži izdevumi, piemēram, ārējai informācijai, tāpat vietējam informācijas biļetenam, lai gan to bez atlīdzības sastāda, pavairo un izsūta. Londonas latviešu kopas biedrzinis ir F. Arnds. Par kopas līdzdalību ārpus latviešu grupas ziņoja valdes priekšsēža vietnieks R. Epneris, kurš pārstāv latviešus vairākās organizācijās. Aktīvākā līdzdalība bijusi Londonas tautas mākslas padomē un tās plašajā sarīkojumā Londonas simtgades hallē, kur latviešu novietnes iekārtoja kopas dāmu komiteja. Programmu iesāka ar Toronto koklētāju ansambļa Auseklītis priekšnesumiem.

Par dāmu komitejas darbību ziņoja tās priekšniece J. Sāra. 18 komitejas dalībnieces piedalījušās kopas sarīkojumu saimnieciskās puses izkārtošanā. Sarīkots Ziemsvētku tirdziņš, kas ir kopas galvenais ienākumu avots. Gandrīz ik mēnesi rīkotas vakarēšanas.

Par Londonas latviešu skolu, kas darbojas latviešu kopas pārnē ar visu pārējo latviešu organizāciju atbalstu, ziņoja vecāku padomes priekšsēdis V. Mičulis un skolotāja M. Pīpasta. Skolā darbojas divi skolotāji ar 9 skolēniem, 5 dažādu vecumu grupās, lietojot jaunas mācību metodes. Skolēnu, īpaši jaunāko, interese par skolas darbu uzlabojusies. Pārrunas izraisīja E. Bites ierosinājums apsvērt jautājumu, kā mācīt reliģiju skolas bērniem, jo tagad, kad skola darbojas kopā ar skautiem un gaidām ceturtdienu vakaros, luterāņu mācītāja J. Prauliņa līdzdalība apgrūtināta, un viņš var ieradties Londonā tikai nedēļas nogalēs.

Par Londonas latviešu bibliotēku ziņoja bibliotēkāre L. Zvagule. Pagājušā gadā iegādātas vai saņemtas ziedojumos 105 grāmatas un mēnešraksti. Bibliotēkā pašreiz ir 2250 grāmatu un žurnālus. Lasīšanai izsniegto grāmatu skaits pieaudzis. 287 grāmatas pieprasītas 433 reizes. Sastādīts jauns grāmatu katalogs.

Par LNAK pagājušo padomes sēdi ziņoja Londonas latviešu kopas delegāts E. Bite. Viņš mudināja Londonas latviešus iestāties par mūža biedriem LNAK. Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza tās priekšsēdis A. Grīns.

Kopas valdē ievēlēja līdzšinējos — A. Dreimani, R. Epneri, A. Bangu, A. Arndu un K. Ataru, bet no jauna V. Mičuli. Arī revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos — A. Grīnu, E. Gravu un B. Liepu. Apstiprināja dāmu komitejas ievēlēto valdi: priekšnieci J. Sāru, tās vietnieci A. Arndu, sekretāri L. Zvaguli, kasieri S. Jurjānu un mantzini E. Brikmani. Dāmu komiteja bija klājusi kafijas galdu.

Sapulci vadīja R. Epneris, protokolēja J. Sāra. A.

Zilais džungļu vīraks

Birutas Senkēvičas vakars Ņujorkā

Neparasts izvērtās Latviešu preses biedrības 2. februārī Igauņu namā Ņujorkā rīkotais Birutas Senkēvičas vakars, kas bija pulcinājis 35 apmeklētājus. Tie nepamanīja, ka programma bija jau sākusies. Biruta Senkēviča, ģērbusies platā, raibā Venecuēlas tērpā, staigāja pa sarīkojuma telpu un kvēpināja no Venecuēlas atvesto džungļu vīraku, kas radīja zilus dūmus un neparastas džungļu smaržas. Likās, ka no sarīkojuma telpas ar zilo vīraku būtu jāizdzen mošķi. Bet tas aizdzina igauni, kas bija pavēris zāles durvis, vēroja neparastos dūmus un laikam neapjauta, kas tur notiek. Viņš vēlējās zināt, vai telpā neesot kļuvis par karstu un vai apmeklētāji spējot vēl izturēt. Tad tūlīt aizcirta zāles durvis un pazuda. Visu sarīkojuma laiku spēlēja mūzika, ko bija iespēlējis un iedziedājis slavenais Venecuēlas mākslinieks Rafaels Montano. Viņš parasti apbraukā Venecuēlu, savāc un pieraksta tautas dziesmas, ko vēlāk pats ieskaņo.

Biruta Senkēviča Ņujorkā uzturējās vienu nedēļu, piedaloties ASV Kultūras dienās ar referātu un paneļdiskusijās. Pēc tam viņa apciemoja draugus un paziņas, apskatīja ievērojamākās Ņujorkas vietas, kā arī apmeklēja Apvienotās nācijas, mūsu laikraksta pastāvīgās Apvienoto nāciju korespondentes Dagmāras Vallenas pavadībā. No savas dzīves vietas Toronto rakstniece bija projām septiņas nedēļas, lielāko laiku pavadot Venecuēlā. Iedegusi tumšā krāsā un labi atpūtusies, viņa no Venecuēlas siltuma ieradās Ņujorkas vēsumā. Sarīkojuma vakarā Ņujorkā plosījās pirmais šīs ziemas sniegputenis.

Sākumā Kanadas viešņa aprakstīja krāšņo Venecuelas dabu, pastāstot arī pāris teikas. Viņa Venecuelā ieradusies trīs dienas pirms Ziemsvētkiem, kad temperātūra bijusi 84 gradi. Tūlīt arī iemīlējusies Venecuelas kalnos. Pilsēta novietota kā bļodā, visapkārt kalni. Leģenda stāsta, ka kalna galā gulošo meiteni nobūris burvis, kas viņu iecerējis, bet virsaiša meita gribējusi precēt kāda cita virsaiša dēlu. Kāzu dienā meitene aizbēgusi no burvja kalnos, kur kopā ar savu iecerēto gribējusi ielēkt kalna ugunī, bet virsaitis uguni apdzēsis un abi jaunieši pārvērtušies akmenī. Rakstniece vairākas nedēļas pavadījusi Venecuēlas jūrmalā.

Venecuelas indiāņi tirgojas ar audumiem un drānām, ko samērā lēti pārdodot. Dāmu tērpi ir plati un ērti. Pilsētā daudz puķu un ziedu. Jaunieši vakarā dzied serenādes. Jauneklis pie savas izredzētās loga dziedot tik ilgi, kamēr saņemot skūpstu, un tikai tad ejot projām. Jauniešu morāle augsta, skrandaiņus un bārdaiņus gandrīz neredzot.

Latviešiem Venecuelā nav organizāciju, ir tikai luterāņu baznīca. Sapulcēšanās galvenokārt privātās viesībās. Venecuēlā dzīvo ap 500 latviešu, no tiem lielāko tiesu galvaspilsētā Karakasā. Tie nav nabadzīgi. Daudzās Venecuelas mājās nav logu, bet tikai režģi, lai dotu veldzi karstajās dienās.

Latviešu draudzi vada māc. A. Gulbis; dāmu komitejas priekšniece ir A. Svedburga. Pārtikušo latviešu cilvēku dzīve šeit „sit augstu vilni". Lielajā debesskrāpī viesībās pie Viļa Vītola pulcējušies ap 70 latviešu, lielākā daļa jauniešu. Galdā pasniegti lepni ēdieni. Rakstniece redzējuši daudzas latviešu grāmatas, pie sienām gleznas. Pārticībā dzīvojot arī citi tautieši, kas viesību rīkošanā cenšoties viens otru pārspēt. Mēbeļu rūpnieka Cukaiņa uzņēmumā strādājot ap 150 strādnieku. Tekstilrūpniekam Sedam kristību svinībās ērēts īpašs orķestris. Biruta Senkēviča aicināja latviešu jauniešus braukt uz Venecuēlu, jo tur dzīvojot daudzas turīgu latviešu vecāku meitenes. Jaunieši lēnām ieaugot svešā vidē, jo nav latviešu saietu. Venecuēlā apmetušies latviešu ārsti, zobārstes, inženieŗi, profesori. Tur dzīvojot arī slavenais latviešu čempions Pāvils Atars, kas divas reizes bijis Latvijas meistars un 8 reizes cīnījies Latvijas valsts vienībā. Olafs Ilziņš Kanadas viešņai par godu nospēlējis Mediņa Āriju. Mākslinieks drīzumā paredzējis koncertu Ņujorkā. Olafs Ilziņš strādā par profesoru un ir koncertmeistars simfoniskā orķestrī. Trīs nedēļas pēc mātes nāves pirms četriem gadiem apprecējies.

Nobeigumā viešņa skandēja savus dzejoļus. Sarīkojumu ievadīja Latviešu preses biedrības priekšnieks V. Irbe. Viesi pēc interesantā stāstījuma pakavējās pie kafijas galda.

—be.

Arnoldu Šīmani pieminot

Čikagā 27. janvārī veļiem pieņulcināts mākslinieks Arnolds Šīmanis, dzimis 1913. gada 31. jūlijā Jelgavā. Jau zēna gados viņš sācis interesēties par mākslu. Vēlāk piešķirtā Jelgavas pilsētas stipendija paveŗ ceļu uz Latvijas mākslas akadēmiju, kuŗā tiek uzņemts 1930. gadā. Kaŗa un okupācijas apstākļi atļauj Šīmanim pabeigt Mākslas akadēmijas prof. Liberta vadīto meistardarbnīcu tikai 1942. gadā ar mākslinieka gleznotāja gradu. Tam seko iesaukšana kaŗavīru rindās, kur mākslinieks nokļūst Latviešu leģiona 15. divīzijas stābā.

Kaŗam beidzoties, Arnolds Šīmanis līdz ar pulkveža Januma pulku dodas gūstā. Seko smagās gūsta dienas Cēdelgemas nometnē, tad atbrīvošana un apmešanās Šlezvig-Holšteinā. Šeit Šīmanis rosīgi nododas ģimnazijas darbam, sākumā par skolotāju, vēlāk vadot internātu, šajā laikā pievēršoties arī akvareļu gleznicībai. 1951. gadā viņš kopā ar ģimeni izceļo uz ASV un apmetas Čikagā. Iekštelpu dekorācijas ir viņa eksistences darbs, bet brīvais laiks pieder tīrai gleznicībai, teātŗa dekorācijām, grāmatu ilustrācijām un apvalkiem. Šīmanis sarīko daudzas patstāvīgas izstādes un piedalās Latvijas mākslas akadēmijas korporācijas Dzintarzeme, kuŗas filiāls viņš bija, sarīkotās izstādēs. Ziemeļamerikas mākslinieku izstādē 1963. gadā Parīzē Arnolds Šīmanis par izstādīto darbu saņēma Prix de Paris.

Tāpat kā savā mākslā Arnolds Šīmanis bija Latvijas mākslas akadēmijas tradiciju turpinātājs, viņš arī savā ģimenes dzīvē bija latviskās mājas gara un sabiedriskā darba latviskās kultūras kopējs un veicinātājs.

Žēl šīs pāragrās aiziešanas. To izjutīs ne tikai Čikagas latvieši, bet arī pārējie, kas baudījuši Arnolda Šīmaņa mājas latvisko garu.

Nelaikis atstāj dzīvesbiedri Ilzi, Latvija Amerikā Čikagas redaktrisi, dēlu Gundaru un meitu Irisu.

Ed. Dzenis

RELIĢISKĀ DZĪVE

Dr. V. Klīve

Atbrīvotājs un atbrīvotie

Kristīgās ticības centrā ir apliecinājums, ka Dievs Kristū ir atpestījis cilvēku. Dieva nākšana Kristū, Kristus darbs un mācība, nāve un augšāmcelšanās sastāda kristietības kodolu. Kristieša uzdevums ir sludināt un apliecināt to, ko Dievs ir veicis Kristū.

Apskatot kādu svarīgu darbu vai veikumu, paceļas jautājums, kam veltīt lielāku uzmanību — darba darītājam vai tam, ko viņš paveicis. Bija laiks, kad vēsturnieki atzina, ka vēstures notikumus veido izcilas personības („varoņi"). Jaunākos laikos lielākā daļa pētnieku domā, ka svarīgi ir apstākļi, īpaši sociālie un politiskie, kas veido cilvēku; uzsvērta vairāk darbība nekā personības.

Rūpīgi ieskatoties pat jau agrajās kristiešu liecībās par Dieva darbu Kristū, var vērot, ka uzsvars nav uz darītāju, bet darbu un tā sekām. Arī vārds Kristus (Glābējs jeb Pestītājs) norāda uz darbību, ne personu. Jaunās Derības evaņģeliji ne tikai sludina prieka vēsti, bet daudz runā par lielajiem notikumiem, kas saistījās ar pestīšanu, ierādot īpaši svarīgu vietu tiem, kas saistās ar nāvi un augšāmcelšanos. Evaņģelijos tomēr pavisam maz liecību par Jēzus personu un viņa dzīvi.

Izraēļa tautas vēsture rāda, ka sākotnēji pestīšana jeb glābšana viņiem bijis politisks jēdziens. Nelielo tautu bieži vien tīkoja iekarot un apspiest spēcīgie kaimiņi. Dieva sūtīts glābējs viņiem bija kāds politisks vadonis, kas spēja apvienot tautu cīņai un palīdzēja gūt uzvaru pār ienaidniekiem. Vecajā Derībā minēti vairāki tādi gadījumi; piemēram, Otrā ķēniņu grāmatā 13:5 var lasīt:

Un tas Kungs deva Izraēlim glābēju, ka tie izglābās no arāmiešu rokas, un izraēļa bērni varēja atkal mierīgi dzīvot savās teltīs kā iepriekš.

Arī Jēzus laikā tauta gaidīja politisku atbrīvotāju un glābēju no romiešu varas. Bet Jēzus nebija un negribēja būt politisks pestītājs. Dieva lielais darbs bija plašāks nekā vienas tautas atbrīvošana — tas bija veltīts cilvēces glābšanai.

Kristieši uzskatīja pestīšanu par cilvēka glābšanu no grēka (ļaunuma un nāves). Grēka vara bija tik liela, ka draudēja iznīcināt cilvēkus; bija nepieciešams atbrīvotājs — pestītājs. Tāpat kā apspiestie Izraēļa bērni meklēja atbrīvotāju no apspiedējiem, tā kristieši meklēja pestītāju, kas atbrīvotu no grēka važām. Jēzus nākšana pasaulē, nāve un augšāmcelšanās bija atbrīvotāja notikumi. Ar to Dievs salauza grēka varu un dāvināja cilvēkam jaunu dzīvību.

Savus laikus Izraēļa tauta bija nonākusi kritiskā situācijā it kā divu iemeslu dēļ — tā nav „staigājusi tā Kunga ceļos" un ārējo ienaidnieku pārspēks tik liels, ka saviem spēkiem tā nespēj pretoties. Viņu izglābšana nozīmēja — tautas atgriešanos uz Dieva ceļa un uzvaru pār ienaidniekiem. — Līdzīga ir doma par kristieša pestīšanu: cilvēks aizgājis no Dieva, nonācis ļaunuma varā. Pestīšana ir izlīdzinājums ar Dievu un atbrīvošanās no ļauna. Izraēļa tautai glābšana nāca tādēļ, ka tie lūdza un Dievs apžēlojās. Arī kristieši pasvītro, ka pestīšana (Kristus nākšana) ir Dieva žēlastības parādīšana. Tomēr tā nenāks, ja cilvēks pats to nemeklēs.

Kristieši pārliecināti, ka Pestītājs, salaužot grēka varu, it kā pārveido, it kā pārrada cilvēku. — Glābšanas rezultātā Izraēļa tauta ieguva mieru. Miers ir labklājības pamats. Glābējs bija miera nesējs. Līdzīgi arī pestītais cilvēks iegūst „mieru ar sevi" un „mieru ar Dievu". Atbrīvošana ved cilvēku pretī mieram, kas strāvo cauri visai viņa dzīvei.

Vai mūsdienu cilvēkam ir svarīga pestīšana, vai ir nepieciešama atbrīvošana, un vai vajadzīgs atbrīvotājs? — Nemieri, kari un tautu apspiešana, dabas skaistuma postīšana un citas negātīvas parādības ir pašu cilvēku radītas. Būdams cieši saistīts ar sabiedrību, cilvēks nespēj arī brīvi veidoties un attīstīt savas spējas. Iekšēji to māc dziļas bailes, īpaši bailes no iznīcības. Grēks nav tikai morāles normu pārkāpšana, grēks ir sacelšanās pret cilvēka būtības pamatu — Dievu.

Cilvēkam ir nepieciešama atbrīvošana. Individuāla un sociāla atbrīvošana. Cilvēkam ir jāatbrīvojas no iznīcības bailēm. Sabiedrība gaida atbrīvošanu no apspiešanas, netaisnības un citiem ļaunumiem Cilvēks gan vēlas sevi un sabiedrību pārveidot, bet vai viņš spēj to veikt tikai ar saviem spēkiem? Cilvēka sasniegumi sevis pārveidošanā bijuši ļoti niecīgi. Civilizācijas straujā attīstība nesusi daudz laba, bet arī daudz negātīvu parādību. Cilvēka eksistence ir apdraudēta vairāk nekā jebkad.

Cilvēkiem ir nepieciešams atbrīvotājs. To Kristus grib, un viņš var atbrīvot cilvēkus. Vai kristiešiem ir pierādījums par to? Labākais pierādījums par Dieva darbu Kristū ir pašu kristiešu apliecinājums, ka viņiem grēki piedoti. Taisni tādēļ, ka kristieši izjūt Dieva lielā darba sekas savā dzīvē. tie runā arī par šī darba veicēju īpašā veidā, apliecinot savu ticību. Atbrīvošana ir ļoti svarīga cilvēkam, jo atklāj viņam jaunus spēka avotus, dod jaunu saturu un iedveš jaunu cerību.

Mārcis Sala

AR DIEVU BŪT

Ar Dievu būt
es vēlos visas mūža dienas:
ar gaišiem saules stariem
un dienām lietainām,
dienvidvējiem siltiem
un salto ziemas segu.

Ar Dievu būt
kad prieki mirdz man sejā
vai arī sāpes raisās;
un dzīves ikdienā
kāds negaiss manī plosās.

Ar Dievu būt
jo klusina Viņš vētras,
kliedē tumsu, miglāju,
un ledainā saltumā
viež gaismas siltumu.

Lai maldos es vai klīstu
un krītot tomēr celos,
jo uzvar manī ilgas
Ar Dievu vienmēr būt.

IEGAUMĒ

ka pret sauli iedams, tu neredzēsi ēnas; ka dzīvojot tikai sev, tu dzīvo mazvērtīgu dzīvi; ka bēdas aug līdzīgi bērniem, ja tās auklējam; ka labu atzīt un labu nedarīt ir drosmes trūkuma pazīme; ka saņemt apvainojumus ir maza lieta, bet apvainot citus ir nekristīgi; ka cilvēkam nav tiesību šajā pasaulē, bet tikai pienākumi pret pasauli; ka mūsu raksturs veido mūsu apziņu; ka inteliģence ir Dieva dāvana, bet skaidra sirds — Dieva nams; ka uzņēmība un neatlaidība tiek pāri visiem žogiem; ka pazemība ir dižena gara pazīme; ka patiesa reliģija nav nasta, kas jānes mums, bet spēks, kas nes mūs.

NĀKS ATKAL PAVASARIS

Nāk atkal pavasaris. Vēl ir ziema. Var teikt — pats ziemas vidus cēliens. Vēl pūtīs auksti jo auksti vēji. Vēl sniegs un ledus stindzinās zemi un cilvēkus. Vēl ne vēsts no jaunas dzīvības dabā. Vēl diezgan ilgi būs jāgaida. Tomēr — nāks atkal pavasaris!

Viņš nevar nenākt. Aukstie vēji var pūlēties to aizkavēt. Pelēkās debesis var birdināt daudz sniega. Ziemelis var staigāt apkārt un drebināt logu rūtis, lauzīt kokiem kailos zarus, svilpot pie atslēgu caurumiem, aurot skursteņos. Ziema var turēt visu dabu savos apkampienos. Tomēr — nāks atkal pavasaris!

Pelēko mākoņu rindas kādreiz pārtrūks. Debesis kļūs zilākas. Saulīte sāks sildīt. Dzīvība modīsies. Pumpuri raisīsies. Strautiņi burbuļos. Gājputni atgriezīsies. Pūtīs silti vēji. Cilvēku sirdis pukstēs straujāk.

Jā, nāks atkal pavasaris. Bet kā es to zinu? Vienkārši — mūsu zeme ar katru jaunu dienu pievirzās tuvāk saulei. Tas ir viss noslēpums. Mēs virzāmies tuvāk saulei, tuvāk siltumam. Tāpēc nāks atkal pavasaris.

Bībelē mēs lasām šādus vārdus: „Nāciet tuvu Dievam, tad Viņš nāks tuvu jums." Citiem vārdiem sakot, mūsu tuvums Dievam noteic mūsu garīgo stāvokli. Protams, Dievs grib vienmēr paturēt mūs savā tuvumā,, bet mēs savā pārgalvībā un stūrgalvībā aizvirzāmies prom no Dieva. Jo tālāk no Dieva, jo lielāka tumsa un sastingums dvēselē, jo tuvāk Dievam, jo dvēselei gaišāk un siltāk. Tātad mūsu garīgais stāvoklis neatkarājas no Dieva, bet no mums pašiem. Dievs Jēzū Kristū pienācis mums tik tuvu, ka tuvāk vairs nav iespējams. Tagad viss atkarājas no mums: mēs paši esam savas dvēseles dzīves rēgulētāji.

Dzīve bez ticības, cerības un mīlestības liecina, ka esam tālu no Dieva. To mēs noslēpt nevaram. Jēzus teica: „No viņu augļiem (no viņu dzīves) jums tos būs pazīt." Tādēļ — iesim tuvu Dievam! Tad krūtīs briedīs liela cerība lielai nākotnei, kaut arī ziemas atmosfaira vēl būtu ap mums. Un šī cerība izraisīs smaidus uz mūsu lūpām, krūtīs pukstēs dievbijīga sirds, griba būs noskaņota uz visu daiļo, labo, tikumisko. Mēs esam aicināti ticēt, cerēt un mīlēt. Tādēļ — nost ar vaidiem, kurnēšanu, neiecietību, naidu! Iesim tuvu Dievam! Nāks atkal pavasaris — garīgais pavasaris.

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 16. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio

BRĪDIS AR DIEVU

katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Av.
13. februārī, pl. 11 no rīta; archibīskaps. Jauniešu grupa (13—14 g. v.) pl. 10 no rīta. Svētdienas Skola pl. 10.30. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.
20. februārī — pl. 11 no rīta; archibīskaps. Jauniešu grupa (15—16 g. v.) pl. 10; Svētdienas skola 10.30. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.
27. februārī — Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums pl. 11 no rīta; archibīskaps. Jauniešu grupa (13—14 g. v.) pl. 10. Svētdienas skola pl. 10.30. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.
Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.
13. februārī pl 11 dievkalpojums; pl. 12.30 iesvētes mācība.
20. februārī pl. 3 dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce. Iesvētes mācība nenotiks.
27. februārī pl. 3 dievkalpojums. Iesvētes mācība pl. 1. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas gadskārtējais bazārs.
Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.
20. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas apakšējā zālē.
27. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

BRAMPTONĀ

13. februārī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.
13. februārī pl. 9.30 no rīta Svētdienas skolas un jaunatnes dievkalpojums.
20. februārī pl. 11 no rīta dievkalpojums angliski, pl. 1.30 pēcp. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.
13. februārī pl. 2 pēcp. dievkalpojums bērniem un jauniešiem. Dievkalpojumā piedalās bērni.
20. februārī pl. 2 pēcp. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums.
27. februārī dievkalpojuma Otavā nebūs. Mācītājs kalpos Soo draudzē.
5. martā pl. 2 pēcp. Kalpakiešu pieminas dievkalpojums.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.
13. februārī pl. 10.30 no rīta dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums pieaugušiem; pl. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

Vecāku palidziba Rīga dimd nometnē

„Gaidu un skautu jubilejas nometnes Rīga dimd trešajā iekārtošanā un vadīšanā ar vadītāju darbu vien nepietiek, ir vajadzīgs arī vecāku atbalsts, palīdzot ar tiešo fizisko darbu," teica Rīga dimd nometnes priekšniece Morella Vilka 2. nometnes vadības un vecāku padomes sēdē Hamiltonā. Sapulcē piedalījās 15 vadītāji un gaidu un skautu vienību vecāku padomes locekļi no Toronto, Sv. Katrīnām un Hamiltonas. M. Vilka īsumā paskaidroja nometnes nozīmi: pirmkārt, tā ir gaidu 50 un skautu 55 gadu darbības atcere. Otrkārt, latviešu gaidas un skauti var sevi reprezentēt kā šejienes, tā arī latviešu sabiedrībā, jo nometni aicināti apmeklēt ne tikai latvieši, bet arī cittautu gaidas un skauti. Treškārt, piedaloties šajā nometnē, katrs dalībnieks redzēs, ka latviešu gaidas un skauti nav tik maza saujiņa — viņu skaits sniedzas simtos, viņi nāk no dažādām pilsētām un valstīm.

M. Vilka uzsvēra, ka lielākā darba slodze gulstas uz Kanadas gaidu un skautu jendu, kā arī uz dalībnieku vecākiem, jo pagājušo jubilejas nometni Tēvzeme organizēja ASV jendas.

Sapulces nolūks bija pārrunāt veicamos darbus pirms nometnes un nometnes laikā. Par tiem informēja nometnes administrātors A. Lucs, kuŗa uzdevums pārzināt nometnes izveidošanu un gludu ritēšanu. Darāmie darbi sadalāmi 4 grupās: Pirmkārt, vajadzīgi administrātora palīgi financiālos jautājumos. Nometnes laikā vajadzīgi cilvēki, kas pārzinātu kasi pie vārtiem. Visiem paredzēta ieeja nometnē pret ziedojumiem, sākot ar 1 dolaru. Šis būtu vienreizējs ziedojums. Tāpat arī vajadzīgi cilvēki, kas pārzin ēdienbiļešu pārdošanu, telpu īrēšanu un auto novietošanu. Tālāk vajadzīgi virtuves darbinieki, kas gatavotu maltītes ap 200 nometnes guntiņām, mazskautiem un viesiem. Gaidas, lielgaidas, skauti, dižskauti un roveri ēdienu gatavos nometnēs. Par pārtiku rūpēsies Maija Bite no Hamiltonas un Judīte Vāgnere gaidu un Natālija Tanne skautu nometnēs. Vecāku palīdzība vajadzīga uztura sadalīšanā un atvešanā.

Treškārt, veicami dažāda veida būvdarbi: vārti, karoga masti, labierīcības, ugunskura vietā platforma, nometnes uzrakstu gatavošana u. t. t. Arī šeit vajadzīgas palīdzīgas rokas.

Nometnes uzturēšanas darbos ieskaita arī telpu sakārtošanu un tīrīšanu, malkas, ūdens un atkritumu transportu, mazo bērnu nometnes pārraudzīšanu, goda viesu uzmanīšanu un lielāko telšu celšanu. Tāpat I. Brokam, kas uzņems nometnes gaitas filmā, būs vajadzīgi palīgi. Katru dienu jāved nometnes pasts uz Bramptonu, kur to apzīmogos ar īpašu Rīga dimd nometnes zīmogu.

Nav atlicis daudz laika līdz nometnei. Sapulces dalībnieki nolēma, ka sākot ar 8. un 9. aprīli līdz nometnei, izņemot 22. un 23. aprīli, Saulainē notiks darba talkas, kuŗās aicināti piedalīties iespējami vairāk vecāku, lai veiktu visus priekšdarbus. Nometnes laikā katru dienu vajadzīgi 20 cilvēki, bet nedēļas nogalēs vairāk, lai nometne ritētu raiti.

BŠK

Draudze atbalsta gaidu darbu

Ventas (10.) gaidu vienība Hamiltonā darbojas ev. lut. Kristus draudzes paspārnē. Tās ziņojumu draudzes gada sapulcē nolasīja vienības priekšniece Baiba Dābola. Vienībā pašreiz 47 dalībnieces, no kuŗām 2 guntiņas, 18 gaidas, 17 lielgaidas, 10 vadītājas un viena vadītājas vietniece. Guntiņu pulciņu vada Nora Pulciņa ar palīdzēm Dzidru un Intu Majoriņu. Notikušas 27 nodarbības. Gaidu pulciņa vecākā ir Baiba Dābola ar palīdzēm Gundegu Upīti un Baibu Šmitu - Kalēju. Bez nodarbībām notikušas arī kopnieču apspriedes. Lielgaidu dzimtu vada Tamāra Gailīte. Lielgaidas piedalījušās roveru - lielgaidu sagaitā.

Vienību dalībnieces piedalījušās nometnēs Meža gars un roveru - lielgaidu nometnē Mežvidu laudis ASV, tāpat 18. novembŗa svinīgajā aktā, svētku dievkalpojumos ar karogiem, kā arī Sv. Juŗa dienā Sv. Katrīnās. Noticis rudens tirdziņš. Labajā darbā greznots altāris. Plaujas svētkos un adventa laikā gaidas iededzinājušas baznīcā sveces adventa kronī. Viena vadītāja saņēmusi izturības zīmi, bet otra devusi vadītājas solījumu. B. Dābola pateicās draudzei par atbalstu gaidu darbam.

Revidents E. Lūķis draudzes gada sapulcē ziņoja par draudzes kases stāvokli un budžetu. Šogad draudzes padomē bija pārvēlami 4 locekļi. Ar aklamāciju ievēlēja Ž. Valdmani, J. Priciņu, J. Keršteinu un J. Martinovu. Revidenta amatā palika līdzšinējais E. Lūķis.

Hamiltonas DV nodaļas valdes priekšsēdis A. Kalupnieks pateicās draudzes locekļiem par laikraksta Latvija Amerikā sniegto atbalstu un aicināja šo katra latvieša laikrakstu, kas tagad iznāk pārveidotā ietērpā, visiem abonēt.

BŠK

☆

Ventas (10.) gaidu un Aiviekstes (39.) skautu vienību Hamiltonā vecāku padome rīko mantu loteriju, lai abu vienību dalībnieki pilnā skaitā varētu piedalīties lielajā gaidu un skautu nometnē, kas šovasar risināsies no 1. — 9. jūlijam Saulainē. Loterijā būs vērtīgas mantas — gleznas, keramika, rokdarbi, grāmatas. Izloze būs abu vienību 20. gadasvētkos 27. februārī ev. lut. Kristus draudzes telpās. Gadasvētku ievadījums sāksies ar dievkalpojumu baznīcā plkst. 4 pēcpusdienā, kam sekos akts, priekšnesumi un mielasts.

VADĪBAS VĒLĒŠANAS KANADAS SKAUTU JENDĀ

Nule pabeigušās jendas skautu priekšnieka, goda tiesas un revīzijas komisijas vēlēšanas Kanadas skautu jendā. Visas amatpersonas ievēlētas uz trim gadiem. Par jendas priekšnieku ievēlēts līdzšinējais vad. E. Dāvidsons, goda tiesā vad. V. Vāgners, J. Treimanis, A. Freibergs, A. Budrēvics un G. Šubiņš. Revīzijas komisijā — vad. S. Leimanis, G. Kārkliņš un A. Brumelis. Vēlēšanu komisijā darbojās S. Leimanis (priekšsēdis), J. Treimanis (sekretārs) un E. Ozols (loceklis).

E.O.

Edvarts Tūters

ZĒNS AR PŪPOLIEM

„Busā", kuŗā es braucu,
Iekāpa izstīdzējis zēns.
Acīs tam jestris bij mirdzums,
Bet smaida nebij tam vaigos.
Liegi zēns turēja plaukstās
Pūpolus — samtaini maigos.

Neatkāpās man domas
No šī zēna ne sprīdi.
Tādus bieži te neredz —
Kas ar pūpoliem draugos;
Steidzos vaicāt es viņam:
„Kam šos pūpolus dosi?"

„Nesu tos māmītei savai, —
Viņa man teica, ka gribot
Mirkli kā dzimtenē justies . . .
Teica: Pūpoli maigie
Iedodot dvēselei veldzi,
Žirgtumu dāvājot sirdij."

„Teica: Pūpoli maigie
Gaišu tai pavēršot taku
Sapņiem — uz Vidzemi mīļo."
— Tad es sapratu visu:
Šī zēna stāja un biklums
Bij tam no Vidzemes mantots.

— — — — —

Īpatni ļaudis tie tiešām,
Vidzemē laistas kam saknes;
Tiem pat gaiss citur liekas
Smags kā vistvirtākais akmens.

Gatavoju vīriešu
TAUTAS TĒRPUS
Zvanīt Toronto
743-9829
amata meistaram
VOLD. ADĪTĀJAM

Pensionēta dāma
meklē
NEMĒBELĒTU ISTABU
ar virtuves lietošanu veikala tuvumā.
Zvanīt A. Svennem dienā 448-1891 vai 924-2551, vakaros 759-1919.

Latvieši, atbalstiet
DV Toronto nodaļas BIBLIOTĒKU
ziedojot grāmatas un līdzekļus, lai to izveidotu par plašāko Kanadā.
Ziedojumus lūdzu nodot
DV GRĀMATNĪCĀ

Aiviekstes (39.) skautu vienības mazskauti Hamiltonā rosīgi gatavojas savas vienības 20. gadasvētkiem, kas notiks 27. februārī. Darbu skatei viņi gatavo Latvijas karti reljefā, ko paredzējuši vest līdz arī uz šīs vasaras lielo skautu un gaidu jubilejas nometni Rīga dimd Saulainē. Uzņēmumā no kreisās: Pēteris Cakuls, Andris Pulciņš, Arturs Šuškovs, Andrejs Lapiņš, Timotejs Skrins, Dāvis Tērauds, Armis Dzelme un Andris Golts.

Foto: J. Gailītis

JAUNATNEI

Austris Liepa

Šķembu pārdevējs

VĒROJUMS KOLUMBIJAS KALNOS

Viņš smējās. Skaļi, pašapzinīgi — tad pieprasīja: „Atkārto to vēlreiz! Bet šoreiz skaidrā spāņu valodā, knauķi!"

Tumšā, nopietnā, varbūt desmit gadu vecā indiāņu zēna sejā neatplaiksnījās ne mazākās pārmaiņas. Tā nepauda apvainojumu, pazemojumu vai pretestību. Tikai acis mazliet piemiedzās, likās — izstaroja zaļganāku mirdzumu. Maza asara ieviesās plakstiņos, bet turpat arī izžuva līdz ar pēdējo rietošās saules staru.

Viņa vājais, bezpalīdzīgais stāvs nekustējās. Sakniebtās lūpas atvērās. Amerikāņu tūristam svešās skaņas vēlreiz vēlās tām pāri. Bet pēdējie divi vārdi, ko viņš izbubināja, likās nepārprotami: „Desmit peso!"

Tad garas, lūdzošas līnijas sāka veidoties no lūpu kaktiņiem uz viņa galvai cieši pieguļošo ausu pusi — ausu, kas, likās, tajā pašā laikā centās nepazaudēt mazāko skaņu, kas varētu nākt no kailajām, saules izdedzinātajām ceļmalas klintīm.

Smagi, nazāli amerikāņa smiekli izguldza vēlreiz.

„Šis lempis neprot pat runāt! Paskatieties, cik jocīgs viņš izskatās savās salāpītajās lupatās un — nu, kā lai nosauc dīvainos apavus, kas viņam kājās?"

Tajā brīdī līdzbraucējs mašīnas pakaļējā sēdeklī ritināja lejup logu un smaidīdams, it kā gribēdams izpalīdzēt, prasīja zēnam:

„Vai šīs ir vērtīgas šķembas?"

„Desmit peso!" ātri, bet bailīgi skanēja atbilde.

Smagie, nazālie smiekli trešo reizi atbalsojās kalnu ielejā.

„Vai tev ir arī citas, skaistākas šķembas par šīm?" vīrs aizmugures sēdeklī jautāja.

Automašīna zēnam, laikam, kaut kādi likās aizdomīga — ar dīvaino uzrakstu TAXI uz tās jumta. Bet viņa piesardzība drīz pārvērtās smaidā. Mirdzošās acis un roku kustības norādīja uz šķembu kaudzi pārdesmit metru lejāk no ceļa uzbēruma. No turienes viņš bija izlēcis, lai apstādinātu trokšņaino monstru, kādi reizēm te parādījās, nākdami no ciemiem un pilsētām aiz kalnu grēdām.

Tajā pašā laikā viņš kā bulta aizšāvās lejup pa klinti un jau bija aizsniedzis savu šķembu kaudzi, pirms vēl auto aizmugures durvis paspēja atvērties. Pa tām izkāpa jauns, labi ģērbies vīrietis. Bet dažas sekundes vēlāk izkāpa arī auto šoferis un jauno vīrieti brīdināja:

„Esiet uzmanīgi! Viņiem te var būt līdzzinātāji, un nebūs pirmā reize, kad..."

Viens vienīgs vīrieša skatiens apturēja brīdinājumu. Ne bez grūtībām arī viņš nokāpa līdz šķembu kaudzei un sāka tās aplūkot. Viņš izjautāja zēnu par skaisto dārgakmeņu drumslu pilno šķembu atrašanās vietām, par iemesliem, kāpēc tās pārdod. (Kalnu klintis Kolumbijā bagātas dārgakmeņiem. To vākšana un pārdošana aizliegta. Nabadzīgie kalnu indiāņi tomēr ar to nodarbojas.) Jautāja arī daudz cita. Un kaut zēna atbildes joprojām bija nesaprotamas, tās viņu pārliecināja Kaut kā bija radies siltums un uzticība abu starpā.

Beidzot, piedevis balsij noteiktību, vīrietis sacīja: „Pērku šīs divas šķembas, draugs. Par pieciem peso."

Ātrāk, kā viņš to spēja pateikt, zēna mazā roķele ar abām norādītajām šķembām delnā jau bija pastiepta. Tā dzeltenie zobi smaidīja, kamēr acis šaudījās augšup uz mašīnu un atpakaļ. Smaids likās aizstājam jau norietējušo sauli.

Satvēris naudas zīmi, zēns pateicīgi pamirkšķināja plakstiņus. Iespējams, ka viņš domāja — vecvecāki, māte, trīs brāļi un divas māsas, pēc divu dienu pārtikšanas no augu lapām un puķu sēklām rīt varēs iegādāties ko īsti ēdamu. Un kamēr jaunais, labi ģērbtais vīrietis lēnām cīnījās pa ceļmalas klinti uz augšu, kamēr šoferis smiedamies atgriezās savā priekšējā sēdeklī, zēns bija nometies ceļos un lūdza par tiem visiem.

Angļu oriģinālu latviskojis O. L.

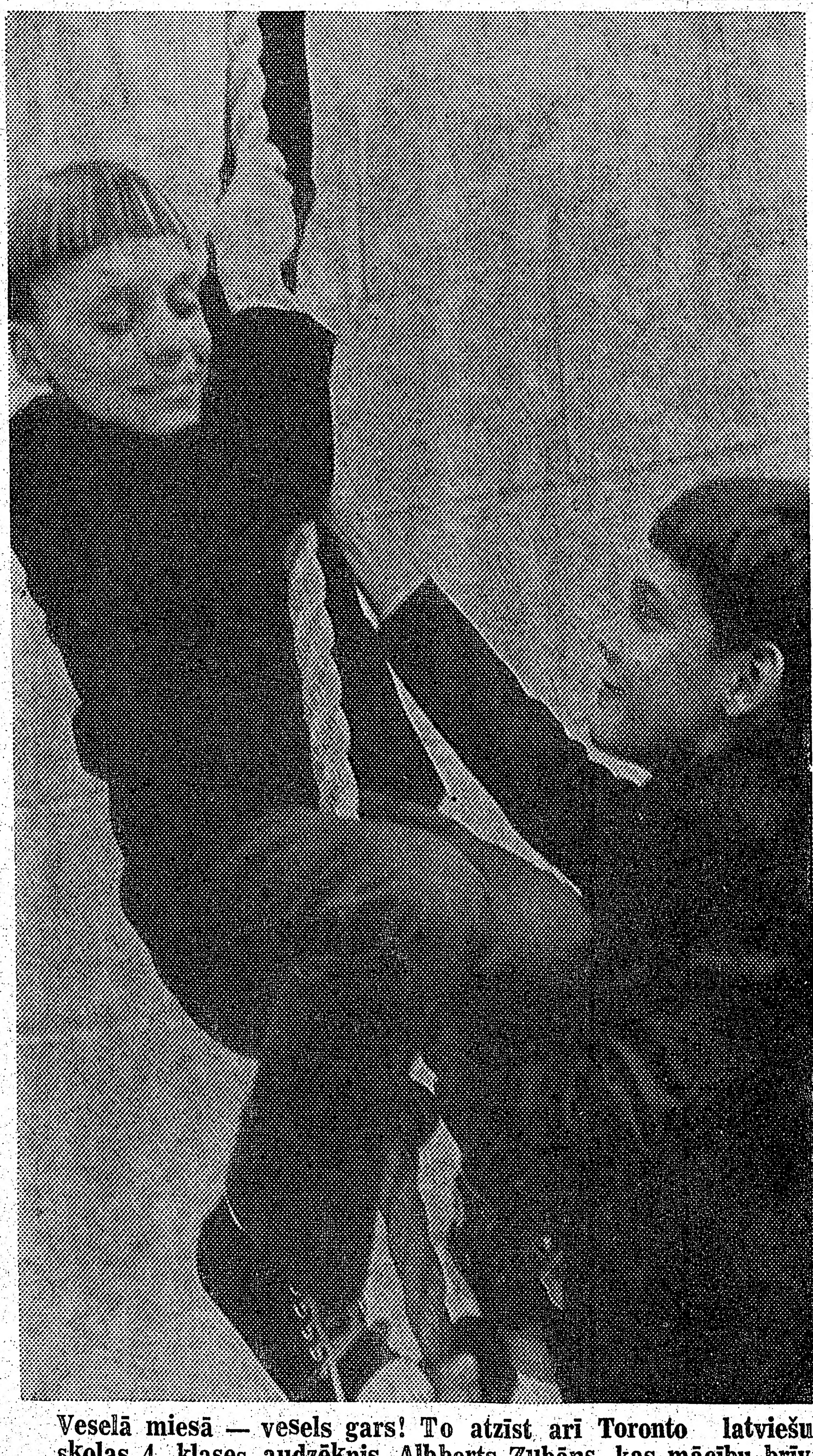

Veselā miesā — vesels gars! To atzīst arī Toronto latviešu skolas 4. klases audzēknis Albberts Zubāns, kas mācību brīvstundā skolas vingrotavā rāda savam biedram Tālim Briedim uzvilkšanos pa virvi. Foto: J. Liģers

● Slēpētājiem Kanadas valdības ceļojumu birojs izdevis 28 lappušu brošūru „Ski Canada" ar īsu informāciju par 50 lielākajām slēpēšanas vetām Kanadā, sākot no Britu Kolumbijas līdz Kvebekai. Brošūra saņemama, rakstot: The Canadian Government Travel Bureau, Ottawa, Ontario.

Labi saglabātas
LATVIJAS MARKU UN MONĒTU
kollekcijas
pārdošanai.
Lūdzu rakstiet:
Mr. L. GOLDBERG
Belgielei 50
2000 ANTWERPEN, Belgium.

Krievu subversīvā...

(Pārnesums no 21. lpp.)

septītajā dienā. Austrumberlīnes dzelzceļa stacijā ziemeļkorejieši katram izsniedza pasi ar pareizu ģīmetni, bet nepareizu korejisku vārdu. Meksikas dokumenti bija jānodod. Maskavas nakts vilcienā visiem atklāja, ka brauciena gala mērķis ir Pijongianga.

Uzkavēšanās Maskavā ilga 5 dienas. Pēc tam ceļš turpinājās lidmašīnā uz Koreju. Meksikāņi visu laiku domāja, ka viņus apsaimnieko korejieši, bet tikai Sousa zināja, ka īstie kungi ir krievi. Pēdējie tomēr nekur neparādījās.

Partizānu apmācības nometne atradās 35 jūdzes no Ziemeļkorejas galvaspilsētas Pijongiangas, ielejā, divu augstu kalnu starpā. Tur atradās vesela virkne koka baraku. Studenti ne sapņos nebija iedomājušies, ka nonāks tik drūmā vietā.

Mācības sākās sešos no rīta un beidzās vienpadsmitos vakarā. Visiem pavēlēja, ka pilnīgi jāatsakās no alkohola un no seksa. Vairāku mēnešu laikā pāris reizes bija atļauts apmeklēt cirku, bet tā arī bija vienīgā izprieca. Viņus gan veda arī uz fabrikām un ciemiem, bet tikai, lai apmācītu, kā šīs vietas vieglāk izpostīt un sagraut. Ieroči galvenokārt bija amerikāņu ražojumi, bet apmācību programma izteicās tādos priekšmetos kā — spridzekļi, dedzināšanas, karats, indes, slepkavības, izspiešanas, lamatas u.t.t.

Kāds maza auguma ziemeļkorejietis, ko sauca par biedru Lī, programmu izskaidroja šādi: „Sākumā partizāniem jākaro tikai ar ienaidnieka ieročiem. Jāiekārtojas, lai pats ienaidnieks jūs ar tiem apgādātu, tāpat — ar naudu. Lai tiktu pie ieročiem — jānogalina policisti un kareivji. Lai iegūtu naudu — jāaplaupa bankas un veikali. Ienaidnieks domās, ka darīšana ar kriminālistiem. Meksikas armija un policija apbruņota galvenokārt ar amerikāņu ieročiem. Sākumā arī jums jālieto tikai tie."

„Un jums jābūt gataviem uzupurēties," Lī turpināja. „Dažiem biedriem varbūt būs jāmirst lēnā nāvē, pamestiem bez palīdzības. Citi, varbūt, nokļūs cietumos, bez cerībām atgūt brīvību pirms galīgās uzvaras. Daļai no jums pa dienām būs jāstrādā parastais darbs un tikai naktīs jāiziet partizānu gaitās. Iegaumējiet, ka nekādi iemesli, nekādi šķēršļi jūs nedrīkstēs aizkavēt, kad jums pavēlēs doties uz kādu noteiktu vietu sviest bumbas un nogalināt ienaidniekus — jums tas būs jādara nekavējoties."

Sousam kā grupas organizētājam un vadītājam nebija jāpiedalās visos vingrinājumos. Novērojis apmācību gaitu un daļēji pats piedalījies tajās, viņš pēc 3 mēnešiem nemanot pazuda. Nonācis Maskavā, viņš tur saņēma 10.000 dolaru un 1970. gada janvārī caur Berlīni izlidoja atpakaļ uz Meksiku. Te viņam bija jauns uzdevums — pulcināt pēdējo plānotajai revolūcijai nepieciešamo partizānu grupu.

Nečiporenko lepojās ar Sousa panākumiem un cerēja, ka ar to arī viņa paša prestižs Maskavā pieaugs. Bet tad pēkšņi nāca notikums, kas šīs izredzes aptumšoja. SK.

(Turpinājums sekos)

Mūsmāju kaķītis

Mūsu kaķītis pagājušā augustā nomira. Viņam bija astoņi gadi. Bet par viņu vēl domāju ļoti daudz, un par viņu ir arī daudz ko rakstīt.

Mēs Ali - Khanu dabūjām no manas krustmātes. Viņš bija apmēram pusgadu vecs, un man viņš ļoti patika. Man bija druscin bail, ka viņu sabrauks tāpat kā Runčeli, manu iepriekšējo kaķi. Bet nekas nenotika.

Kad viņš bija pieaudzis, viņš sāka kļūt resnāks, bet viņš tomēr varēja lekt no viena jumta uz otru. Kaimiņi vienu otru reizi sūdzējās, ka viņš lienot pa logiem iekšā. Bet tur nevarēja nekā darīt.

Kādreiz mēs nevarējām izdomāt, kur viņš paliek, jo viņš aizgāja no mājas prom uz ilgu laiku un nekur nebija atrodams. Vienu vakaru, kad jau bija tumšs, kāds klauvēja pie durvīm. Tas bija kaimiņš, pie kura kaķis regulāri ciemojās, un viņš veda Ali-Khānu uz māju, jo bija noraizējies, ka nevarēsim viņu vēlāk vakarā sasaukt. Citi cilvēki dzen savus kaķus ārā pa nakti, bet mēs tādi neesam, jo ieskatām kaķīti par pilnīgu ģimenes locekli, un ja bērnus nedzes ārā pa nakti, kādēļ tā būtu jāapietas ar kaķi.

Ali - Khans tiešām nevienam neskrāpēja, un viņš visiem bērniem ļoti patika. Pat pieauguši cilvēki, kas pie mums kādreiz ciemojās, nekad viņu neaizmirsa. Ir ļoti grūti ticēt, ka tāds kaķis varētu būt, bet viņš tiešām tāds bija. Ja man to stāstītu, es neticētu. Viņš bija kā cilvēks, un viņa sejas izteiksme bieži mainījās, it sevišķi, kad par viņu runājām. Varētu domāt, ka viņš saprot visu, ko saka. Es bieži vien domāju, ja viņš būtu bijis cilvēks, viņš būtu bijis kāds svarīgs un gudrs ķeizars senā Ķīnā. Vai būtu iespējams, ka viņš tiešām bija kāds ķēniņš, atdzimis kaķa formā? Tas taču nav iespējams — vai ir?

Astra Vītola,
TLTA ģimnazija 2. b. klases audzēkne

Nelaida skrien kā pa-angliski!
Tik jelns kakis!

†

Emilija M. Ozoliņš

dzimusi 1905. g. 4. septembrī Latvijā, Rīgā,
aizmigusi mūžīgā miegā 1972. g. 31. janvārī Hamiltonā, Kanadā.

Dusi saldi. . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs

dēli, mazdēls, bij. vīrs, vedekla un radi Kanadā;
meita, mazbērni, mazmazbērni un znots Vācijā un radi Latvijā.

†

No mums šķīrusies mūsu
mīļā māmiņa un vecmāmiņa

Viktorija Onckulis! dzim. MADŽULIS

Dzimusi 1880. g. 14. martā Stirnienē, Latvijā.
Mirusi 1972. g. 20. janvārī Sv. Jāzepa slimnīcā Hamiltonā, Ont.
Uz mūža māju viņu izvadīja prāv. St. Mozga.

Pēc viņas sēro:

meita Aldona Pocs Hamiltonā, Ont.,
meita Veronika, mazdēli Ilmārs un Rolands Leja U.S.A.

Dziļš ir Dieva miers!

Latviešu katoļu biedrības Austrālijā kongress

Kultūras dienas Austrālijā pulcina kopā tūkstošiem latviešu no visām Austrālijas malām, tādēļ arī vairākas organizācijas iekārtojas tā, lai šo dienu laikā notiktu lielākas sanāksmes, kā kongresi, konferences u. c. Arī Latviešu katoļu biedrības Austrālijā Centrālā valde bija izplānojusi sesto kongresu un aicinājusi nodaļas sūtīt delegātus.

Kongress sākās 26. decembrī ar tam veltītu dievkalpojumu, kuŗu vadīja prāvesti P. Bečs un S. Gaidelis. Prāv. P. Bečs nodeva dievlūdzējiem sidnejiešu sveicienus un pavēstīja, ka šinī laikā baznīca svin ģimenes svētkus. Runātājs norādīja uz mazo latviešu dzimstību kā trimdā, tā arī okupētajā tēvzemē un jautāja — kas būs tie, kas uzturēs latvietību. Dievkalpojumā bija ieradies arī mūsu konsulārais pārstāvis O. Rozītis.

Nākošās dienas rītā kongresu atklāja centrālās valdes priekšsēdis A. Ancāns. Prāv. N. Seržants vadīja īsu svētbrīdi un savā uzrunā norādīja, ka katrā darbā jāpatur prātā kristīgie principi.

Kongresā piedalījās 23 delegāti, pārstāvot 245 biedrus un to vadīja A. Blonskis. Centrālās valdes ziņojumu nolasīja priekšsēdis Aloizs Ancāns. Gadskārtējā ziedojumu vākšanā pagājušā gadā bijusi dalī ta liste: 1) veciem, slimiem, sērdieņiem un 2) latviešu raidījumiem Vatikānā, žurnālam „Gaisma" un garīgās aprūpes vadībai (mons. K. Ručam). Pēc pirmās listes savākts $135,48, bet otrās $331,50, kopā $1690,98. Palīdzības akcijās izmaksāts $1191,78. Mēnešraksta Gredzens abonentu skaits, biedrus ieskaitot, pašlaik ir 530, no tiem 25 brīveksemplāri. Sakarā ar cenu celšanos abonēšanas maksa palielināta no $1,40 uz $2 gadā Austrālijā, bet ārzemēs uz $3 gadā. Mēnešraksta Gredzens kontā pagājušā gadā bija $225,97 liels iztrūkums.

Par Grāmatu fondu ziņoja šī fonda ilggadējais vadītājs H. Uljāns. Fondā $2333,83. Izdos Dr. A. Brumaņa sastādīto spredīķu grāmatu 600 eksemplāros. Turpmāk padomā izdot Dr. A. Brumaņa Svētā vēsture.. Nodaļu ziņojumus sniedza Adelaides, Melburnas, Pertas un Sidnejas nodaļu pārstāvji.

Tālākajā kongresa gaitā pieņēma vairākus lēmumus, starp tiem, ka ar šāgada 1. jūliju Adelaides nodaļa pārņem centrālās valdes funkcijas un uzņemas arī mēnešraksta Gredzens izdošanu. Ieteica Bīskapa Rancāna fondam neizdot ik gadus rakstu krājumu, bet pārņemt savā aizgādībā žurnālu Gaisma, kuŗā ieteiktu attiecīgus rakstus par bīskapu J. Rancānu un citus rakstu krājumam domātus rakstus, jo Gaisma ir nelaika bīskapa lolojums, tādā kārtā izvairoties no parallēlisma.

Kongresa delegāti un viesi pirms došanās uz Katoļu dienu klāšanas koncertu, pakavējās pie Melburnas nodaļas dāmu komitejas klātā cienasta galda.

Ed. Šmugajs

Krievu subversīvā rosība Meksikā

II APMĀCĪBAS ZIEMEĻKOREJĀ

Čekas ieceltais Meksikas revolūcionāru vadonis Gomess Sousa vēlējās palielināt „audzēkņu" skaitu Ziemeļkorejā, bet apmācītāji, kas Maskavas uzdevumā acīm redzot jau bija gatavojuši šādus cīnītājus daudzām Dienvidamerikas zemēm, paskaidroja, ka 50 esot pietiekami. Visi tie kļūšot par grupu vadītājiem, un pārējiem tik pamatīga apmācība neesot vajadzīga.

Atgriezies Maskavā, Sousa savāca te sapulcinātos, bet noraidītos, saņēma atkal 25.000 dolaru un brauca ar tiem atpakaļ uz Meksiku.

Meksikā viņš ieradās 1969. gada sākumā. Bet te viņa tiešais priekšnieks tagad jau bija cits čekists — Dimitrijs Aļeksējevičs Djakonovs, kas pagaidām izpildīja arī sūtņa vietu.

Djakonovs bija neparasta parādība. Daudzi to dēvēja par klaunu. Privātā sabiedrībā daudz jokoja un smējās, bet čekas uzdevumus izpildīja stingri un nepielūdzami. Acīm redzot, viņa aktiera spējas priekšniecība bija atzinusi par pozitīvu rakstura īpašību.

Kādā pašu ļaužu sabiedrībā viņš reiz pierādīja sevi arī par morāles sludinātāju, sacīdams: „Mani pārsteidz rupjās sarunas par seksu mūsu biedru vidū. Tās ir pretstatā komūnistu morālei. Jūtos apkaunots, ka tādas jādzird pat biedreņu sabiedrībā."

Klātesošās biedrenes skaļi smējās. Djakonovu kā morālistu viņas laikam gan neņēma nopietni.

Sūtniecībā nevienam nebija noslēpums, ka visdrošsirdīgākā komūnistu morāles pārkāpēja bija čekista Oļega Nečiporenko sieva Lidija. Tikai 19 gadus veca, tā bija apbalvota ar madonnas seju. Savas, acīm redzot, nepietiekamās izglītības dēļ viņa nespēja pacelties līdz vīram tā straujajos kāpienos pa amata katēgorijām un sabiedrībā bieži „izgāzās". Oļegam nereti radās kauns par viņas ne sevišķi izmeklētajiem jokiem. Ļoti neērts viņam izveidojās stāvoklis, kad Lidija, apzinādamās vīra varu, centās uzmesties pārējām sūtniecības sievietēm par „virskundzi".

Kādā sanāksmē, kad biedrs Djakonovs atkal atkārtoja savu morāles lekciju un Lidija pirmā iesmējās, kājās uzlēca pats čekas komandieris Kolomjakovs.

„Kādēļ apvainojiet biedru Djakonovu?" viņš nikni nopra sīja. „Viņam ir absolūta taisnība. Biedrs Djakonovs runā partijas un arī valsts drošības dienesta vārdā."

Klusums iestājās telpā. Tā bija zīme, ka visi sapratuši.

Pats Djakonovs tomēr nebija nekāds eņģelis. Argentīnas valdība 1959. gadā to bija padzinusi no savas zemes. 1963. gadā viņš, kā „Padomju miera komisijas loceklis", bija ieradies Brazilijā, bet atkal piekerts „nedarbos" un padzīts. Viņš bija lietpratējs partizānu cīņu organizēšanā un tieši ar tādu uzdevumu tagad atsūtīts uz Meksiku.

Djakonovs cītīgi interesējās, kā norit Sousas partizānu vadoņu sagatavošana Ziemeļkorejā. Pats Kolomjakovs, savukārt, vadīja jaunu partizānu vākšanu uz vietas. Kā labu „lietas koku" viņš pievāca studentu Angelu Bravo Cisneru (Angel Bravo Cisneros.). Pēdējais ar savām apgrieztajām ūsām nedaudz atgādināja Adolfu Hitleru.

Pēc atgriešanās no vēlreizēja Maskavas apmeklējuma, Sousam kādā 1969. gada aprīļa naktī bija jābrauc uz Moreliju, vecu Meksikas pilsētiņu, lai pārņemtu šo Cisneru savā rīcībā. Viņi satikās kādā studentu kafejnīcā.

Būdams nesekmīgs mācībās universitātē un palicis bez stipendijas, Cisners bija pievērsies komūnismam. Marksa izteicienus un revolūciju saukļus viņš gan citēja no galvas, bet savā domāšanā vairāk tiecās uz anarchismu. Kolomjakova uzdevumā viņš bija apvienojis dažādas ekstrēmistu grupas un bieži vadījis studentu nemierus.

„Jūs esat pierādījis lielu enerģiju," Sousa to cildināja, „bet nepieciešams vēl pamatīgs slīpējums. Brauciet man līdz un izejiet labu apmācības kursu piedzīvojušu lietpratēju vadībā!"

„Tas man liels gods", sajūsmā atsaucās Cisners.

„Mūsu mērķis ir pārvērst Meksiku par otru Vietnamu," Sousa pačukstēja.

Abi vienojās, ka Cisners pagaidām brauks uz Meksikas pilsētu un tur palīdzēs noorganizēt prāvāku sazvērnieku grupu sūtīšanai apmācībās uz ārzemēm.

Kad augusta vidū Sousa atkal apmeklēja Cisneru, pēdējā „komandā" jau bija 14 studenti un 2 studentes.

„Lieliski!" jūsmoja Sousa un iedeva tam 9.000 dolaru. „Sadaliet biedrus grupās pa divi vai pa trīs. Katram izsniedziet 500 dolaru. Sagatavojiet viņus izlidošanai uz Parīzi. Bet raugieties, lai katra grupa lidotu ar citu lidmašīnu. 7. septembrī visiem jābūt Parīzē un pulksten 10 no rīta jāsapulcējas pie Eifeļa torņa."

„Vai mūs apmācīs Francijā?" jautāja Cisners.

„Iegaumējiet: nekad nevienam nesakiet nekā vairāk — tikai to, ko esmu pateicis jums. No Parīzes dosimies uz Rietumberlīni. Tur apmetīsimies Kolumbijas viesnīcā. Katru rītu jums visiem būs jāiesoļo Austrumberlīnē un vienos dienā jāsapulcējas ielu krustojumā pie Maskavas viesnīcas. Agrāk vai vēlāk tur ieradīsies kāds, ko jau pazīstat. Tas paziņos turpmāko."

Bet kad grupas dalībnieki Austrumberlīnē bija pulcējušies jau trīs dienas pēc kārtas un neviens nerādījās, tie sāka uztraukties. Nevienam vairs nebija naudas, ko maksāt par viesnīcu. Ceturtajā dienā ieradās pats Sousa.

Uzklausījis Cisnera žēlošanos par līdzekļu izsikšanu, Sousa lika visiem turpat pagaidīt. Pēc stundas viņš atgriezās ar 1000 dolariem.

„Rīt man vajadzīgas jūsu visu ģīmetnes", Sousa paziņoja. „Pēc trim vai četrām dienām dosimies tālākā ceļā."

Ceļojums tomēr sākās tikai

(Turpinājums 20. lpp.)

B. E. Ring Funeral Home
7783 YONGE STREET
THORNHILL, ONTARIO
TELEPHONE:
889-7783

VAJADZĪGS

noliktavas

pārzinis

Zvanīt Toronto —

863-1166

E. Lejiņam

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate

V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario

TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

A. KRISTAPSONA

gaļas un gaļas

izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.

480 Roncesvalles Ave.,

Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250

Piedāvā zāli pirmā stāvā (ar gaisa dzesinātāju) dažādiem sarīkojumiem. Pieprasiet telefoniski —

465-5225

Daugavas Vanagu klubs

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM un VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA,
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.

SVĒTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 9 VAKARĀ

Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām

Uz redzēšanos!

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Kanadas lielākais un labākais speciāli

EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS

plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.

tip-top MEATS DELICATESSEN

Katru nedēļu kaut kas sevišķs

1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)

Ļoti vērtīgi dāvanu saiņi

SPECIĀLI UZ LATVIJU

IEPRIEKŠ SAMAKSĀTI.
SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ.
ĀTRA PIEGĀDE

Mūsu speciālie saiņi dod lielāko vērtību jums un jūsu piederīgiem.

IMITĒTIE ĀDAS KAŽOKI ir labākā un vērtīgākā dāvana jūsu piederīgiem, kas vienmēr viņiem liks jūs atcerēties.

Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus. Izvēlaties minka (strīpaino vai vienkāršo) vai karakula.

Cena tikai $108.00

10 GALVAS LAKATI $54.90

5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās.

Ar gaisa pastu $63.40

SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.

SPECIĀLS PĀRTIKAS SAINIS $62.00

10 mārciņas cūku tauku, 10 märc. kviešu miltu, 10 mārciņas rūsu, 10 mārciņas cukura.

Vēl daudz vairāk speciālu saiņu.

Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street,
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šai uzņēmumā un mums ir daudzi tūkstoši apmierinātu klientu.

KATRA LATVIEŠA LAIKRAKSTS **Latvija Amerikā**

LŪDZ LASĪTĀJUS ATBALSTĪT MŪSU SLUDINĀTĀJUS

L. LUNSKY

OPTIĶIS

Atvērts no pl. 9.30—6 vak.

Ar iepriekšēju pieteikšanos.

470 College St., Toronto.

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

IZĪRĒ TELPAS

sarīkojumiem ● viesībām ● klāj viesību galdus ●

Tel. 922-2931

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU

pilnu komplektu — 12 sējumus būs iespējams iegādāties subskribentiem par $98.-, pārējiem $120, ja līdz 1972. g. 30. martam pieteiksies pietiekoši liels interesentu skaits. Ja subskribentu skaits sasniegs vismaz 150, tad cena būs zemāka.

Sietuvē ugunsgrēkā bojā gājuši 3 sējumi, kuŗu atjaunošana apgādam iespējama tikai ar tautiešu atsaucību.

Par ev. naudas iemaksu tiks paziņots katram personīgi. Izmantojiet šo pēdējo iespēju iegādāties latviešu lielāko gara mantu krājumu — mūsu kultūras liecinieku!

Apgāds „IMANTA"

Mosekaeret 6, 2880 Bagsvaerd

Copenhagen. Denmark

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD

467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

VALUTE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai

tālr. 863-1166

Benjamiņa filmu laboratorija

Ļoti svarīgi

AUTOMAŠĪNAS UZ LATVIJU

Vislabākā dāvana Jūsu piederīgiem. Tikai uz īsu laiku. Ātra piegāde.

PILNĪGA GARANTIJA.

Ilgi gaidīta, pilnīgi jauna

ZHIGULI VAZ 2101 .....
pilna cena US $ 3,275.00
MOSKVITCH 412 IE, luksa modelis US $ 3,275.00
MOSKVITCH 408 IE, pilna cena US $ 3,009.50
ZAPOROZHETS ZAZ 966, pilna cena US $ 2,012.50

Ļoti ierobežotā skaitā, tāpēc nenokavējiet, pasūtiniet tagad.

PASŪTINIET TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Fifth Floor
Tel. 982-1530

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

(5. turpinājums)

Teātri ■ Dziesmu svētki ■ Tautas gara mantas ■ Dzeja un rakstniecība.

Pie latviešu biedrības Rīgā nodibinājies arī pirmais latviešu teātris. Teātŗa izrādes notikušas vairākas reizes nedēļā. Ne tā, kā pie mums tagad — vienu vai divas reizes gadā.

Tas izskaidrojams dažādi. Tolaik nebija radio, nemaz nerunājot par televiženu, kas atrauj cilvēkus no teātŗa izrāžu, pat no kino apmeklēšanas. Vienīgi miršanu televižens vēl ne spēj aizkavēt. Pat ne krāsainais.

Man liekas, ka galvenais iemesls, kādēļ teātŗa izrādes varējušas notikt biežāk, bija tas, ka izrāžu sagatavošana iznāca lētāka. Tagad viena pati primadonna patērē vairāk smiņķa un pūdera nekā toreiz visa trupa.

Rīkojuši arī dziesmu svētkus. Visumā starp toreizējiem un tagadējiem dziesmu svētkiem lielas starpības nav. Tāpat dziedājuši pēc notīm, kad diriģents dziedātājiem piedraudējis ar nūju. Tāpat bijuši aplausi un par to rakstīts

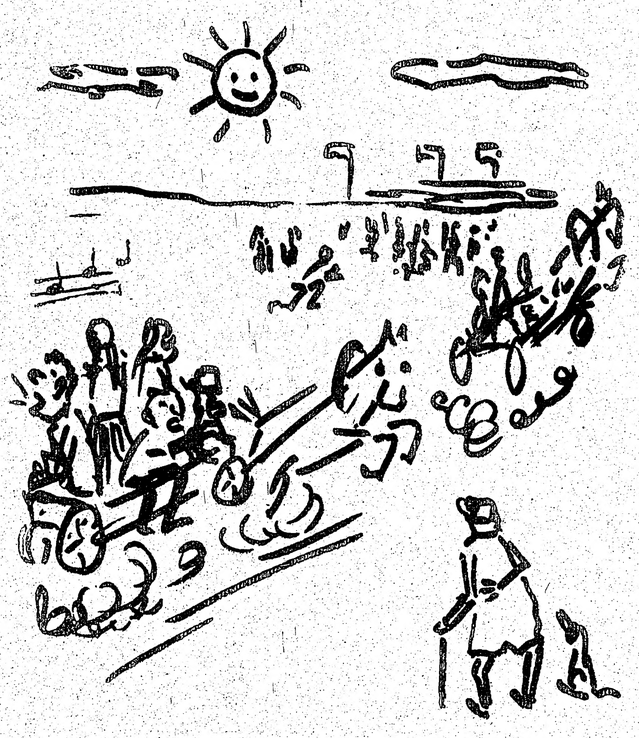

avīzēs.

Tikai koristu un klausītāju ierašanās svētkos notikusi savādāk. Tagad ierodas galvenokārt lidmašīnās, ar bāni vai personīgos limuzīnos. Tolaik — vairāk redeļratos ar zirgiem priekšā.

Dziesmas tomēr skanējušas tikpat labi.

Arī toreiz pēc dziesmu dienām rīkotas balles ar dancošanu. Ielūgti pat gubernātori un tie ieradušies. Tāpat kā tagad. Tikai toreiz gubernātori bijuši krievi, tagad tie ir amerikāņi un kanadieši.

Rakstnieku rīti un vakari gan nav rīkoti. Varbūt to laiku rakstnieki nav pratuši lasīt, tikai rakstīt.

Rakstnieki vākuši arī gara mantas — pasakas un tautas dziesmas, lai tās saglabātu nākamām paaudzēm. Bijusi paredzēšana, ka pienāks laiks, kad daļa tautiešu bez amerikāņu komikiem vēlēsies palasīt arī ko vērtīgāku.

Dzeja tanīs laikos nav vēl bijusi pārāk izplatīta. Arī dzejnieku nebija pārāk daudz. Tie lielākos vairumos saradušies vēlāk, kad jau varēts dzejot bez atskaņām un bez satura. Dzejošana tādos apmēros kā tagad nebija iedomājama. Neviens neiedrošinājās apdzejot govs pupus vai mazmājiņas.

Galvenais dzejnieks bijis Lappas Mārtiņš. Minēts arī Pietuka Krustiņš, bet tas pats ir brāļu Kaudzīšu apdzejots.

Par Lappas Mārci toties nav šaubu. Tā esamību apliecinājuši daudzi toreizējie Rīgas krodzinieki. Nesen sapnī redzēju, ka viņš iecelts par Pegāzu staļļu latviešu nodaļas vecāko staļļmeistaru.

Ar rakstniekiem deviņpadsmitā gadsimta sākumā arī bijis tā trūcīgāk. Tie vairāk nodarbojušies ar tulkošanu. Tas arī prātīgāk. Kāda vella pēc lauzīt galvu grāmatu sacerot, ja to var, tā sakot, nošpikot. Kritiķi tikpat vēlāk pasaka, ka neder! Bet par tulkotu grāmatu nav jānosarkst, pat ne tad, ja tulkotāja vārds minēts tituļlapā. Vai tulkotājs vainīgs, ja autors ko salaidis dēlī?

Uz vēlākiem latviešu dzejniekiem un rakstniekiem toties varam būt lepni. Kaut paši tie sen jau miruši, viņu darbi dzīvo. Daudzu tagadējo ģeniju darbi nomirst, tikko iznākuši. Bet neviena puķu dobe nav bez nezālēm.

Arī toreiz par literāriem darbiem piešķirtas godalgas. Toreiz gan darbus vēl lasījuši paši godalgu spriedēji, bet arī tad gadījies, ka godalgu saņēmis nevis darbs, bet autora ģīmis.

PĀRKRIEVOŠANAS SĀKUMS

No sākuma latviešu apdzīvotā zemē, lai gan tā atradās Krievijas pārvaldīšanā, likumus izdeva nevis krievu valdība, bet vācu muižnieki vai tā saucamais landtāgs. Ko tas landtāgs nozīmē, es pats nezinu, tādēļ citiem par to nevaru stāstīt. Visas darīšanas iestādēs kārtoja vācu valodā. Ierēdņi bija vācu tautības.

Bet 19. gadsimta otrā pusē viss strauji mainījās. Krievu valdības iestādēs nāca vīri ar slavisku noskaņojumu un sāka vācisko piespiest pie sienas.

Iestāžu darbvedībā ieveda krievu valodu. Par lielām izbailēm vāciešiem, bet par prieku vienam otram latvietim. Arī tiem nu pavērās ceļš uz ierēdņu vietām. Jāprot bija tikai krieviski. To tad nu sāka mācīt visās skolās. Deviņpadsmitā gadsimta otrā pusē mācības notika tikai krievu valodā. Bija daudz skolotāju, kas, lai izpatiktu valdībai un turētos vietās, ar lielu bardzību centās savus skolniekus pārkrievot.

Arī šīs slavenās vēstures vēl slavenākais autors divdesmitā gadsimta sākumā trīs ziemas skolā ir runājis vairāk krieviski kā latviski.

Cesvaines draudzes skolā skolotāji gan nebija pārkrievotāji, bet sava grafika bija jāpilda. Tā visi skolnieki no rīta lūgšanas līdz vakara lūgšanai nedrīkstēja sarunāties latviski. Par sarunāšanos latviski stundās vai starpbrīdī draudēja sods. Pieķerto pierakstīja un sestdienās pēc stundām tam bija jāmācās un skolotājam jāatskaita kāds dzejolis krievu valodā. Tikai tad tas varēja doties mājup nedēļas nogales atpūtā.

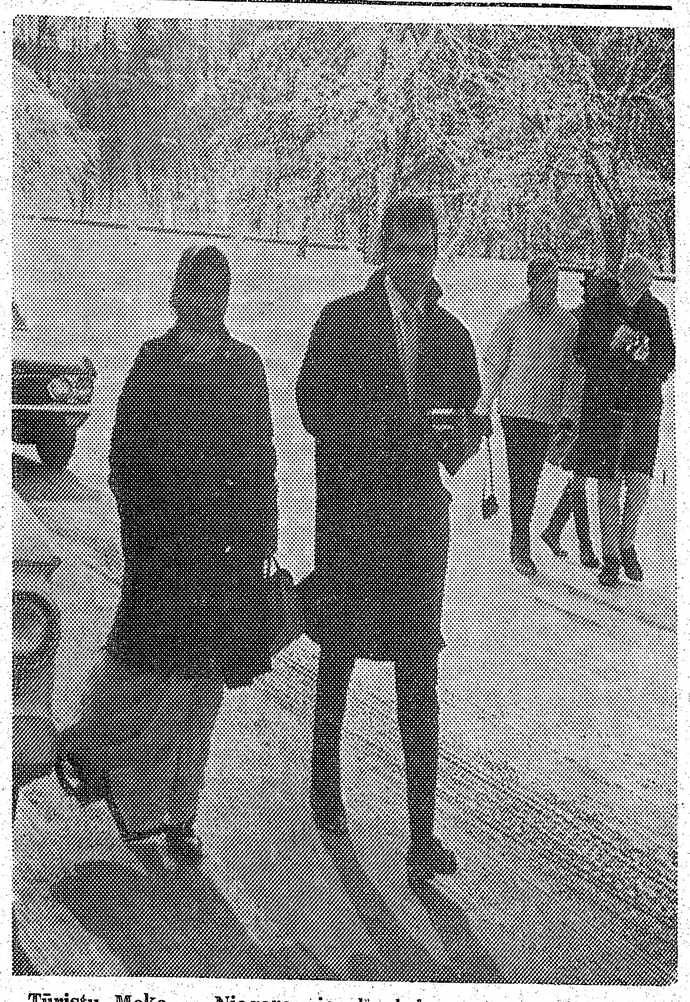

Tūristu Meka — Niagara pievelk ekskursantus arī ziemā, kad lielā ūdenskrituma izsmidzinātā smagā migla nosēžas parka kokos, radot fantastiskus apledojumus, kas ir iecienīts „medību lauks" fotoamatieŗiem. Uzņēmumā — tāli ceļinieki no Indijas, kam drēgnais aukstums pavisam neierasts.

Foto: J. L.

Tā vienam otram no tālākiem pagastiem, kam tēvi vai mātes atbraukuši pretī, diemžēl, bija jāliek tiem gaidīt, kamēr paši atskaita peršas.

Sodu parasti uzlika pirms vakara lūgšanas. Bija tāds aukliņā ievērts, kaklā pakarams dēlītis. Dēlītim bija uzraksts „Za razgovori pa latīsskam jazikē" (par runāšanu latviešu valodā). Pēc rīta lūgšanas skolotājs to izsniedza klases vecākajam — kādam no skolniekiem. Tam nu bija jāvaktē. Ja kādu pieķēra, tam dēlīti uzkāra kaklā gandrīz kā ordeni. Pie kuŗa tad vakarā dēlītis atradās, to skolotājs pierakstīja.

Šīs vēstures autoru pierakstīja bieži. Sakarā ar to tur katru sestdienu skaitīja Puškina, Ļermontova, Ņekrasova vai Nadsona dzejoļus. Gandrīz visi dzejoļi, kas atradās sējumā — „Russkije pisaķeļi" (Krievu rakstnieki), viņam bija galvā. Bet sodu viņš ne vienmēr saņēma pats par savu latvisko runāšanu. Vairāk viņš to „pelnījās". Diezgan daudziem dzejoļu nelīda gal vā. Tādi grēcinieki tad īsi pirms vakara lūgšanas ar desmit vai divdesmit kapeikām saujā, griezās pēc palīdzības. Nākamajā nedēļas nogalē atkal radās citi kundes, un tā viņš vienmēr varēja grauzt kumpetes, pirktas netālajā Sakuma kroga veikalā, kas piederēja Anšlava Eglīša mātes brālim, Stalbovam.

Bet daudzreiz viņš vienkārši spītējās. Tā sakot — revolūcionāru motīvu dēļ. Sak, jūs man tā, bet es jums — šitā! Varbūt, tādēļ pēc skolas beigšanas šīs vēstures autors pārvaldīja gan mutiski, gan rakstiski, abas valodas, atstājot pusnovārtā vācu, ko ar varu nedzina iekšā, bet par piemaksu mācīja, cik nu pašam patikās. Trīs stundas nedēļā bija latviešu valodā: ticības mācība, latviešu gramatika un lasīšana - rakstīšana, ko smalkākā valodā sauca arī par literātūras stundu.

Ar šim trim stundām luterāņu draudzes skola atšķīrās no tā sauktajām ministrijas skolām, kur visas mācības bija tikai krievu valodā. Pārējā programma bija tā pati. Ministrijas skolas uzturēja krievu valdība — pārkrievošanas nolūkos. Draudzes skolas pie draudzes piederošie pagasti. Arī pašiem skolēniem bija jāmaksā neliela skolas nauda.

Vēl šodien esmu pārliecināts, ka mana toreizējā revolūcionārā darbība vēlāk, pirmos sākuma gados Latvijas armijā, man deva iespēju korrigēt bijušo cara palkavnieku telegrammas latviešu valodā, padarot tās latviešiem saprotamas.

Jāpiebilst, ka uz visu to tikai nelielu skaitu latviešu tiešām pārkrievoja. Kaut daudzi savā laikā beidza krievu skolas, kas, no otras puses, nekā nemaksāja, tika atbildīgos amatos iestādēs un pat armijā, savu latvisko izcelsmi tie neaizmirsa un, cik vien bija iespējas, turējās latviskā vidē.

(Turpinājums sekos)

AICINĀJUMS PRESES GADĀ

Ar 1971. gada 15. decembŗa rakstveida sēdes lēmumu Pasaules brīvā latviešu apvienība izsludināja 1972. gadu par Latviešu preses gadu.

Iesākot šo nozīmīgo gadu, Latviešu preses biedrība ierosina izdot Latviešu preses vēsturi. Ziņas par latviešu presi ir nepilnīgas un tās nav sakopotas grāmatā. Ar vēstures izdošanu šis trūkums būtu novērsts.

LPB aicina Ziemeļamerikas Kultūras fondu atbalstīt ar līdzekļiem latviešu preses vēstures rakstītājus, paredzot atbalstu arī šīs vēstures izdošanai. LPB meklēs piemērotus darbiniekus vēstures grāmatas sarakstīšanai. Priekšlikumus iesniegs Kultūras fondam.

LPB aicina bijušos redaktorus, līdzstrādniekus un lasītājus iesūtīt ziņas un aprakstus par agrākiem preses izdevumiem. Sevišķi trūkst ziņu par nometņu laika izdevumiem. Ja iespējams, iesūtāmi arī preses izdevumu paraugi. Ziņas vajadzīgas vēstures materiālu krāšanai. LPB aicina visus latviešus preses izdevējus sadarboties, apmainoties ar saviem, it sevišķi lokālo organizāciju izdevumiem, LPB uzņemsies starpnieka pienākumus, piesūtot adreses. Paziņojami izdevumu nosaukumi un adreses, ko LPB piesūtīs visiem tiem, kas apmaiņā vēlēsies piedalīties.

Sākot jubilejas gadu, LPB aicina preses darbā jaunus līdzstrādniekus. Atbalstiet ar ziņojumiem preses izdevumus, ko paši lasiet! Rakstus var iesūtīt arī tieši LPB, kas tos pēc izlabošanas ievietos tajos izdevumos, kur šāda iespēja pastāv. Rakstītāju zināšanu papildināšanai ieteicams LPB izdevums — „Reportieŗu rokas grāmata", kas vēl dabūjama.

LPB aicina lasīt un abonēt latviešu preses izdevumus, ieskaitot jaunatnes izdevumus, tādā veidā atbalstot to izdošanu un materiālā stāvokļa uzlabošanu.

LPB aicina latviešu preses darbiniekus un literātus atbalstīt ar rakstiem dažādos latviešu izdevumus, tā veidojot vērtīgāku to saturu.

LPB aicina iestāties par biedriem veicinātājiem LPB tos tautiešus, kam rūp latviešu preses un literātūras nākotne, kā arī nākt ar ierosinājumiem preses darba sekmēšanai.

LPB lūdz organizācijas šinī gadā rīkot latviešu preses 150 gadu atceres sarīkojumus, aicinot tajos piedalīties latviešu preses darbiniekus.

Ziņas sūtāmas LPB priekšniekam V. Irbem, 4035 Rombouts Ave. Bronx, N. Y. 10466, USA.

Sadats Maskavā

Pēc sarunām ar Pad. savienības vadītājiem Ēģiptes prezidents Anvars Sadats atlicis „kaŗa pasludināšanas" stundu ar Izraēlu. Savā runā Ēģiptes kaŗaspēka vienībām Asvanā Sadats uzsvēra: „Es esmu pārlicis 'kaŗa stundu' ar Izraēlu, lai apmeklētu Pad. savienību". Kopš 1955. gada Pad. savienība ir bijusi galvenā ieroču piegādātāja Ēģiptei. „Ir savādi, ka laiku, kuŗā Indija izvēlējās iesākt kaŗu ar Pakistānu, arī es biju izvēlējies par aptuvenu kaŗa sākumu ar Izraēlu," sacīja Sadats. Pagājušā rudenī prezidents Sadats minēja, ka kaŗš ar Izraēlu neizbēgams 1971. gadā. Sadats bija spiests mainīt savu kaŗa kalkulāciju, kad Pad. savienības jau sen Ēģiptei apsolītie ieroči tika nosūtīti uz Indiju, kas tanī laikā, 3. decembrī, iesāka kaŗu ar Pakistānu, kuŗā Maskava bija daudz vairāk ieinteresēta.

Kaut arī Sadata tonis bija draudīgs, Izraēlas ārlietu ministrs Aba Ebans savā runā Kanadas un ASV žīdu rūpnieku un veikalnieku konferencē Jeruzalemē izteicās, ka Izraēlas „praktiskā" diplomātija vairāk nodrošina mieru Vidējos austrumos. Sekojot Aba Ebana runai, Izraēla mēģināja iesaistīt Ēģipti netiešās sarunās par eventuālu Suecas kanāļa atvēršanu. Tas notika pēc sarunām, kuŗās ASV deva Izraēlai garantiju, ka amerikāņu Phantom tipa strūkllidmašīnas piegādās bez politiskiem nosacījumiem un ka Vašingtonai būs godīga māklera loma. Izraēlas aicinājumu Ēģiptes valdība nosauca par viltīgu diplomātisku manevru, lai mazinātu prezidenta Sadata brauciena nozīmi. Pēdējās ziņas vēstī, ka ASV apsolītās lidmašīnas Izraēla saņems.

Ēģiptes prezidents Sadats ieradās Maskavā jau trešo reizi 16 mēnešu laikā. Viņa divu dienu apmeklējumu padomju prese nosauca par „neoficiālu un draudzīgu". Ēģiptes un Pad. savienības sarunas beidzās ar solījumiem par tālāku Pad. savienības palīdzības sniegšanu, lai stiprinātu Ēģiptes aizsardzību. Pēc apspriedēm starp Pad. savienību un Ēģipti, kopīgi izstrādātais komūnikē aicināja miermīlīgi atrisināt Izraēlas un arabu konfliktu, bazētu uz 1967. gada Drošības padomes rezolūcijas, kas prasīja Izraēlas atvilkšanos no okupētām arabu territorijām. Komūnikē arī aicināja Apvienoto nāciju miera sūtni Dr. Gunaru Jaringu atsākt savu misiju. Komūnikē tonis bija asā kontrastā ar Sadata dedzīgām runām pirms viņa ceļojuma uz Maskavu, kad viņš atkārtoti sacīja, ka kaŗš ir vienīgais konflikta atrisinājuma veids. Ap 2000 studentu demonstrācijās Kairo prasīja stingrāku nostāju pret Izraēlu. Demonstrantus policija izklīdināja un arestēja 70 nemieru vadītājus. Ēģiptiešu studentu demonstrācijas atbalstīja Libanonas studenti, prasot piegādāt vairāk ieroču arabiem.

Lai sāktu kaŗu, Sadatam vispirms jānostiprina Ēģiptes valsts saimniecība. Ēģiptes jaunais premjērs Sidskis prasīja stingrāku saimniecisku programmu. Premjēra pirmais solis bija 50 proc. muitas nodokļa paaugstināšana importētām luksa precēm. Zemes īpašnieki aplikti ar papildnodokli. Premjērs brīdinājis ASV, ka ar Izraēlas atbalstīšanu var tikt apdraudētas amerikāņu naftas intereses Vidējos austrumos.

Spitīgā Hanoja

ASV prezidents Niksons Vietnamas miera plāna priekšlikumu par amerikāņu armijas spēku atvilkšanu, visu gūstekņu atbrīvošanu, brīvām vēlēšanām Dienvidvietnamā starptautiskā uzraudzībā un kaŗa zaudējumu atlīdzināšanu Ziemeļvietnama noraidījusi. Nesenais prezidenta Niksona miera priekšlikums samulsinājis ASV iekšējos kritiķus. Galvenais klupšanas akmens tomēr ir Dienvidvietnamas nākotne. Komūnistu sarunvedēji prasīja ASV pabalsta atvilkšanu Dienvidvietnamas prezidenta Vantjū „leļļu valdībai". Komūnisti arī nevēlas pieņemt ASV priekšlikumu par Vantjū atkāpšanos, lai pēc tam sarīkotu jaunas vēlēšanas. Spītīgā Hanoja vēlas Vantjū valdības gāšanu.

Abpusējās sarunas starp Ziemeļvietnamu un Vašingtonu ieskata par bezcerīgi nogremdētām. ASV prezidenta plāns nav spējis salauzt komūnistu ledu. Kamēr amerikāņu gaisa spēki atrodas Indoķīnā, Vantjū valda Dienvidvietnamā, bet Hanoja un Saigona turpinās cīņas, neuzticoties viena otrai. Vantjū ir vienmēr deklarējis, ka pēc ASV spēku daļējas vai pilnīgas atvilkšanās viņš turpinās kaŗu līdz galīgai uzvarai. Novērotāji secina, ka uzturot pretkomūnistisku valdību Dienvidvietnamā, ASV varbūt nezaudētu kaŗu, bet mēģinot rast miera nokārtojumu, ASV tomēr nevar uzvarēt. Ja Hanoja pirms trim mēnešiem būtu pieņēmusi prezidenta Niksona priekšlikumu, tad pēdējais amerikāņu kaŗavīrs varbūt jau būtu atvilkts no Dienvidvietnamas aprīlī. Hanoja prasīja, lai amerikāņi gāztu Saigonas valdību un nodrošinātu, ka pēc savas atvilkšanās nepalīdzēs Dienvidvietnamai ne militāri, ne arī politiskā, ne saimnieciskā veidā.

No kanadiešu viedokļa, kā raksta The Toronto Sun, nožēlojams bijis CBC radio pārraidījums kā pakalpojums „taisnībai", kad pēc kārtējām ziņām tūlīt noraidīta pirmā Niksona runas analize, ko izdarījis Rais Merfijs un kuŗu CBC apzīmēja par pirmo kanadiešu korespondentu Ziemeļvietnamā, bet nepateica plašajai audiencei, ka Merfijs bijis komūnistu partijas biedrs un komūnistu laikraksta Canadian Tribune agrākais redaktors. Viņš bijis arī komūnistu partijas kandidāts pēdējās federālās vēlēšanās. „Kanadieši nebija informēti un nezināja, ka Merfijs nav tālu no Mao", piezīmē šis laikraksts.

Pekingā Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs brīdināja Ziemeļamerikas zinātnieku grupas sanāksmē, ka Vietnamas kaŗš nebeigsies, ja ASV nemainīs prezidenta Niksona miera priekšlikuma 8 punktus. Čuenlajs dedzīgi apstiprināja Pekingas atbalstu Hanojas nostājai un ka ASV jāpieņem vietkongu Parīzes miera sarunvedēju 7 punktu programma par ASV spēku tūlītēju atvilkšanu no Vietnamas un jāpārtrauc Dienvidvietnamas atbalstīšana. Ķīniešu prese kāpina savus uzbrukumus ASV prezidentam, apzīmējot viņa pēdējo miera priekšlikumu par „krāpšanu un viltīgiem meliem", jo ASV pieturoties pie kaŗa un agresijas politikas.

Parīzē ASV brīdināja Vietnamas komūnistus, ka neatvilks pilnīgi savus spēkus no Dienvidvietnamas, kamēr nebūs parakstīts galīgs miera līgums. ASV miera plāns apsola totālu amerikāņu spēku atvilkšanu 6 mēnešu laikā pēc līguma parakstīšanas. Komūnistu delegāti kritizēja un uzbruka Niksonam par Saigonas režīma atbalstīšanu, bet solījās izdarīt vēl komentārus par prezidenta 25. janvāŗa runu un 8 punktu priekšlikumu. Laosas premjērs Souvanna Pouma uzskata, ka Ziemeļvietnamas nolūks ir iekaŗot Laosu Kambodiju un ievest komūnisma režīmu visās trīs Indoķīnas valstīs. Laosā pašreiz atrodas 60.000 Hanojas kaŗavīru.

Dadža karikatūra

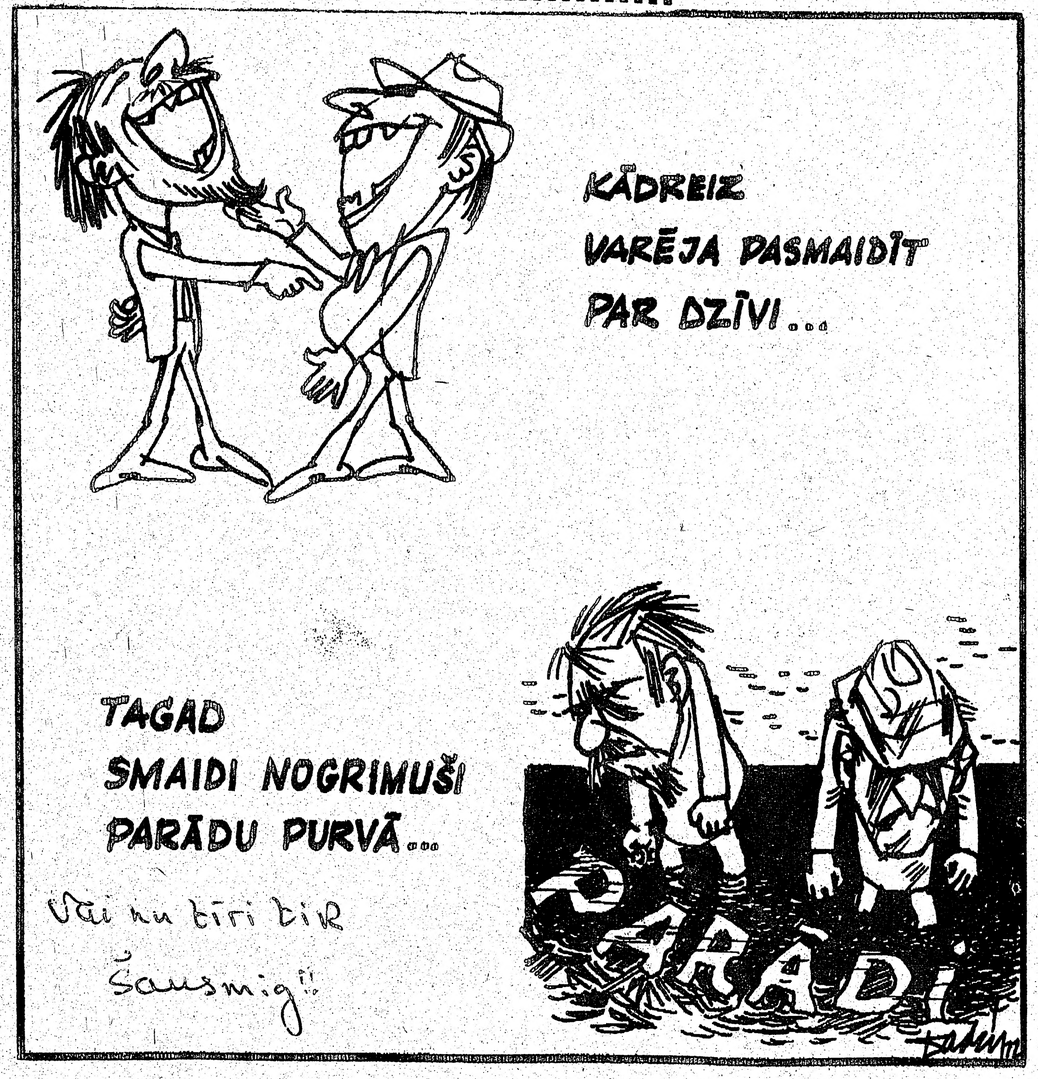

PASTALNIEKI PIGBRIDŽĀ

Tā saucas karnevāls, kuŗu 19. februārī Rainbow Room telpās rīko DV Hamiltonas nodaļa. Par telpu dekorātīvo ietērpu rūpējas DV jaunieši Baibas Šmitas - Kalējas vadībā. Deju mūziku spēlēs Runči trimdā. Sukums plkst. 7.30 vakarā.